

Yleistä

Systemaattiset arkeologiset kaivaukset Kuusiston linnalla vuonna 1987 suoritettiin pääasiassa esilinnassa no. II, joka sijaitsee päälinnan itä- ja kaakkoispuolella. Linna muodostuu alueesta, jota rajoittaa idässä meren puolella kaareva kehämuuri, pohjoisessa ovat tornihuoneet D, E, F ja G, länsipuolella on päälinnan muuri huoneiden U, X ja Y kohdalla, lounaassa rajan esilinna no. I:tä vastaan muodostavat muuri ja torni C. Kirjaimet on otettu C.J.Gardbergin Kuusiston linnan oppaasta vuodelta 1952.

Esilinna II:ssa kaivettiin jo vuonna 1986 aluetta no. 27 kehämuurin itään johtavan portin länsipuolella. Tätä aluetta kattoi suurimmaksi osaksi kiveys, jota jatkui vielä kehämuurin ulkopuolellakin, kuten olemme voineet havaita vuonna 1985 kaivetusta koeojasta no. 7. Vuonna 1962 on kaivettu kehämuurin länsipuolelta portin pohjoispuolelta tarkoin määrittelemätön alue, jonka yhteydessä tuli näkyviin tiilitasoa ja neliömäinen tiilimuuraus. Alueon täytetty hiekalla, joten se on helppo havaita kaivettaessa. Sen sijaan kaivettu ja kaivamaton alue näytti alussa täysin samanlaiselta. Koko esilinna II:n kasvusto on villiintynyt heinä ja pensas- kasvillisuutta. Alue 28:aa rajoittavissa muureissa pohjoisessa ja lännessä on tehty kohtalaisen suuria saumaustöitä, josta on jäljellä alueella sekä kiilakivikasojen jäännöksiä että maahan kaadettua ja valunutta laastia. Ilmeisesti myös suuri osa uudesta rakennusmateriaalista, joka löytyi kaivauksen yhteydessä, on peräisin tältä tai tämän kaltaiselta työmaalta, jonka ajankohta ei ole tämän kirjoittajan tiedossa.

Alue 28 avattiin noin 141 m²:n laajuisena. Se on esilinna II:n pohjoispäässä siten, että sitä pohjoisessa rajoittaa tornin DEFG etelämuuri, lännessä aluetta rajoittaa YX huoneiden itämuuri pohjoisempaan tukimuriin asti sen

188

121

122

68

83

1848-1852

1854-1863

196

218

aukko mukaan lukien. Pohjoissivun pituus on noin 15,8 metriä, länsisivun noin 11 metriä ja itäsivun, joka rajoittuu kehämuriin, noin 7,5 metriä. Alue ruudutettiin pääsääntöisesti 2x2 metrin ruutuihin, jotka kulkevat 4 rivissä suunnassa länsilounas-itäkoillinen ja numeroitiin juoksevilla numeroinnilla 1-40.

Turvekerros

Koko alue oli ruohokasvillisuuden peitossa.	1848-1852	196
Heinikossa oli paikoin taannoisista seinän korjauksista jääneitä kiilakivikasoja ja laastiläjiä.	1889-1893	197
Kasvisto poistettiin ja uudet rakennusjätteet poistettiin. Humusmaa lähti luonnollisesti suur-	1941-1942	198
maaksi osaksi kasviston juurien mukana. Turvekerroksen paksuudeksi tuli maastokohdasta riip-	1962	
puen 0-35 cm. Näin alue saatettiin siihen kuntoon, että varsinainen kaivaminen voitiin aloittaa. Seuraavassa luetellaan ruutu ruudulta tilanne, josta I kerroksen kaivaminen alkoi.	1994-1995	
	2004-2005	
	2275	
	1854-1963	
	1867-1871	

Ruutu no. 1: Vajaa ruutu, joka on pihan luoteisnurkassa siten, että itäreuna on 275 cm ja eteläreuna 68 cm. Humuksen poiston jälkeen maan pinta oli lähes puhdasta laastia. Keskivaiheilla kasvoi pensas ja sen juuriston kohdalla oli humusta. Laasti on todennäköisesti muurin saumalaastia, joka on poistettu korjausten yhteydessä. Sitä on laajoilla alueilla muurin vieressä.

Ruutu no. 2: Kooltaan suurempi kuin normaali ruutu, sillä länsireuna on 275 cm ja itäreuna 285 cm. Se rajoittuu pohjoisessa linnan muriin ja ainoastaan eteläreuna on tavanomaiset 200 cm. Muurin vieressä on noin 1 metrin levyinen vyöhyke laastia, josta mainittiin jo ruudun no. 1 yhteydessä. Loput ruudun pinnasta oli humusta, jossa näkyi sporaadisesti tiilenkappaleita.

Ruutu no. 3: Rajoittuu samalla tavoin kuin ruutu no. 2:kin pohjoisessa muriin ja sen itäreuna on 220 cm. Laastivyöhyke on näkyvässä metrin levyisenä tälläkin kohdalla. Kaiken kaikkiaan ruudut 2 ja 3 ovat tässä vaiheessa hyvin samant

kaltaisia.

Ruutu no. 4: Linnan muuri tulee täällä kohdalla etelämmäs ja niinpä tämän ruudun itäreuna onkin enää vain 160 cm. Muurin vieressä ollut laasti näytti sorapitoisemmalta kuin lännempänä. Muutoin muistuttaa pinta lännempänä olevien ruutujen pintaa, jossa siis oli humusta ja tiilenkappaleita.

Ruutu no. 5: Itäreunan pituus on 155 cm ja ruutu rajoittuu pohjoisessa muuriin kuten edellisetkin. Muurin perustukseen kuuluvat lohkokivet, jotka ulottuvat muuta muuria etelämmäs, alkoivat näkyä jo tässä tasossa. Ruudun eteläreunassa on 20-40 cm:n vyöhyke humusta, muilta osin ruutu on laastin peitossa. Laasti oli samantyyppistä kuin ruudussa no. 4, eli voimakkaasti sorapitoista ja on varmasti korjaustöiden jäänteitä.

Ruutu no. 6: Tämä muurinvierusruutu on itäreunaltaan 165 cm:n pituinen. Muurissa on ruudun keskivaiheilla sauma, johon päättyvät muurista etelään ulottuvat peruskivet. Koko ruutu on laastin peittämä ja humusta näkyy vain eteläreunalla.

Ruutu no. 7: Muurinvieruslaasti loppuu tässä ruudussa sen itärajalle. Itäraja on 168 cm. Tosin laastia näkyi idempänä hieman alemmassa tasossa. Laastin ulkopuolinen maa oli humusta.

Ruutu no. 8: Tämä sinänsä mielenkiintoinen ruutu oli pinnoiltaan kokonaisuudessaan humusta. Eteläreunan keskivaiheilla pilkotti yksi niistä kivistä, joiden oletettiin aiemmin olleen osa varhaisempaa sisempää kehämuuria. Tämän kiven kohdalta maa vietti suhteellisen jyrkästi itää kohti siten, että eteläreunan länsipään ja itäpään korkeusero oli 71 cm. Itäreunan pituus oli 156 cm.

Ruutu no. 9: Tämä sijoittuu pihan koillisenurkkaan. Se on varsin vajaa ruutu, sillä sen eteläreuna on pituudeltaan 120 cm. Ruudun keskivaiheilla oli ilmeisesti muurilta pudonnut kivi. Ruudussa oli runsaasti laastia, humusta jäi vain eteläosaan.

Ruutu no. 10: Tämä ruutu on läntisin ruutu siitä ruuturivistä, joka on edellä mainitun pohjoisessa muuriin rajoittuvan ruuturivin eteläpuolella. Ruutu no. 10 rajoittuu lännessä muuriin ja on vajaakokoinen siten, että sen pohjoisreuna on 68 cm ja eteläreuna 62 cm. Keskivaiheilla ruudussa pilkottaa jo kallio. Muuten se on laastin peitossa tällä I kerroksen yläpinnan tasolla.

Ruutu no. 11: Normaalin kokoinen eli 2 x 2 m ruutu ruudun no. 10 itäpuolella. Siinä oli lännessä 40 cm:n levyinen laastialue ja muilta osin koko alue oli humusta.

Ruudut no. 12, 13 ja 14 ovat kaikki normaalkokoisia ja olivat humuksen peitossa turpeen poiston jälkeen.

Ruutu no. 15: Tavallinen humuksen kattama ruutu.

Ruutu no. 16: Tämä on taas se kohta kaivausalueesta, jossa oletettu varhainen kehämuuri sijaitti. Näitä kiviä oli näkyvissä tämän humuksen peittämän ruudun keskipaikkeilla.

Ruutu no. 17: Oletetun varhaisen kehämuurin itäreunan kiviä näkyi tässä seitsemän kappaletta. Muuten ruutu oli humuksen peitossa.

Ruutu no. 18: Rajoittuu idässä kehämuuriin ja eteläreunan pituus on 160 cm. Kehämuuri on tällä kohdalla pahoin sortunut ja täten ruudussa oli sekä kiviä että laastia, jotka olivat pudonneet muurilta. Kaakkoisnurkassa oli myös vastaavia tiiliä. Kehämuurin lähellä näkyy palon jälkiä. Muilta osin ruutu oli humuksen peitossa.

Ruutu no. 19: Ruuturivi, jonka läntisin ruutu no. 19 on, on itä-länsi suuntaisista ruuturiveistä kolmas pohjoisesta lukien. Ruutu no. 19 rajoittuu lännessä muuriin ja on eteläreunaltaan 48 cm. Turpeen poisto käsitti tässä ruudussa lähes kokonaan laastin poistoa, laastin, joka on tullut korjausten yhteydessä maahan. Näkyviin jäi humusta ja tiilimurskaa. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että ruuturivien 10-18 ja 19-27 väliin jätettiin kaivamaton kannas profiilien tutkimista varten.

Ruutu no. 20: Turpeen lisäksi poistettiin

laastia ruudun länsiosasta ja näkyviin jäi humus ja vähän tiilimurskaa.

Ruudut no. 21 ja 22: Turpeen alta tuli esiin humus ja tiilenpaloja.

Ruutu no. 23: Ruudusta poistettuun turpeen lisäksi puhdasta hiekkaa, iso laastikakku, jotka olivat selvästi korjaustyömaan jätteitä. Hiekkaa jäi hieman vielä ruudun pintaan.

Ruutu no. 24: Turve pistettiin samoin hieman hiekkaa, jota länsiosassa hieman näkyvissä poistamisen jälkeenkkin, muualla on humusta. Saattaa vaikuttaa merkityksettömältä, mitä maan pinnasta on poistettu ennen varsinaisia kulttuurikerroksia, mutta tässä kohdassa kiintyy huomio siihen, että alemmalla tasolla tämän hiekka- ja laastikakkualueen eli työmaa-alueen kohdalla ei ollut kiveystä. Asia saattaa olla sattuma, mutta kivettömyys johtuu mahdollisesti myös työmaan aktiviteeteista. Kyseessä ovat siis ruudut 23 ja 24 sekä osittain ruutuja 33 ja 32.

Ruutu no. 25: Tässäkin ruudussa oli vielä hieman rakennuslaastia, jota jäi turpeen poiston jälkeenkkin hieman humuksen sekaan.

Ruutu no. 26: Turpeen alta tuli humus, joka oli koko ruudussa. Ruudun länsireunalla näkyy jo kaksi kiveä, jotka ovat linjassa niiden kivien kanssa, joista sisemmän kehämuurin kuviteltiin muodostuvan.

Ruutu no. 27: Ruutu rajoittuu kehämuuriin idässä. Muuri on sortunut myös tällä kohdalla ja näin turpeen poistoksi mainittu kaivaminen muodostuikin sortuneen tiili- ja laastimassan poistamiseksi. Pintaan jätettiin vielä joidakin kiviä, jotka myös olivat selvästi muurilta sortuneita. Maan pinta oli tummaa humusmaata.

Ruutu no. 28: Pohjoisesta lukien neljännen ruuturivin läntisin ruutu, joka lännessä rajoittuu muuriin ja on vajaa siten, että sen pohjoisreuna on 48 cm ja eteläreuna 32 cm. Kaivettiin niin syväälle, että I kerros jää kokonaan kaivamatta. Syvyyden määritteli rakennusjäte, joka

poistettiin humuksen pintaa myöden. Humuksessa näkyi runsaasti tiilen paloja.

Ruutu no. 29: Turpeen poiston jälkeen jäi länsiosassa pintaan hieman laastia, muu ruutu oli humuksen peitossa. Löytöjä: 7 lasinpalaa (87050:247), taattu

Ruutu no. 30 ja 31: Turve poistettiin ja humus jäi näkyviin.

Ruutu no. 32: Koillisnurkan hiekka-alueetta lukuun ottamatta koko ruutu humuksen peittämä. Hiekkahan kuului tuoreen rakennustyön alueeseen.

Ruutu no. 33: Työmaahiekkaa oli tässä ruudussa kuten odottaa saattoi, luoteisosassa. Muuten alue oli humuksen peittämä ja tiilinokareita siellä täällä.

Ruutu no. 34: Turpeen poiston jälkeen maan pinnaksi jäi humus, jossa oli kohtalaisen runsaasti laastia ja tiilenmuruja. Idempänä ruudussa no. 35 oli samanlaista laastia. Oletettuun sisempään kehämuriin kuuluneita kiviä oli tässäkin ruudussa näkyvissä ja ne näkyivät jo ennen turpeen poistakin.

Ruutu no. 35: Tämän ruudun pinnan rajasi laasti, joka tuli näkyviin heti turpeen alta. Laastin seassa oli tiilenpaloja. Kovin vanha laastei voi olla, sillä sen seassa oli myös ahvenanmaalaista hiekkakiveä, jota tietyssä vaiheessa käytettiin linnan muurien suojaamiseen niiden konservoinnin yhteydessä. Löytö: lasinpala (87050:279)

Ruutu no. 36: Ruutu rajoittuu idässä kehämuriin. Ruutua siistittiin ottamalla runsaasti sortunutta massaa pois. Sekä ruudun etelä- että pohjoisreunalla oli suuri möhkäle, joka oli sortunut muurilta. Ruudun länsiosa oli jyrkästi itää kohti laskeva ja pinnassa sillä kohdalla oli tiilimurskan ja humuksen lisäksi paljon hiiltä. Löydöt: 3 naulaa

Ruutu no. 37: Ruutu rajoittuu lännessä muuriin, eteläreuna on tukimuurin holvin alla eikä siis kahta metriä pitkä, jos ei oteta huomioon tukimuurin pohjoisseinään rajoittuvaa ruudun kapeampaa osaa, itäreuna taas rajoittuu eteläosaltaan tukimuurin länsiseinään ja pohjoisosaltaan ruutuun 38. Tämä ruutu on siis sangen poik-

rautanaula (87050:248),
9 tehdastekois-
ta rautanaulaa (87050:249),
kattotiilen kappale (87050:250)

(87050:287, 288, 289)

keuksellisen muotoinen. Turpeen alta tuli näkyviin uudehko laasti ja länsiosassa muurin vieressä 30 cm:n päässä lahonnutta puuta pohjoinen etelä suunnassa 35 cm:n matkalla. Se ei ollut iältään linnan käyttöaikaan liittyvä. Tukimuurin seinien vieressä ei ole laastia, samoin laasti puuttuu aivan ruudun eteläosasta.

Ruutu no. 38: On vajaakokoinen. Se rajoittuu etelässä tukimuriin ja länsireunan pituus on 65 cm ja itäreunan 68 cm. Turpeen alla humusta ja tiilennokareita.

Ruutu no. 39: Länsireunan eteläosa rajoittuu tukimuurin länsiseinään. Turpeen poiston jälkeen koko ruutu jokseenkin puhtaan humuksen peitossa.

Ruutu no. 40: Turpeesta löytyi muutama luu, turpeen alla maa oli humusta, ajossa tiilen paloja.

Turpeen poiston yhteydessä ei tullut päivänvaloon mitään merkittävää uutta, eikä se ollut odotettavissakaan, sillä poistettu kerroshan olu käytännössä heinäkasvien juuristoja ja niihin tarttunut multa. Löytöjä ei ollut ainuttakaan. Kehämuurin vieressä alueen itäosassa poistettiin vähemmän turvetta ja pääasiassa kehämuurista sortuneita massoja, jotka olivat jo kerran korjattujen muurinkohtien uudelleensortumia. Alueen keskivaiheilla, kaivauskartoituksessa ruuduiksi 23, 24, 32 ja 33 nimetyllä alueella, oli muurinkorjaustyömaa pitänyt ilmeisesti laastinsekoituspaikkaa, sillä niillä kohdin poistettiin kuivannutta betonia ja kiekkaa. Kenties sattumalta, mutta huomiota kiinnittävästi on alempana esille tulleessa kiveyksessä juuri näillä main kivetön alue. Voidaan toistaiseksi pohtia, onko jokin työmaan aktiviteetti tuhonnut kiveyksen siitä, vai onko kyseessä erikoislaatuinen yhteensattuma. Tänä vuonna kaivaukset eivät tuoneet valoa asiaan, mutta jatkolta on odotettavissa selvennystä.

Maan pinta eli I kerroksen pinta oli "turvekerroksen" poistamisen jälkeen suurimmaksi osaksi humusmaan peittämä. Humuksen seassa oli mo-

nin paikoin tiilenokareita ja -paloja. Poikkeuksellisia pinnan materiaalin suhteen olivat muurien vierustat niin pohjoisessa kuin lännessäkin. Muurien vierustoille jäi pintaan laastivyöhyke, joka oli kapeimmiillaan 10 cm:n luokkaa ja leveimmillään jopa 1 metrin laajuinen. Laastia oli tosiaan koko alueella lännessä ja pohjoisessa muurin vieressä, lukuun ottamatta luoteisnurkkaa eli ruutu a no. 1, jonka kohdalla olikin näkyvässä jo peruskallio. Laasti on jo löytösuhteittensakin perusteella viimeisimpien korjaustöiden yhteydessä joutunut paikalleen. Tämän kirjoittajan valitettavan heikko tietämys tehdyistä korjauksista ja niiden ajankohdista, johtaa siihen, että ei pystytä antamaan selitystä siihen, että alueen itäosassa ruutujen 8, 17, 27 ja 36 kohdilla maa vietti jyrkästi alaspäin lähestyttäessä kehämuuria idässä. Ilmeisesti näyttää, että kehämuuria on kaivettu esiin sitä korjattaessa.

Viitteitä siitä, mitä tuleman piti, antoivat kivet, joista osa jo oli näkyvässä ennen turpeen poistoakin. Kivillä tarkoitetaan sitä kivien linjaa jotka niin erehdyttävästi muodostivat kehämuurin kanssa lähes yhdensuuntaisen rivin ja olivat siitä 2-3,5 m:n päässä. Kivet olivat ensimmäiset merkit kiveyksestä, joka paljastui I kerrosta kaivettaessa. Myös pohjoismuurin keskivaiheilla tudivat näkyviin muusta muurista ulos työntyvät peruskivet ruutujen 3, 4, 5 ja 6 kohdalla. Vainnohuen turpeen peitossa oli myös peruskallio alueen luoteisosassa, jossa sitä paljastui näkyviin jo tässä vaiheessa.

I kerros

Kun ensimmäistä kerrosta aloitettiin kaivaa, oli tavoitteena poistaa pinnasta humuspitoinen maa. Useimmissa ruuduissa tuli vastaan kiveys, joka sitten määritteli tason, johon kaivettiin myös niissä alueen osissa, joissa kiveystä ei ollut. Alueen laajuudesta johtuen tässä kerroksessa kuvaillaan kukin ruutu ensiksi erik-

1876-1879	188
1884-1897	189
1907-1932	190
1936-2019	191
2050-2054	192
2289-2291	193
2336-2337	194

seen ja sen jälkeen kerrotaan näiden herättämistä havainnoista.

Ruutu no. 1 sijoittui kaivausalueen luoteisnurkkaan kapeana pohjoinen- etelä suuntaisena kaistaleena, jonka länsi- ja pohjoisreunat rajoittuivat muuriin. Maa poistettiin peruskalliota myöden ja ruutu tuli siis heti I kerroksessa pohjaan kaivetuksi. Maa oli laastia, jonka alla aivan kallion pinnassa oli humusta, kuten niin usein Kuusiston linnan kaivauksilla on ollut havaittavissa. Ilmeisesti valuva vesi tuottaa humusta kallion pintaan. Muurin alaseunan ja kallion välistä tuli vettä kahdesta kohdasta, jotka on omaan karttaansa merkitty. Laasti oli peräisin viimeisestä muurin korjauksesta ja löydöt olivat tämän vuosisadan tuotteita, joita siitä huolimatta otettiin talteen: 8 lasiastian (pullon) palaa (87050:44, 45, 46, 47, 48) ja posliiniesineen pala (87050:49).

Ruutu no. 2:n pohjoisosassa oli samaa laastia kuin ruudussa no. 1. Sitä oli vain ohut n. 5 cm:n kerros, jonka alla oli humusta. Humuksen seassa oli laastia ja sitä enemmän, mitä syvemmälle mentiin, kuitenkin niin, että humus oli valta-asemassa koko ajan. Kalliota paljastui lounaisosassa, muualla jäi näkyviin eli I kerroksen pohjatasoon humusta, jossa oli tiilenpaloja ja hieman laastia. Siitä päätellen, että rakennusmateriaalin määrä lisääntyy alas päin mentäessä ollen kallion pinnassa suurimmillaan, lienee se humusmaata vanhempaa ja jonkinaikaisen porkamisen jätettä. Miten paljon kallio mahtoi olla 1800-luvun töiden aikana näkyvissä, eli olisiko massa joutunut siihen linnaa paljastettaessa vai korjattaessa. Löydöt viittaavat kaivetun kerroksen olevan nuoren, tuskin 1800-lukua vanhemman: Nappi (87050:50), posliiniesineen reunapala (87050:51), 132 lasiastian palasta (87050:52, 53, 54, 55, 56, 57, 58), 2 taotua rautanaulaa (87050:59), 2 tehdastekoista rautanaulaa (87050:60). Luita löytyi tästä ruudusta 140 g.

195

197

1896, 1897 198

1943, 2019 218

227

228

208

1897, 1943

2019

Ruutu no. 3 oli massaltaan voimakkaasti humusvaltainen. Pohjatasossa se oli kaksijakoinen, sillä idässä oli n. 50 cm:n levyinen alue kiveyksen peitossa, kun taas alue tästä länteen oli kivetön ja kaivetunkaltaisen humusmaan peittämä. Kivetön alue kaivettiin sen verran syvemmälle kuin kiveyksen pinta, että pystyttiin näkemään kiveyksettömyys varmuudella. Vaikka ruudun I kerroksen pohjataso oli kaksijakoinen kiveyksen takia, ei kerroksen massan nähty olevan erilaista tai -aikaista ruudun eri osissa. Laastia oli lähellä muuria pohjoisessa, mutta sekään ei tehnyt merkittävää omaa aluettaan. Laastista suurin osa lienee joutunut paikalleen 1980-luvun alun korjauksissa. Löydöstöltään ruutu on homogeenisen uudehkoa, ei välttämättä 1800-lukua vanhempaa. Kiveys on samankaltaista kuin ruuduissa no. 4, 12 ja 13. Kiveyksen reunassa ruudun keskivaiheilla oli puoliympyrän muotoinen kivetön alue. Sen halkaisija oli noin 60 cm ja maasaa oli sillä kohdalla paljon hiiltä. Ruudussa no. 12 oli samankaltainen kivetön alue, joka tosin muodostui osittain kaivauksen yhteydessä, kun siitä lähti muutama kivi. Jäljempänä kaivettiin ruudun no. 3 kivetön puoliympyrä erikseen, mutta runsaan sokin sokin olevan hiiltyneen puumateriaalin lisäksi ei löytynyt mitään rakenteen merkkejä, joita odoteltiin. Pystypaalia ei tässä ollut missään tapauksessa. Täsmälleen samasta kohdasta, johon kiveyksen reunalinja osuu, työn-tyy linnan muurista etelään muurin peruskivi noin 30-35 cm. Tällainen ulkonema perustuksessa jatkuu sitten itään aina ruudun no. 6 keskivaiheille asti. Se on siis lähinnä huoneiden F ja E eteläseinän perustusta. Löytöjä otettiin tästä ruudusta I kerroksesta talteen seuraavasti: 73 lasiastian palasta (87050:61, 62, 63, 64, 65, 66 ja 67), 22 taottua rautanaulaa (87050: 68, 69 ja 71), 2 tehdastekoista rautanaulaa (87050:70), kuonaa oli hitunen eli 12,5 g, luita otettiin talteen 345 g.

Ruutu no. 4 I kerros. Kiveyksen päältä, muu-

1944, 1947
1959-1961
1976,
1978-1981
1998
1885, 1907,
1911-1913,
1919, 1920,
1927, 2014

rin vierestä poistettiin kiviä, jotka näyttivät muurin korjauksissa käytettyjen kiilakivien jätteilältä. Ne olivat viimeisen korjauksen jäljiltä. Kun humusmaa, jonka päällä seinän vieressä oli laastia, oli poistettu, saatiin näkyviin koko ruudun kattava kiveys, joka oli samanlainen kuin ruuduissa 3, 12 ja 13. Suurimmillaan tässä ruudussa oli särmikkäitä kiviä, joiden halkaisija maksimissaan oli 31 cm. Ruudun kaakkoisnurkkaa sivuaa ruudun 13 puolelle sijoittuva kivetön alue. Tällä kivettömällä alueella oli ruudun 13 puolella ruhsaasti hiiltä ja jonkun verran kuonaa, mutta ruudun 4 olosuhteisiin se ei näytä vaikuttaneen, sillä esimerkiksi se vähäinen kuona, joka tästä ruudusta löytyi, oli tasaisesti jakautuneena koko ruudun alueelle. Hiiltä löytyi kenties runsaimmin tuon kivettömän alueen lähistöltä. Kuten jo ruudun no. 3 yhteydessä mainittiin, tulee sen ja tämän ruudun sekä ruutujen 5 ja 6 kohdalla muurin perustus ulos muurin pinnan tasosta. Tässä, eli ruudun no. 4 kohdalla perustuksen muodostaa 3 pitkänomaista lohkokottua kiveä, joista itäisimmän alla näyttää olevan lisää peruskiviä. Kivet ulottuvat muurin seinälinjasta 27-47 cm etelään ja ne on normaaliin tapaan muurattu laastilla. Kiveyksen päällä ollut humuspitoinen maamassa oli löytösisällöltään tuore. Esineet ovat, kuten lännempänäkin, ilmeisesti kaikki kahden viimeisen vuosisadan tuotteita: posliiniastian pala (87050:73), 49 lasiastian palasta (87050:74, 75, 76, 77 ja 78), ikkunalasin pala, joka voi olla vanhempaakin tuotantoa (87050:79), 8 taottua rautanaulaa (87050:80), 4 tehdastekoista rautanaulaa (87050:81), 2 iältään määrittelemätöntä hevosenkenkänaulaa (87050:82), rautakuonaa löytyi tästä ruudusta 75 g, luita ensinnäkin maamassasta 160 g ja kivien väljä puhdistettaessa 120 g.

Ruutu no. 5. Laastikerros, joka näkyi lähellä muuria olimkeskimäärin 3 cm paksu ja sen alapuolella oli tälle kerrokselle tyypillinen voimakkaasti humuspitoinen maa. Kaiken kaikkiaan huomattavaa on, että purkukerrosta ei ole

1945, 1946,
1948, 1959-
1961, 1975,
1976, 1978-
1981
1884, 1885,
1907, 1908,
1911-1914,
1919, 1920,
1927, 1932

kiveyksen päältä löydetty. Kiveys kattaa pioniä poikkeuksia lukuun ottamatta koko ruudun. Suurin kivi on halkaisijaltaan $3\frac{1}{4}$ cm ja terävä-särmäinen. Yleisesti ottaen kivikoko on vaihteleva ja ruudun kiveys muistuttaa lähinnä ruudun no. 14 kiveystä. Pienimmät kivet ovat länsireunalla. Kivetöntä aluetta on muurin vieressä ruudun keskivaiheilta länteen. Alue on leveydeltään 20-40 cm. Muurin linjasta ulospäin tulevat peruskivet ulkonevat 30-80 cm muusta muurista. Parhaimmillaan niitä on näkyvissä kolme päällekkäin. Useimmissa saumoissa on laastia. Kiveys jää niiltä osin kun se on kiinni muurissa, muurin viereen. Löytöaines on hie-man sekavaa, sillä linnan käytön aikaisia ovat varmasti kattotiilen pala (87050:84) ja ikkunalaasin pala (87050:86), jossa saattaa olla näkyvissä lasimaalausta, 10 g kuonaa (87050:87) on saattanut löytyä kivien saumoista kuten tienkin myös kaksi edellä mainittua löytöä, sillä talteen ne otettiin kuljetinhihnalla maata tutkittaessa. Aivan uutta sen sijaan on 6 lasin-palan muodostama löytö (87050:85). Luita saatiin vain 30 grammaa.

Ruutu no. 6. Ohuen laastikerroksen alla oli tyypillistä I kerroksen humuspitoista massaa. Muurin perustuskivet ulottuvat ulos työntövinä idässä E-huoneen itäseinän muurissa näkyvään saumaan asti. Perustuksen kivet loppuvat täsmällisesti tuohon saumaan. Pihakiveys myötäilee ulkonevien perustuskivien itäpuolella tiiviisti muurin seinälinjaa. Kiveyksen pinnasta on ulkonevien perustuskivien pintaan noin 50 cm paikasta riippuen, perustus näyttää jatkuvan alaspäin. Nähtävissä ruudun no. 6 I kerros kohdalla on paikoin 2 paikoin 1 perustuskivi. Seinäsaumasta itään eli ulkonevista perustuskivistä itään olevassa muurin osassa ei paljastuneessa osassa näytä olevan muuta eroa ylempään osaan kuin se, että korjauksen jäljet eli saumaus puuttuu. Pihakiveyksessä on seinän lähellä joitakin suurehkoja (\varnothing 50 cm) kiviä. Idempänä näitä näyttää olevan enemmän. Kivetöntä aluetta ei ole

1949, 1959,
1960, 1961,
1970, 1979,
1980, 1981,
1907, 1909,
1911, 1912,
1915, 1919,
1920, 1922,
1932

1950, 1959,
1960, 1961,
1968, 1978
1979-1981
1907, 1909,
1910-1912,
1916, 1919,
1920, 1922

tässä ruudussa käytännöllisesti katsoen lainkaan. Ei niinkään maastossa tehtyjen havaintojen perusteella, vaan piirrosten ja valokuvien mukaan voisi kuvitella pihakiveyksessä olevan kaksi erilaatuista osaa, joista lännempänä olevassa olisi pienempiä tiheämmin asetettuja kiviä ja idempänä suurempia kiviä. Raja ei siis suinkaan ole selvästi havaittavissa. Se näyttäisi sijoittuvan pohjois-etelä suuntaiseksi ja alkavan siitä, missä on E-huoneen itäseinän sauma muurissa samoin kuin muurista ulkonevien perustuskivien itäpäätä. Samalla linjalla on etelämpänä kivettämän alueen itäreuna. Löydöt ovat seuraavat: 56 lasiastian (=pullon) palasta (87050:88 ja 89), 4 rautanaulaa (87050:90), joista ainakin 3 taottua, luita löytyi 250 g.

Ruutu no. 7 I kerros. Ruutu rajoittuu pohjoisessa muuriin ja on kokonaisuudessaan kiveyksen peitossa. Kivikoko on huomattavan suuri verrattuna läntisempään alueeseen. Tässä ruudussa on useita yli Ø 50 cm kiviä. Kivet ovat jopa niin suuria, että on jouduttu käyttämään pienempiä kiviä väleihin jääviin saumoihin. Maa oli kuten muuallakin I kerroksessa tummaa voimakkaan humuspitoista maata. Muurin pääjastunut osa erosi ylemmästä muurista vain siten, että korjaussaumaukset puuttuivat. Löydöt ruudusta no. 7 I kerros olivat seuraavat: 14 lasiastian palasta (87050: 91, 92, 93 ja 94), ilmeinen ikkunalasin palanen (87050:95), 10 taottua rautanaulaa (87050:96 ja 98), 2 tehdastekoista rautanaulaa (87050:97), rautaesineen katkelma (87050:99), 4 kattotiilen kappaletta (87050:100 ja 101), luita oli 555 g.

Ruutu no. 8a I kerros. Ruutu no. 8 kaivettiin kahdessa osassa, sillä sen läntinen puoli oli kiveyksen peitossa, kun taas itäosassa ei kiveystä ollut. Läntistä osaa merkittiin kirjaimella a ja itäistä puolta kirjaimella b. Läntinen osa on siis kokonaisuudessaan kiveyksen peitossa. Kivet ovat suuria, suurin kivi on lähes metrin mittainen, muut ovat pienempiä. Kivet ovat ikäänkuin kahdessa pohjoinen-etelä suun-

1951,1959,
1960,1961,
1963,1965,
1966,1978,
1979-1981,
1910-1912,
1917,1919,
1920,1922,
1923,1926

1890,1940,
1952, 1960
1961,1963,
1979,1980,
1981,1910
1911,1912,
1918,1919,
1920, 1921
1922,1923,
1926

taisessa rivissä ja ne muodostavat kourun siten, että itärivin kivien länsireuna on hieman itäreunaa ylempänä ja länsirivin kivet ovat taas päin vastoin. Sama kouru jatkuu ruudussa no. 17 a I kerros. Ojamuodostelma saattaa olla myös näennäinen. Pois kaivettu maamassa oli tuttua humusmaata vähäisinen tiilenokareineen. Tämä kiveyksen osa on sillä paikalla, jossa molemmissa Kuusiston linnan oppaissa on mainittu olevan sisempi kehämuuri. Nyt väite näyttää virheelliseltä, sillä tämän reunassa olevan kiveyksen alla on täyttemaata, ja esimerkiksi suuri metrin pituinen kivi on laattakivi eli 10 cm paksu ja makaa täyttemaan päällä. Myöskään näiden kivien päällä olleista rakenneosista ei ole häivääkään.

Ruutu 8b I kerros todistaa muuriteorian virheellisyyden selvästi, sillä tämä ruudun osa kaivettiin noin 50 cm kiveyksen pinnan alapuolelle siinä olleen viiston täyttemaan takia. Pois kaivettu täyttemaa oli samanlaista kuin profiilissa kiveyksen alla näkyvä maa eli tiilenpalojen, tiilimurskan, laastinokareiden ja kulttuurimaan muodostama sekoitus. D-torni n eteläseinä jatkuu alaspäin ja täyttemaa on siis tuotu paikalle D-tornin rakentamisen jälkeen, samaa voidaan siis sanoa myös kiveyksestä. Ruudun 8b kanssa on lähes identtinen ruutu 17b. Kiveyksen ja muurin muodostamassa kulmassa oli kaksi kiveä kiveyksen tason alapuolella ja niiden välillä oli hiiltynyttä puuta, josta otettiin hiilinäyte, toisen kiven alla oli runsaasti laastia. Maa, joka poistettiin ruudusta, oli huomattavan hiilipitoista.

Löydöt ruudusta 8 I kerros alkavat muistuttaa jo hieman sitä, mitä historiallisen ajan kaivauksilta on odotettavissa. 8a:n kohdalla on vielä varmuudella aivan lähiaikojenkin tavaraa, mutta 8b: materiaali lienee linnan käytön aikaista. Löydöt ruudusta 8a: kaksi punasaviastian palasta (87050:102), 22 lasiastian palasta (87050:103, 104, 105 ja 106), ikkunalasin pala (87050:107), 4 taottua rautanaulaa (87050:108);

1889, 1940,
1952, 1960,
1961, 1963,
1921, 1922,
1923, 1926

194

194

rautaesineen katkelma (87050:109), 9 kattotiilen palasta (87050:110), kuonaa 25 g (87050:111), luita tästä osasta ruutua saatiin talteen 500 g. Ruudun 8b löydöt I kerroksesta: keramiikka-astian pala (87050:112), 4 lasiastian palasta (87050:113 ja 114), 3 taottua rautanaulaa (87050:115), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:116), hevosenkenkänaula (87050:117), pala piitä (87050:118), luita saatiin 825 grammaa.

Ruutu no 9 I kerros. Ruutu sijoittuun kehämuurin ja D-tornin eteläseinän muodostamaan nurkkaukseen. Kaivettu maa oli suurimmalta osaltaan multaa ja siihen sekoittunutta ja sekoitumatonta laastia. Palomaata tuli esiin kehämuurin lähistöltä. Joitakin kiviä jätettiin vielä pintaan, vaikka ne vaikuttivat lähinnä muurilta sortuneilta. Laasti oli uutta jo löytösuhteittensa perusteella. Löydöt olivat tässä merkityksettömässä tasaukerroksessa vähäiset: pullolasia (87050:119), taottu rautanaula (87050:120), luita otettiin talteen 240 g.

Ruutu no. 10 I kerros. Tämän kapean ruudun pohjoisosa noin puoleen väliin ruutua etelään oli tämän kerroksen kaivuun jälkeen kalliota, kun taas eteläosan pinta oli vieläkin laastia siitä huolimatta, että koko kaivettu massa oli tällä kohdalla lähes puhdasta laastia. Todennäköisesti tämä on uutta laastia, mutta kerroksen paksuus hieman ihmetyttää. Löydöt ovat tuoretta lasia 7 palaa (87050:121 ja 122), edes luita ei löytynyt tästä kerroksesta.

Ruutu no. 11 I kerros. Sama laasti, joka oli ruudussa no. 10, ulottui tämän ruudun länsireunalta n. 50 cm tämän ruudun puolelle. Laasti on havainnoitu uudeksi ja se sijoittuu ruudussa olleen humusmaan päälle, kun taas ruudun eteläreunalta noin 1 metri pohjoiseen ulottuva laastivyöhyke sijoittuu humuksen alle ja on vanhempi. Tämän laastin seassa oli kiviä. Luoteisosassa on jo näkyvissä peruskallio ja loput oli vielä tässä vaiheessa humuksen peitossa, humuksen seassa oli siellä täällä tiilenpaloja. Löydöstö on varsin vaihtelevaa laatua: Lasipika-

1889, 1894,

1953, 1911,

1912

1954, 2019

1877

190

1954, 1877,

2019

rin jalka (87050:123), 7 lasipullon palasta (87050:124 ja 125), 2 taottua rautanaulaa (87050:126), 4 kattotiilen kappaletta (87050:127), luuta tuli tästä ruudusta vain 25 g.

Ruutu no. 12 I kerros. Koko ruudussa kaivettu maa oli humusta, jossa hiven t~~yl~~ilennokareita ja laastia seassa. Noin 70 cm:n levyisellä alueella ruudun itäosassa oli kiveys eli pihakiveyksen länsireuna sijoittuu tähän ruutuun. Kivikoko on 7-24 cm. Kiveyksen reunan keskivaiheilla on I kerroksen pohjan piirroksessa kivetön puoliympyrän muotoinen alue, jonka halkaisija on 40 cm. Tästä lähti epähuomiossa muutama kivi pois kaivauksien yhteydessä, joten aivan näin suuri kivetön alue ei ollut tällä kohdalla. Kiveyksen reuna on pohjoinen-etelä suuntainen ja jokseenkin siistin suora. Sen länsipuolella on maa vielä humuksen peittämä. Eräiden puulastujen takia tutkittiin kiveyksen reunan länsipuoli erittäin tarkasti kaivamisen jälkeen ja löydettiin äärimmäisen lahonneutta puuta aivan kiveyksen vierestä. Voitiin todeta pohjoinen etelä suuntaisen puun alkavan ruudun eteläreunalta ja jatkuvan 135 cm pohjoiseen se oli leveimmillään 4 cm ja yhdessä kohdassa sen kummallakin puolen oli jäänteitä puusta. Kiveyksen reunalta löytyi puun jäänteitä myös etelämpää ja samanlaisina seitinohuina lahonneina hahmoina. Puiden voi kenties katsoa kuuluneen jonkinlaiseen rakennelmaan, joka olisi sijainnut kiveyksen ja muurin välissä. Poistettu maakerros oli pääosin myöhäistä laatua, sillä löytöinä tuli talteen raha vuodelta 1952 (87050:128), pullolasia (87050:129), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:130), tehdastekoinen rautanaula (87050:131), kattotiilen pala (87050:132), luita löytyi 60 grammaa.

Ruutu no. 13 I kerros. Koko ruutu on kiveyksen peitossa. Kiveyksen päällä oli humusta. Kiveys ei ole erityisen tasainen, vaan kivien yläpinnan tasossa on 5 cm:nkin heittoa. Toiset kivistä ovat teräviä, toiset taas pyöreäsärmäisiä, halkaisijat ovat 7-24 cm eikä

1954, 1977,
1978, 1998,
1999, 1885,
1877, 1907
1911-1913,
1927, 2014

1955, 1971,
1972-1974,
1977-1981,
1884, 1885,
1907, 1908,
1911-1914,

tiiliä ole joukossa. Kivien välissä oli humusta ja humuksen seassa äärimmäisen vähän tiilenokareita ja laastia. Ruudun koillisosassa aivan pohjoisreunassa kiinni on halkaisijaltaan 40 cm kivetön alue, jossa on tiilenkappaleita. Siitä löytyi kuonanpala ja palanutta kiveä sekä hiiltä. Tästä paikasta otettiin maanäyte. Löytöaines on, kuten I kerroksessa yleensä, myös ruudussa no. 13 varsin kirjavaa: markka vuodelta 1922 (87050:133), taottu rautanaula (87050:134), rautaesineen katkelma (87050:135), rautakuonaa (87050:136), 2 nahkasuikaletta (87050:137), siemeniä kivien välistä (87050:138), luuta saatiin talteen 120 g ja kivien välistä 70 g.

1919, 1920,
1927

Ruutu no. 14 I kerros. Maamassa oli jälleen kerran humusta, jossa hiven tiilenokareita ja laastia seassa. Kivikoko kiveyksessä, joka kattaa koko ruudun, on hivenen suurempi kuin lännempänä. Kiveyksen pinta laskee jyrkästi kohti kaakkoa ollen kaakkoisnurkassa 41 cm alempana kuin luoteisnurkassa. Kyse saattaa hyvinkin routavaurioista tms. muuta syytä ei ole näkyvissä kaivauksien tässä vaiheessa. Suurimpien kivien halkaisijat ovat 37 cm. Keskellä ruutua on ympyrän muotoinen kivetön alue \varnothing 25 cm. Maata siinä tutkittiin tarkasti, muttei havaittu mitään tälle tasolle poikkeavaa. Kivet näyttävät aukon ympärillä olevan säteittäisesti asetettuja, mutta voihan olle kyseessä myös vain se, että yksi kivi on irronnut paikoiltaan. Kaakkoisosassa on kolmionmuotoinen kivetön alue, joka saattaa liittyä siihen alueeseen, joka jatkuu tästä etelään kivettömänä ruuduissa 24 ja 23. Ruudun 14 I kerroksen löydöt ovat seuraavat: 3 punasaviastian palaa (87050:139), pulloasia 59 kpl (87050:140, 141, 142), ilmeinen ikkunalasin palanen (87050:143), 7 tehdaste-koista rautanaulaa (87050:144 ja 145), 5 taottua rautanaulaa (87050:145), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:146), 2 kattotiilen palasta (87050:147), rautakuonaa 60 g (87050:148), luita otettiin talteen 500 g ja kivien välistä 80 g.

1956, 1959,
1960, 1961,
1972,
1978-1981,
1907, 1909,
1911, 1912,
1915, 1919,
1920

Ruutu no. 15 I kerros. Tumma humuspitoinen

maa kattoi ruudun. Sen alla oli koko ruudun peittävä kiveys. Itäreunan keskivaiheilla kiveyksessä oli pieni painauma, josta löytyi 20 luun palasta. Noin 50 cm:n päässä pohjoisreunasta kiveyksen pinta nousee pohjoista kohti jyrkästi noin 20 cm. Tässä vaiheessa ei ole havaittavissa mitään selitystä epätasaisuudelle. Kivikoko suurenee sitä mukaa, mitä idemmäs mennään, keskimääräinen kivikoko on 20 cm:n luokkaa, mutta suurimman \emptyset on jo 40 cm. Lähinnä kiveyksestä tehdyn piirroksen pienennöksestä voi havaita jonkinlaisen rajan suurempikivisen ja pienempikivisen alueen välillä. Tämä raja kulkee kuten ruudun no. 6 yhteydessä mainittiin E-huoneen itäseinän saumasta etelään. Löytöaineen käsittää sekä uutta että vanhaa tavaraa: lyijykuula (87050:149), 13 lasiastian palasta (87050:150, 151), 7 taottua rautanaulaa (87050:152), yksi tehdastekoinen rautanaula (87050:153), rautaesineen katkelma (87050:154), piin pala (87050:155), kattotiilennpala (87050:156), luita oli 1150 g.

Ruutu no. 16 I kerros. Koko ruutu on kiveyksen peitossa. Kiveyksen päällä oli tumma humusmaa. Kaakkoisnurkassa on \emptyset 55 cm kivetön alue. Kivet ovat kookkaita, suurimmillaan 70 cm. Sisemmästä kehämuurista eivät nähkään kivet anna mitään merkkejä, ei edes laastia kivien väleissä tai pinnassa. Kiveyksen pinta laskee loivasti etelää kohti. Kuten ruudun no. 15 I kerröksessä, oli ruudun no. 16:kin löydöstö ajallisesti sangen sekalainen: luuesineen katkelma (87050:157), keramiikka-astian pala (87050:158), koristellun keramiikkaesineen pala (87050:159), 6 palaa pullolasia (87050:160, 161, 162), 4 taottua rautanaulaa (87050:163), rautalevyn katkelma (87050:164), metalliesine (87050:165), 2 kattotiilen kappaletta (87050:166) luita 585 g.

Ruutu no. 17a I kerros. Ruutu no. 17 kaivettiin kahdessa osassa samoin kuin ruutu no. 8 I kerros. Läntistä osaa nimitettiin numerolla 17a ja itäistä osaa 17b. Ruutu 17a on

1957, 1959,
1960, 1961,
1969, 1978,
1979-1981,
1907, 1909,
1910, 1911,
1912, 1916,
1919, 1920

227

1958-1961,
1964, 1967,
1978-1981,
1907,
1910-1912,
1917, 1919,
1920, 1923,
1926

kivien peittäjä. Itse asiassa juuri tämä seikka erottaa ruudut a ja b. Kivet ovat kahdessa pohjoinen-etelä suuntaisessa rivissä ja niiden halkaisijat ovat 50 cm:n luokkaa. Kuten jo 8a:n yhteydessä mainittiin ovat läntisen kivirivin kivet kallellaan siten, että niiden itäpuoli oli alempana kuin länkipuoli ja itä-rivissä taas päin vastoin. Täten kivirivit muodostavat yhdessä kourun, joka on ilmeinen muodostelma ruuduissa 8 ja 17. Aivan ruudun tämän osan eteläpäässä lienee sortuma, sillä samankaltaiset kivet ovat siellä huomattavasti (40-50 cm) alempana. Mahdollista on myös se, että taso johtuu jotenkin kivien muodostamasta kourusta. Kaikkialla kivien päällä oli tumma humusmaa. Niiden allaoleva maa on hiilipitoinen tiilenkappaleita ja laastia sisältävä kulttuuririma. Ruudusta 17a on löytöinä ainoastaan yksi rautanaula (87050:167) ja 125 grammaa luita.

1889, 1890,
1958-1961,
1964, 1978,
1979-1981,
1907, 1910,
1911, 1912,
1918, 1919,
1920, 1923,
1926

Ruutu no. 17b I kerros. Tämä ruudun 17 itäinen puolisko oli I kerroksen pinnassa jyrkästi länteen päin viettävä. Pinnalta näytti, että kyyseessä on jokin varsin tuore täyttö, mutta kun kaivettiin tämä viisto osa pois ja vaakasuoraksi pystysuorasti kiveyksen itäreunasta alas, havaittiin, että maa oli aivan samankaltaista kuin kiveyksen alla profiilista päätellen oli eli hiilen, laastin ja tiilen sekaista kulttuuririmaata. Tiilenkappaleita oli runsaasti kiveyksen vieressä. Tämä kulttuurikerros on siis ollut olemassa jo kiveyksen rakentamisen aikoihin. Lähellä ruudun pintaa eteläpäässä oli laasti-alue, joka liittyyneet etelämpänä myöhemmin puheeksi tuleviin laastikerroksiin. Laastin päällä ja sen pohjoispuolella on kaksi kiveä. Ne ovat ainoat ruudussa 17b. I kerroksen pohjan pinta oli sangen voimakkaasti hiilipitoinen. Söydöissä sekundääri aines jää lähes olemattomiin ja tavara näyttää olevan linnan käytön aikaista: keramiikka-astian pala (87050:168), lasipullon palanen (87050:169), 5 taottua rautanaulaa (87050:170), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:171), 4 rautaesineen katkelmaa (87050:

1889, 1958,
1959-1961,
1964, 1918,
1923, 1926

172), 13 kattotiilen kappaletta (87050:173), rautakuonaa 125 g (87050:174), luita 675 g, jonka lisäksi on 275 g luita, joiden löytöpaikaksi on merkitty vain ruutu no. 17.

Ruutu no. 18 I kerros. Maan pinta oikeastaan vain siivottin. Se oli nyt saman näköinen kuin ruudussa 17b, mutta hiiltä ei aivan yhtä paljon. Pohjoisosassa on iso kivi puoliksi tämän ruudun puolella, eteläreunalla on laastin sekaista hiekkaa. Löytöjä ei ole mikäänlaisia tästä ruudusta.

Ruutu no. 19 I kerros. Vajaa muuriin lännessä rajoittuva ruutu, josta poistettiin pinnalta laastia ja sen alta ruskehtavaa maata, jossa paikoin runsaasti tiilenkappaleita. Myös I kerroksen kaivamisen jälkeen näkyy ruudun eteläosassa tiilenkappaleita ja laastia, jota sitten näkyy runsaasti idemmissä ruuduissa. Aivan muurin vieressä on näkyvissä vieläkin viimeisen korjauksen laastia. Löydöt ruudusta 19 I kerros: 2 lasiastian kappaletta (87050:175), avain (87050:176), 3 kattotiilen kappaletta (87050:177), epämääräinen nokare (87050:178), luita 275 grammaa.

Ruutu no. 20 I kerros. Poistettu maa oli humusta, jossa runsaasti tiilenkappaleita joukossa. Lähes koko itäpuoliskon kattaa nyt laasti, joka jatkuu sekä ruudun 21 että ruudun 11 puolelle. Löydöt ovat usean sadan vuoden ajalta, mutta olettaa sopii, että ruudun II kerros on jo aivan puhdas: markka vuodelta 1941 (87050:179), 2 harmaata keramiikan palasta (87050:180), 30 lasipullon palasta (87050:181, 182, 183), pala ikkunalasia (87050:184), metalliesineen katkelma (87050:185), 5 taottua rautanaulaa (87050:186), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:187), rautaesine (87050:188), 24 kattotiilen kappaletta (87050:189), luita otettiin talteen 1080 g.

Ruutu no. 21 I kerros. Humusmaan alta tuli näkyviin ruudun itäosassa kiveys ja länsiosassa laasti. Laasti oli samaa kuin ruuduissa no. 19, 20 ja 11 jansse on sangen yhtenäinen ja ilmeisen suurena apuna suhteellisia iäkiä määriteltäessä.

1889, 1895,
1962, 1911,
1912

1891, 1983,
2019

1891, 1983,
2019

Laastia ei ole aivan kiveyksen reunan vieressä, jossa oli pohjoisessa havaittavissa hiven puuta ja sen eteläpuolella hiiltä. Todennäköisenä voidaan pitää, että puuta on ollut koko matkalla kiveyksen vieressä. Kiveyksen länsireuna sijoittuu ruudun keskivaiheilta hieman itään. Sen reunan noudattelee samaa linjaa kuin tästä pohjoiseenkin. Kivikoko on keskimäärin 12 cm. Ruudun keskellä etelässä olevan maakiven vierestä kiveys puuttuu. Löydöt ovat samankaltaisia kuin ruudussa no. 20, eli voidaan olettaa, että sekundääriainesta ei ole enää seuraavassa kerroksessa: posliiniesineen pala (87050:190), keramiikka-astian pala (87050:191), 15 lasin palaa (87050:192, 193, 194, 195, 199), 5 taottua rautanaulaa (87050:196, 202), tehdastekoinen rautanaula (87050:197), hevosenkenkänaula (87050:203), kärkevä rautaesine (87050:200), veitsen terä (87050:201), hioinkivi (87050:204), 4 kattotiilen kappaletta (87050:198, 205), rautakuonaa 10 g (87050:206), luita oli 170 g.

Ruutu no. 22, I kerros. Humuspitoinen maa poistettiin ja esiin tuli kiveys, joka puuttui ainoastaa koillisosasta ruutua, jossa on 50x20 cm:n alue ilman kiviä, ilman näkyvää syytä. Kiveys on suuresti samanlainen kuin ruudussa no. 13. Toisin sanoen lännessä on kivikoko pienempi kuin idässä, jossa suurimmat ovat halkaisijaltaan 24 cm. Ruudun no. 22 I kerroksen löydöt ovat seuraavat: keramiikan palanen (87050:207), 2 lasiastian palasta (87050:208, 211), ikkunalasin kappale (87050:212), 2 luuesineen sirua (87050:210, 217), 3 taottua rautanaulaa (87050:213), 5 rautaesineen katkelmaa (87050:215, 209, 214), hioinkiven katkelma (87050:216), 500g luita.

Ruutu no. 23 I kerros. Humuspitoinen maa poistettiin niin syvältä, että voitiin todeta kiveyksen puuttuvan melkein kokonaan tästä ruudusta. Kiveystä oli vain ruudun länsiosassa 10-90 cm:n levyisellä alueella. Kiveyksen itäreuna on siis epämääräinen ja ilmeisen satunnaisesti rikkoutunut. Missään kohdassa ei ole nä-

1892, 1984
1985, 1998,
1936

1892, 1893,
1985, 2290

kyvissä reunurkiveyksen tapaistakaan. Muu osa ruudusta on lähes kivetön. Kes kivaiheilla on 7 kiven ryhmä, joka on kuulunut kiveykseen, mikäli sellaista tällä paikalla on ollut. Lisäksi on sporadisesti siellä täällä kiviä. Maan seassa oli paljon hiiltä. Valitettavasti kullemmme tässäkin kohdassa keskiajan ja nykyajan materiaalissa sulassa sovussa: 2 aaltupohjakeramiikan palasta (87050:218), lasipullon kylkipala (87050:219), ikkunalasin pala (87050:220), 3 taottua rautanaulaa (87050:221), tehdaste-koinen rautanaula (87050:222), rautaesineen katkelma (87050:223), 2 kattotiilen kappaletta (87050:224), rautakuonaa 10 g, luita saatiin talteen 600 grammaa.

1893, 1896,
1987, 1993

Ruutu no. 24 I kerros. Kivetön alue, joka alkoi ruudussa 23, jatkuu ruudussa no. 24 lännestä itään noin ruudun puoliväliin asti. Kenties on väärin sanoa kivetön, sillä kiviä ja tiilenkappaleita löytyy tältä kiveyksettömältä alueelta. Maa oli humusmaata koko ruudun alueella ja kiveyksettömällä alueella joukossa oli myös tiilenpaloja. Ruutuun sijoittuva kiveys eroittuu kivettömän alueen länsipuolella olevasta ruudun no. 23 kiveyksestä sikäli, että siinä näyttää olevan tehty suora reunuskiveys pienistä \emptyset 15 cm:n kivistä ja reunuksen itäpuolen kiveys on sitten suurista jopa halkaisijaltaan 50 cm:n kivistä tehty. Reunus kulkee pohjoinen-etelä suunnassa ja se sopii hyvin jatkoksi sille linjalle, jota ruutujen 6 ja 15 kohdalla on hahmoteltu seinäsaumasta alkavaksi kiveyksien rajaksi. Löydöt ruudusta 24 I kerros ovat seuraavat: 3 lasin palaa (87050:226, 227), taottu rautanaula (87050:228), hevosenkenkänaula (87050:229), rautalenkki (87050:230), pala piitä (87050:231), luita tuli 1052 g.

1893, 1988,
1937

Ruutu no. 25 I kerros. Tumman humusmaan poistamisen jälkeen paljastui koko ruudun kattava kiveys. Se koostuu saman kokoisista kivistä kuin ruuduissa 24 ja 16. Joitakin pienempiä kiviä on saumoissa. Kiveyksen pinta viettää ta-

1941, 1989

saisesti alaspäin kohti itää. Löydöt ruudusta no. 25 ovat: keramiikka-astian pala (87050:232), posliiniastian kappale (87050:233), 2 ikkunalasin palasta (87050:234), 4 taottua rautanaulaa (87050:235), hevosenkenkänaula (87050:236), rautakuonaa 10 g (87050:237), luita 120 g.

Ruutu no. 26 I kerros. Ruutu on samanlainen kuin ruudut 8 ja 17, mutta sen kaivaminen tapahtui yhtenä kokonaisuutena. Kiveystä on länessä noin 60 cm:n levyisellä alueella. Kivet ovat kookkaita, samaa kokoluokkaa kuin pohjoisempanakin. Kiveyksen itäreuna on tässä kohdassa epämääräinen, mutta noudattelee samaa linjaa kuin pohjoisempana. Samanlaista kourumuodostelmaa kuin ruuduissa 8 ja 17 ei ole nähtävissä. Tiilenpaloja oli runsaasti kiveyksen reunan vieressä. Kivetön itäosa oli kuitenkin pohjoisemmissakin ruuduissa jyrkästi itään laskeva, mutta sen kaivaminen samaan tasoon tasaiseksi niiden kanssa pysähtyi havaittuun palokerrokseen ja näin jäi matalammalla ollut pohjoisosa ruudusta, lähes kaivamatta. Koillisosassa oli kivi ja laastia, jotka sijoittuivat myös ruudun 17 puolelle. Löydöt ruudusta 26 I kerros: lasinpala (87050:238), rautalenkki (87050:239), rautaesineen katkelma (87050:240), kattotiilen kappale (87050:241), nahan palanen (87050:242), luita 170g.

Ruutu no. 27 I kerros. Poistettu maa oli humusta, jossa runsaasti tiilen paloja ja hie-man laastia. Samanlaista oli myös ruudussa no. 26. Ruutu rajoittuu kehämuriin ja on epämääräisen muotoinen. Myös tätä ruutua pyrittiin kaivamaan palokerrosta myöten ja onnistuttiinkin noin ruudun puoliväliin asti, jonka jälkeen ruudun pinnaksi jäi sekamaa. Palokerroksen ulkopuolisen ruudunosan kaivaminen jäikin lähinnä siivoukseksi. Kivet jotka jäivät näkyviin olivat muurilta sortuneita kiviä. Löydöt olivat seuraavat: 2 rautanaulaa (87050:243), 3 kattotiilen kappaletta (87050:244), luita 340 g.

Ruutu no. 28 I kerros. Käytännössä tätä ruu-

1889,1941,
1990,1992,
1938,1939

1889,1942,
1962,1991

tua ei kaivettu I kerroksessa, koska sen taso oli turpeen poiston jälkeen melkein ympäristön I kerroksen pohjan tasossa. Hieman ruutua tassaattiin. Laastia on vielä seinän vieressä näkyvissä. Löytöjä: lasin palanen (87050:245), 2 kattotiilen palasta (87050:246), luita 200 g.

1982, 1997,
2019

Ruutu no. 29 I kerros. Runsaasti tiilimurskaa sisältävää humusmaata kaivettiin pois. Taso, johon I kerroksen kaivaminen lopetettiin, ei ollut luonnollisen kerrostuman määräämä, vaan täysin tekninen. Maan pinta on nyt ruskeahkoa ja sisältää hienoa laastia ja tiilimurskaa. Ruudussa oli kiviä 3 kappaletta, ne olivat kaikki lohkottuja. Aivan itärajan tuntumassa oli laastilaikka halkaisijaltaan 30-40 cm. Löydöt: 10 lasin palasta (87050:251, 252, 253), veitsen terä (87050:254), 4 taottua rautanaulaa (87050:255), 3 tehdastekoista rautanaulaa (87050:256), kiviesine (87050:257), 13 kattotiilen kappaletta (87050:258), 360 grammaa luita.

1982, 1997,
2019

Ruutu no. 30 I kerros. Kaivettiin kuten ruutu no. 29 ympäristönsä kanssa samaan tasoon, mutta vain länsiosaltaan. Itäosassahan oli kiveys, joka toimi kerroksen kaivuun rajoittavana tekijänä. Poistettu maa oli humusta, jossa oli seassa laastia ja tiilimurskaa. Massa ei kuitenkaan ole purkujätettä, siihen nähden humuksen osuus on liian suuri. Hiiltä näkyi maan pinnassa tässä tasossa. Kiveyksen päällä ja hieman siitä länteen olinäkyvissä paikoin puulastuja, ne olivat pahoin lahonneet, mutta niistä pystyttiin näkemään, että kyseessä ei ollut ollut lauta, sillä eri osien syyt olivat sikin sokin. Maan laatu ei ollut erilaista lastujen ylä- ja alapuolella. Ruudun keskivaiheilla oli iso maakivi, jonka itäpuolella kiveys kiertää sen. muutoin kiveys kattaa koko ruudun itäpuoliskon. Sen länsireuna myötäilee samaa linjaa kuin kiveyksen länsireuna pohjoisempanakin. Reunakivet on siististi ladottu ja kiveyksen kivikoko on hieman pohjoista suurempaa, joukossa on jopa Ø 30 cm:n kiviä. Kun

1982, 1996,
1998, 2000

puulastuja sisältänyt maa oli poistettu, löytyi kiveyksen reunan länsipuolelta puuta, jonka syistä päätellen oli kyseessä pohjoinen-etelä suuntainen lauta. 10 cm:ä kauempaa kiveyksestä ei laudan jälkiä enää ollut. Samanlaisia puuta löytyi myös pohjoisemmista ruuduista tarkennuskaiivauksissa, jotka tehtiin tämän suudun puiden löytymisen jälkeen. Löydöt eivät olleet I kerroksen löydöistä poikkeavia, vaan sekalaisuus oli kaikkialla tälle kerrokselle ominaista: 4 lasin palasta (87050:259), 6 taotua rautanaulaa (87050:260), 110 g rautakuonaa (87050:261), 2 kattotiilen kappaletta (87050:262), luita 715 g.

Ruutu no. 31 I kerros. Tumman humuspitoisen maan poistamisen jälkeen esille tuli koko alueella kiveys, joka oli kivikooltaan hieman pienempää kuin ruudussa no. 30. Kiveyksen pinta vietti alaspäin lievästi kohti kaakkoa. Kiveyksen päältä tuli kokonaista 1 löytö ja sekin lasipullon pala (87050:263), luita saatiin talteen 70 grammaa.

Ruutu no. 32 I kerros. Poistettu maa oli tummaa humuspitoista, jossa tiilennokareita joukossa. Puolet ruudusta on kiveyksetöntä ja länsipuoli kiveyksen peittämä. Kivikoko on samaa luokkaa kuin ruudussa no. 31. Kiveyksen itäreuna on hyvin suora ja säännöllinen ja näyttää siltä, että reunassa on monta kiveä päällekkäin, joten kiveystä kenties on pyritty tasmaamaan tällä kohdalla. Johtuuko se siitä, mitä on ollut kivettömässä kohdassa, ei ainakaan toistaiseksi vielä tiedetä. Kiveys ulottuu idässä samalle linjalle kuin ruudussa no. 23, se osoittanee reunan oikean paikan ja suunnan, sillä ruudussa 23 reuna on jostakin syystä tuhoutunut. Kiveyksestä itään oli kiveyksetön alue, joka kaivettiin sellaiseen tasoon, josta tuli useasta kohdasta sikin sokin olevia puun jäänteitä. Samaan tasoon kaivettiin ruudun 33 kiveyksetön osa. Maamassan koostumuksessa ei puun lisäksi ollut muuta esoa kiveyksen päällä olleeseen maahan. Kiveyksettömällä

1982,2001,
2289,2291

2002,2012,
2013,2289,
2291

alueella maa näyttää olevan tasalaatuista, jotten puiden lisäksi ei ole vihjeitä siitä, miksi alue on kivetön. Muutama irtokivi löytyy, mutta niillä ei ole nähtävissä olevaa yhteyttä mihinkään. Löydöt ruudusta no. 32 I kerros: markka vuodelta 1929 (87050:264), keramiikkaastian pala (87050:265), rautaesine (87050:266), taottu rautanaula (87050:267), katto-tilien kappale (87050:268), 430 g luita.

Ruutu no. 33 I kerros. On kaksijakoinen kuten no. 32:kin. Tässä ruudussa kiveyksetön alue on lännessä ja kiveyksellinen idässä. Kumpikin osa on noin puolet ruudusta. Kiveyksettömällä alueella oli ruurun länsirajan lähistöllä tiilikeskittymä, joka oli pinnaltaan suhteellisen tasainen, mutta tiilenpalojen välleissä ei ollut laastia. Pari tiilenpalasta oli myös pohjoisreunalla ja niissä oli laastin jälkiä, kuten kivessäkin, joka oli ruudun no. 24 puolella. Kiveyksettömän alueen pohjoisosassa oli myös 4 harmaakiveä irrallisen näköisesti ja kaikki nämä luetellut ilmiöt lienevät rakennus- tai purkujätettä. Kaikkialla, missä ei ollut tiilenpaloja tai kiviä, on siellä täällä puulastuja, jotka eivät olleet havaittavasti lautoja, vaan syyt olivat sinne tänne ja puuaines erittäin lahoa. Ruutu kaivettiin huolellisesti lastoilla maahan puihin asti ja varmuudella voidaan sanoa, että puuta ei ollut tämän tason yläpuolella. Maa, joka poistettiin oli I kerroksen normaalia humuspitoista massaa, jossa tiilenmuruja seassa. Maa oli samanlaista sekä kiveyksettömällä että kiveyksellisellä alueella. Kiveys oli luonteeltaan toisenlainen kuin muualla. Se on tavattoman säännöllinen eli tiivis. Se on tehty suureksi osaksi lohkotuista kivistä, joiden koko on jopa 50 cm. Saumoissa oli täytteenä pieniä kiviä. Länsireuna on viivasuora ja osaksi laattamaisista kivistä ladottu. Kivistä osa on syrjällään. Aivan eteläosassa tällaisia kiviä ei ole. Löydöt olivat vähäiset niin tässä kuin lännempänä olevassa ruudussa no. 32.

2003, 2007,
2013

Ruudun 33 I kerros löydöt: 2 lasinpalaa (87050:269), taottu rautanaula (87050:270), luita 450 g.

Ruutu no. 34 I kerros. Kaikki poistettu maa oli tuttua tummaa tiilenmuruista humusmaata. Ruutu on kiveyksen kattama lukuun ottamatta kaakkoisneljänestä. Ruudun no. 33 säännöllinen tasainen kiveys jatkuu tämän ruudun länsiosassa, josta itään kiveyksen pinta nousee epätasaisesti ja suuret kivet hallitsevat näkymää. Osa näistä kivistä on näkynyt maan pinnassa jo ennen kaivamista ja on aiheuttanut vaikutelman sisemmästä kehämuurista, jota sitten ainakaan pohjoisempana ei ollut havaittavissa. Tässä ruudussa tosin keskellä oleva \emptyset 70 cm:n kivi on muun kiveyksen päällä jomitä on kiveyksen alaa, ei ole tällä hetkellä tiedossa. Saattaa olla ja todennäköisesti onkin, että tämä suuri kivi on vain epäolennainen kiveyksen päälle joutunut lohkare. Sen alla pilkoittavat kivet ovat kiveyksen pinnan kanssa sopivassa tasossa. Kaakkoisneljänneksessä, josta yhtenäinen kiveys puuttui, on muutamia kiviä, joista pienimmät näyttivät joko olevan tai ei kiveykseen kuuluvia ja eteläreunalla taas näyttävät kivet selvästi kuuluvan kiveykseen. Tällä hetkellä tuntuu todennäköiseltä, että kiveys on tuhoutunut kivettömältä alueelta. Löydöt ruudusta no. 34 I kerros: punasaviastian kylkipala (87050:271), 8 lasinpalasta (87050:272, 273, 274), uudehko puukko (87050:275), kärki (87050:276), kaksi taottua rautanaulaa (87050:277), palanutta savea (87050:278), luita 600 grammaa.

Ruutu no. 35 I kerros. Aivan länsireunalla, eteläosaa lukuun ottamatta, on joitakin kiveykseen kuuluvia kiviä. Ne eivät ole linjassa ja kiveyksen itäreunasta saanain epämääräisen kuvan tämän ruudun kohdalla. Kivien itäpuolella on yllätyksellisesti tiiliä, jotka ovat itä-länsi suunnassa ja itäpäät suurin piirtein pohjoinen-etelä suunnassa eli linjassa koko kiveyksen itäreunan kanssa. Tii-

1994, 2006,
2008, 2013

1994, 2008,
2009, 2011,
2013

let ovat samalla tavalla tiilenpalojen sekaisen kulttuurimaan päällä kuin kiveyksenkin kivet, joten ne saattavat liittyä jopa kiveykseen vaikkapa jonkinlaisena tasauskerroksena. Kiviä ei tosin tiilien päältä havaittu, mutta jonkinlaisia myöhäisiä maansiirtoja tällä kohdalla on suoritettu, sillä yhdessä kohdassa tiilen päällä välittömästi oli Ahvenanmaan hiekkakivestä tehty laattakivi, joilla yhdessä korjauksen vaiheessa päällytettiin muurien harjaa. Tiilet ovat etelästä lukiin kootaan seuraavat: 32x17x8 cm, 26x11x3 cm, 28x13x8 cm, 29x14x8 cm, 30x14x6 cm, jotka viimeistä halkinaista lukuun ottamatta olivat ehjiä tiiliä. Näiden lisäksi oli 5 tiilenpalasta jotka ovat ikäänkuin kahtena tiilenä edellisten kanssa linjassa ja kaksi palaa epämääräisemmin. Kunnollista selitystä ei ole pystytty näille tiilille antamaan. Tiilitäytettähän oli myös ruudussa no. 17, mutta siellä tiilet olivat siikin sokin. Muuten tämä ruutu kaivettiin samaan tasoon kuin ruutu no. 26:n I kerros. Tässäkin tason määrittelee hiilikerros. Kaivetun maan seassa oli runsaasti tiilenpaloja, eli kaikissa kiveyksen rajaruuduissa kiveyksen itäpuolella tiilenpalojen määrä kasvoi, samoin hiilimäärä oli runsasta, joskin palokerroksen omainen hiilimäärä oli ainoastaan ruuduissa 26 ja 35. Linnan palojen korjauksien yhteydessä saattaa olla muodostunut tällainen purkukerros, jota sitten on käytetty tasauskerroksena kiveyksen alla. Sekundääriaineksien määrä löydöissä pieneni tässä ruudussa, jonka löydöt ovat etupäässä kiveyksettömältä alueelta: 2 punasaviastian palaa (87050:280, 281), ikkunalasin pala (87050:282), lasipullon palanen (87050:283), 4 taottua rautanaulaa (87050:284), hevosenkenkänaula (87050:285), 7 kattotiilen kappaletta (87050:286), luita 800 grammaa.

Ruutu no. 36 I kerros. Ruudun länsiosa on jyrkkä itään laskeutuva rinne ja itäosa tasainen. Rinteestä kuorittiin mielivaltaisen

1995,2010

kerros massaa, joka sisälsi humusta, hiiltä, tiilimurskaa ja laastia, pois. Tasainen osa jäi koskematta muuten, mutta irtonainen roska siivottiin pois samoin kuin muurilta sortuneet ainekset, joista suurimmat möhkäleet olivat korjausosia eivätkä siis alkuperäistä muuria. Ruudun tasainen osa on nyt ruudun no. 27 tasaisen osan kanssa samassa tasossa. Löydöt ruudusta 36 I kerros: keramiikka-astian kappale (87050:290), taottu rautanaula (87050:291), rautavartaan pala (87050:292), 3 kattotiilen kappaletta (87050:293, 294, 295), luita tuli yllättävän runsaasti 2145 g.

Ruutu no 37 I kerros. Humuspitoinen maa kaivettiin pois. Tiilimurskaa oli seassa lähinnä tukimuurin pohjoisseinän linjalta pohjoiseen olevalla alueella. Holvin alla oli selvästi vähemmän tiilimurskaa ja laastia. Tukimuurin pohjoisseinän linjalla tuli näkyviin keskellä ruutua kiveä. Löydöt: posliiniastian pala (87050:296), 19 lasinpalasta (87050:297), taottu rautanaula (87050:298), 2 tehdastekoisista rautanaulaa (87050:299), rautavartaan kappale (87050:300), 2 kattotiilen kappaletta (87050:301), luita 200 g.

Ruutu no. 38 I kerros. Ruutu rajoittuu etelässä tukimuriin. Länsiosa ruudusta on kaivamisen jälkeen tummaa maata, jossa laastia ja tiilenpaloja eli samanlaista kuin kaivettu maakin. Itäosassa on kiveys, jossa on 15 cm leveä ja 60 cm pitkä kivetön alue, jos oletetaan kiveyksen länsireunan olleen suoran. Aivan tukimuurin vieressä on 20x40 cm kivi, joka ei kuulune varsinaisesti kiveykseen, kiveys on samanlainen kuin ympäristössä yleensä. Löydöt ruudusta no. 38 I kerros: 2 posliiniastian palasta (87050:302), 8 lasinpalasta (87050:303), 4 taottua rautanaulaa (87050:304), rautaesineen katkelma (87050:305), luita 325 grammaa.

Ruutu no. 39 I kerros. Kaakkoisnurkkaa lukuun ottamatta kiveys kattaa koko ruudun. Huomattavaa on, että kiveys jatkuu etelään

2053, 2054,
2018, 2019

2005, 2051,
2052, 2015,
2017

kaivausalueen ulkopuolelle. Kiveyksen pinta viettää itään alaspäin ja kivikoko vaihtelee 5:n ja 30 cm:n välillä. Kaivetussa maassa oli runsaasti tiilenkappaleita, muutoin se oli tyypillistä I kerroksen humusmaata. Kivien välistä löytyi 1520-luvun klippinki (87050:306) ja muut löydöt olivat: 16 lasinpalasta (87050:307, 308, 309, 310), 2 taottua rautanaulaa (87050:311), luita otettiin talteen 160 g.

2005,2050,
2289,2291,
2016

Ruutu no. 40 I kerros. Ruutu jatkaa suoraviivaisesti ruudun no. 33 linjaa. Sen itäpuoli on humuspitoista maata, jota kaivettu maa oli ja pinnassa näkyy nyt puulastulaikkuja, tiilenmuruja ja laastia. Kaikkia kuitenkin vähän. Länsiosassa ruudusta on kiveyksen peitossa. Kivikoko on 15-20 cm eli samanlaista kuin ruudussa no. 39. Kivetyn ja kivettömän alueen raja ei ole suora ja se eroaa näin kivettömän alueen itäreunasta ruudussa 33. Kiveyksen pinta viettää itään alaspäin eikä ole erityisen tasainen. Löydöt ruudusta no. 40 I kerros, jossa ei ole eritelty kivetyn ja kivettömän alueen löytöjä: keramiikka-astian pala (87050:312), 2 lasiastian palasta (87050:313, 314), 2 ikkunalasin palasta (87050:315), rautaesineen katkelma (87050:316), 2 taottua rautanaulaa (87050:317), 3 hevosenkenkänaulaa (87050:318), rautavartaan katkelma (87050:319), kattotiilen kappale (87050:320), 240 g luita.

2289,2291,
2336,2337

Alueen no. 28 I kerroksen kaivaus toi siis esiin alueen kolmijakoisena. Lännessä oli kivetön alue linnan muurin ja kiveyksen välissä. Siitä ei humuspitoisen maan poiston yhteydessä tavattu mitään erityisen merkittävää. Ainoastaan kiveyksen reunassa olleet lahot puut, jotka olivat pohjoinen-etelä suunnassa, saattoivat merkitä sitä, että jonkinlainen rakennelma tai jopa rakennus saattoi olla ollut tällä paikalla. Minkälainen, siitä ei ole viisasta sanoa näillä tiedoin mitään. Löytöaineisto käsittää paljon tälle ja viime vuosisadalle ajoittuvaa tavaraa, vaikka vanhempaa-

kin esineistöä oli. Idässä taas kivetön alue, joka sijoittui kehämuurin ja kiveyksen väliin, oli jyrkästi itään päin aleneva. Tämä ilmiö on joko korjauksien yhteydessä tapahtuneista kaivauksista johtuva tai sitten linnan käytön aikaisten massojen siirron aiheuttama. Maa on kyllä luonnollisestikin itään viettävä, mutta ehkä todennäköisintä on kaivamisen alkamisen aikaisen tilanteen johtuvan osaltaan näistä kaikista tekijöistä. Maatahan kaivettiin suurelta osin nyt palokerrosta myöden, joka oli selvästi näkyvissä alueen eteläosassa ja osin, tosin sekoittuneena, myös pohjoisessa. Kaikkialla I kerroksessa oli poistettu maa humuksen sekaista maata, jossa sekä tiiltä että laastia vähäisessä määrin mukana. Tämän itäisen alueen länsipuoliskolla poistettiin myös maata, joka oli samanlaista kuin kiveyksen alla profiilissa havaittu eli tiilienpaloja, laastia hiilta ja humusta sekaisin. Kyseessä näytti olevan runsaista palon jäljistä päätellen kerros, joka oli siivottu palaneesta linnan osasta pois eli eräänlaisesta purkujätekerroksesta. Mitä todennäköisimmältä näyttää, että kyseessä olisi massa, joka on poistettu 1485 tienoilla tapahtuneen palon jälkiä korjattaessa.

Jos näin on, voidaan ainakin itäisen kiveyksen osan olettaa olevan tuon palon jälkeen rakennettu. Kiveys on keskellä aluetta ja on leveydeltään vajaa kymmenen metriä. Sen länsireuna alkaa G ja F huoneiden välisestä muurissa olevasta saumasta, josta itään alkaa myös muurin perustuksen alaosassa oleva levennys, joka jatkuu E ja D huoneiden väliseen saumaan muurissa. Tästä kohdasta alkaa taas kiveyksessä isompien kivien alue itään päin. Kiveyksen itäreuna on D-huoneen keskikohdan vaiheilla. Kumpikin reuna on saman suunnainen ja pohjoinen-etelä suunnassa. Miten pitkälle kiveys jatkuu etelään, ei ole tiedossa. Kehämuurissa olevan portin länsipuolella on kiveystä, joka kaivettiin esiin

vuonna 1986. Selvänä erona näiden kahden kiveyksen välillä on, että portin luonna olevan kiveyksen päällä oli selvä purkukerros ilmeisesti linnan purkamisen ajalta, kun nyt esiintulleen alueen 28 kiveyksen päällä ei ollut kuin hieman epäpuhdasta humusta. Luonteva selitys olisi, että purkujäte on poistettu 1800-luvulla tästä linnaa esiin kaivettaessa, mutta kiveyksestä ei ole merkintöjä sattunut tämän kirjoittajan tietoon ja toisaalta poistusta I kerroksen maasta on myös löytöjä selvästi linnan käyttöajalta. Tässä kiveyksessä näyttää olevan raja kahden eri kiveyksen välillä. Raja saattaa olla näennäinen, mutta huoneiden E ja D välisen seinässä olevan sauman ja leveämmän perustuksen itäpään kohdalta lähtee raja, jonka länsipuolella kiveyksen kivet ovat selvästi pienempiä kuin itäpuolella. Varmuuden saaminen tällaiseen kaksijakoisuuteen kienee lisäkaivausten varassa. Mikäli tällainen sauma on, voi olla myös, että länsiosa kiveyksestä olisi rakennettu jo ennen vuoden 1485 paloa. Mikä sitten on selityksenä sille, että keskellä kiveystä on noin 2 metriä leveä kiveyksetön alue. Osin voi kenties syyttää myöhäisiä korjaustöitä ja niihin liittyviä työasemia, mutta kun alueen eteläosassa kiveyksetön alue jatkuu säännöllisenä ja jatkuu kaivausalueen eteläpuolelle, voidaan sanoa kyseessä olevan jonkin tiettyä tarkoitusta varten kivettömän alueen. Todennäköisesti kyseessä on rakennus, johon viittaa I kerroksen pohjatasen lahonneen puun runsaus. Kivettömän alueen itäreuna on erityisen huolella tehty ja kivet ovat siellä suureksi osaksi vinosti syrjällään. Samalla tavoin syrjällään on suuria kiviä koko kiveyksen itäreunan pohjoispuoliskolla, jossa kuten jo on kuvattu kaksi kiviriviä muodostaa kourun, jonka jatkuvuudesta etelää ei ole tietoa, koska ruuduissa 26 ja 35 kivet ovat reunassa riin sekaisissa asemissa, että kourun olemattomuuttakaan ei voida todeta. Yksi huomiota

herättävä seikka löydöstössä on se, että ikkunalasia ja kattotiilen paloja on kohtalaisen runsaasti kiveyksen päällä olleesta massasta. Miksi tällaiset rakenneosat esiintyvät niinkin runsaasti löydöstössä, on mielenkiintoinen kysymys.

II kerros

Kaivettavan alueen puitteet muuttuivat huomattavasti siirryttäessä I kerroksesta II kerrokseen. Kiveys, joka löytyi jo I kerroksessa alueen no. 28 keskivaiheelta, jätettiin kaivamatta. Kaivamatta jäivät myös kivettömät alueet kiveyksen keskellä. Täten kaivuualueeksi jäi kaksi erillistä aluetta kiveyksen molemmin puolin eli länsi- ja itäpuolella. Länsipuolella alue oli 3,5 - 4 m leveä ja 9 m pitkä sekä lisäksi 1,5x1,5 m alue tukimuurin holvin alla. Tämä alue käsittää ruudut 1 - 3, 10 - 12, 19 - 21, 28 - 30 ja 37 - 38. Kiveyksen itäpuolella ja kehämuurin länsipuolella oleva alue on 2 - 3,5 m leveä ja 7,5 m pitkä ja käsittää ruudut 8, 9, 17, 18, 26, 27, 35 ja 36. Näistä tosin II kerroksessa jätettiin kaivamatta ruudut 8, 9, 17 ja 18. Nämä kaksi aluetta käsitellään täysin erillisinä alueina tästä eteenpäin ja vertailu onkin mahdollista vasta, kun tulevaisuudessa saadaan kaivetuksi kiveyksiä läpi kiveyksen suunnassa itä-länsi. I kerroksen maamassa oli epämiellyttävän sekoittunutta, eli löydöistä suurin osa oli kahden viimeisen vuosisadan tuotteita. II kerroksen tehtävä oli ennen kaikkea päästä eroon tästä sekundäärisestä aineistosta ja uppoutua kerrokseen, jotka olivat muodostuneet linnan käytön aikoina.

Ruutu no. 1 II kerrosta ei enää kaivettu, sillä koko ruudun alueella oli peruskallio näkyvissä, eli ruutu on valmis.

Ruutu no. 2 II kerros. Ruudun kaivaminen aloitettiin lännestä pitkin kallion pintaan. Täten poistettiin kolme erilaista massaa. Ylimpänä oli vielä 3 - 5 cm:n kerros humusta,

2020-2025,	199
2027-2036,	200
2055-2077,	209
2095-2097,	198
2129-2130,	188
2132-2134,	189
2136-2137	190
	191
	192
	193
	194
	195
2056, 2059,	199
2020	

sen alla oli purkumassan omainen kerros, jonka paksuus oli noin 10 cm ja joka koostui laastista ja tiilimurskasta. Kallion pinnassa sitten on, kuten niin usein vastaavassa asemassa, puhdasta savea. II ja kolmannen kerroksen rajan muodosti maa, joka oli hiekkaa, laastia ja joitakin tiilenmökäreitä. Tällainen oli II kerroksen pohjamaa, jossa oli sitten itäreunan keskivaiheilla myös vielä pieni laastilaikku. Savi kallion pinnassa oli ruudun eteläosassa, kun taas pohjoisessa oli maa varsin sekoittunutta. Noin puolet ruudusta oli nyt kalliota, mutta itäosa oli vielä maan peitossa. Löydöt olivat nykyaikaisia ja todennäköisesti humuskerroksesta, ainoastaan rauta ja kattotiilen palaset saattavat olla keskiajalta peräisin: posliiniesineen palanen (87050:321), 24 lasinpalasta (87050:322, 323, 324, 325, 326, 327, 328), 2 rautanaulaa (87050:329), rautaesineen katkelma (87050:330), 2 kattotiilen kappaletta (87050:331), luita 475g.

2056,2059, 199
2020,2021 200

Ruutu no. 3 II kerros. Ruudun itäosaa ei kaivettu, koska siellä ruutua kattoi 70 - 80 cm:n leveydeltä kiveys, joka jätetään paikoilleen. Poistettu maa oli laastin ja tiilimurskan sekaista maata, jollaista oli myös ruudussa no. 2. Lähellä kiveystä oli hiiltä, jonka alla näytti olevan paikoitellen laastia. Samaa laastia tavattiin ruudussa no. 12 ja 2. Hiili näytti pysyttelevän laastin yläpuolella, ja keskittyi voimakkaasti sille alueelle, jossa kiveyksessä on reunassa kivetön puolipyörän muotoinen kohta. Laasti ei sillä kohdalla ollut kerroksena, vaan paakkuina itäprofiilissa. Ruudun pinnassa oli nyt kaivamisen jälkeen laastia, joka liittyy etelämpänä näkyneeseen kerrokseen. Ruutu rajoittuu pohjoisessa muuriin, jossa paljastui nyt jo I kerroksen yhteydessä mainittujen muurista ulos työntyvien peruskivien länsipää. Se tulee muurista ulos runsaat 20 cm ja on muurin suuntainen. Sen ulommaisoin osa tulee G- ja F-huoneiden välisestä muurin saumasta 30 cm länteen, mutta seinän

2055,2057, 199
2058,2060, 200
2021,2022, 189
2023,2024

tasossa sen vino pää on juuri sauman kohdalla. Ulkoneva perustus liittyy siis F ja E huoneiden rakentamiseen. Löydöt: 7 vihreää lasin palasta (87050:332), rautainen leikelehtinen kärki, joka saattaa olla muutakin kuin nuolenkärki (87050:333), rautanaula (87050:334), hevosenkenkänaula (87050:335). Löydöistä ei siis välttämättä enää löydy tuoretta tavaraa, mutta niinhän puuttui myös humuskerros tämän ruudun kohdalla. Luita 650 g.

Ruutu no. 10 II kerros. Tässä vajaassa, länessä muuriin rajoittuvassa, ruudussa pohjoispuolisko on kalliota. Eteäläpuoliskossa kaivettiin korjauslaastinsekainen maa pois hyvin hiemoon hiekkaan asti. Löytöjä ei tullut.

Ruutu no. 11 II kerros. Jo I kerroksen pohjassa näkyi laastia, joka sitten jatkui runsaana. Laastin alla oli tummaa maata, jonka alla oli hiekkaa. Näin oli asia eteläosassa, kun pohjoisempana laastin osuus on vielä vallitsevampi ja tumman kerroksen havaitseminen tuottaa jo vaikeuksia. Hiekka on kaikkialla alimpana. Laasti on siis hallitseva elementti tällä tasolla ja sen päällä oli kuten ylemmässä kerroksessa mainittiin tiilimirskankainen tummahko maa. Laastikokkareita oli kaikkialla. Tämä laasti ei ole muurin vieressä ollut korjauslaastia. Sen sijaan se leviää ainakin ruutujen 2, 3 ja 12 alueille. Parhaimmillaan laastikerroksen paksuus ruudussa no. 11 oli 20 cm. Tumma kulttuurimaa, joka oli kaikkialla laastin alla, oli paksuimmillaan itäosassa ja tuskin havaittava pohjoisessa. Ruudun luoteisosassa oli peruskallio. Löytönä tuli taottu rautanaula (87050:336) ja 25 g luita.

Ruutu no. 12 II kerros. Laastia ei tässä ruudussa ole yhtä voimakkaana kerroksena kuin ruudussa no 11. Pohjoisosasta laasti jopa puuttuu kokonaan. Laastikerroksen paksuus oli 2-5 cm. Laastikerroksen alla oli paikoin kulttuurimaata, jossa seassa oli kiven ja tiilenkokkareita 5 - 10 cm:n paksuudelta.

2061,2062 199
190

2062 199
200
190

2063,2064 199
2025 200
190
189

Tämän alla oli lähes puhdas hiekka, laastia oli pohjoisessa näkyvissä vain sporaadisesti. Pohjoiseen mentäessä hiekan määrä kulttuurimaan seassa vähenee ja tilalle tulee tiilimurska. Aivan luoteisosassa ruutua näkyi vielä II kerroksen kaivamisen jälkeen laastia. Ruutuhan on kaivettu II kerroksessa ainoastaan länsiosaltaan, koska itäosan kattaa kiveys. Profiilissa näkyy, että laastikerros menee kiveyksen alle ja sillä on III kerroksen määrittelymisen kannalta suuri merkitys. Ruudun no. 12 II kerros oli löydöllisesti huomattavasti 11:tä runsaampi: pelinappula (87050:337), 8 taottua rautanaulaa (87050:338), hevosenkenkänauula (87050:339), 2 aspia (87050:340), rautaesineen katkelma (87050:341), kattotiilen kappale (87050:342), palanutta savea (87050:343), 1530 g luita.

Ruutu no. 19 II kerros. Muurinvieruslaastin poistamisen jälkeen maa oli tiilenpalojen ja mullan sekaista. Eteläseunalla näkyi hieman samaa laastia, mitä yleisesti on ilmennyt kiveyksen länsipuolisissa ruuduissa. Kulttuurimaan alapuolella oli hieno hiekan ja saven sekainen maa, joka oli nyt näkyvissä II kerroksen pohjassa koko ruudun alueella. Joitakin satunnaisia luonnonkiviä on myös tällä alueella. Minkäänlaisi löytöjä ei tullut päivänvaloon.

Ruutu no. 20 II kerros. Laastia oli tässä ruudussa itäosassa siten, että sitä ulottui pohjoisreunassa 120 cm itärajalta länteen ja eteläreunassa 60 cm. Laastikerroksen alla oli jonkin verran kulttuurimaata ja sitten hiekkaa, mutta ne ovat paljolti sekoittuneet toisiinsa. Keskellä ruutua oli kiviä lähes pohjoinen-etelä suuntaisessa linjassa ja se erotti ruudun pohjan tasossa itä- ja länsiosan maan toisistaan. Itäosassa maa oli paljon hiekkapitoisempaa kuin lännessä, jossa tiilenpalojen määrä oli melkoinen varsinkin etelässä. Ruudun länsirajalla oli samanlaista hiekkaa kuin ruudussa no. 19 II kerroksen pohjassa. Alueella, jossa

2068,2029

200

2068,2029

199

200

190

oli tiilenpaloja, oli myös hiiltä, ja mitä no-
kisempi alue oli, sitä vähemmän siinä oli ki-
viä. Löydöt, joissa keskiaikaisuus on johtava
ominaisuus, ovat suurimmaksi osaksi laastin ala-
puolelta, joskin osa on löytynyt kuljetinhih-
malta, eli ruutua ja kerrosta tarkempaa määrit-
telyä paikasta ei voida antaa: klippinki (87050:
344), helmen puolikas (87050:345), keramiikan
palasia 8 kappaletta (87050:346, 347, 348, 349,
350, 351, 352), 6 lasin palasta (87050:353,
354), metalliesineen palanen (87050:355), 15
rautanaulaa (87050:356), 7 hevosenkenkänaulaa
(87050:357), aspi (87050:358), rautavartaan
katkelmia (87050: 359), rautaesineen katkelma
(87050: 360), rautalevy (87050:361), 3 rauta-
levyn katkelmaa (87050:362), 3 piin palasta
(87050:363), hioinkivi (87050:364), 45 katto-
tiilen kappaletta (87050:365), rautakuonaa
(87050:366) 40 g, kotilon kuori (87050:367),
luita 3590 grammaa.

Ruutu no. 21 II kerros. Laastikerros kattoi
ylimpänä koko ruudun, laastikerroksen alla oli
suhteellisen löytörikas kulttuurikerros pak-
suudeltaan 5 - 10 cm ja sen alla hiekka, joka
jäi II kerroksen pohjan rajaksi. Kaakkoisnur-
kassa on iso kivi, josta länteen olevalla ruu-
dun osalla maamassassa hiekka, kulttuurimaa ja
laasti ovat sekoittuneet keskenään. Tiiltä ei
juurikaan ole maan seassa. Tämän ruudun kohdalla
voidaan todeta kuten pohjoisempanakin, että
laastikerros sijoittuu selvästi ruudun itäosan
kattavan kiveyksen alle. Kulttuurimaassa laas-
tin alla on paljon palamisen jätteitä, mutta
tiilimurska puuttuu käytännöllisesti katsoen
kokonaan. Ruudun pohjan pinnassa on tällä het-
kellä näkyvissä hieman tiilennokareita. Löy-
döt: pala lasia (87050:368), pala metallilevyä
(87050:369), 2 rautanaulaa (87050:370), hevo-
senkenkänaula (87050:371), pala piitä (87050:
372), luita 530 g.

Ruutu no. 28 II kerros. Ainoana löytönä täs-
tä ruudusta saatiin tunnistamaton raha, Maa
oli tässä kohdassa tiilenkappaleiden ja laasti-

2069,2029, 199
2030,2031 200
189
190

2066,2067 199
200

möykkyjen sekä vähäisen hiilen sekaista. Samankaltaista ruudun massa oli yleensäkin uudemman laastikerroksen alla. Raha (87050:386).

Ruutu no. 29 II kerros. Poistettu massa oli suurimmaksi osaksi tiilenpalojen, laastin, hiilen ja tumman maan muodostama. Ruudussa oli useita kviä, mutta niihin ei löydetty mitään johdonmukaisuutta. Kun muistetaan, että ruudussa no. 20 oli kivirivi, joka rajasi II kerroksen maan pinnan laadun kahteen osaan, voidaan nähdä, että ruudun no. 29 keskellä olevat kivet tekevät saman asian. Kivien itäpuolella kerroksen pohjamaa on hiekkaa ja länsipuolella tiilenmuruja ja hiekansekaista maata. Itäreunalla mainitun maan päällä oli laastikerros, joka jatkui saumattomasti ruudusta no. 20 etelään. Kivet ruudussa 29 ja 20 näyttivät luonnosta katsellen muodostavan jonkinlaisen rivin, mutta valokuvat ja piirrookset häivyttävät tämän vaikutelman. Löydöt ruudusta no. 29 II kerros: 4 keramiikan palaa (87050:387, 388, 389, 390), lasipullon pala (87050:391), 5 ikkunalasin palaa (87050:392), tinasotilas (pila) (87050:393), kuolainten katkelma (87050:394), 7 rautanaulaa (87050:395), rautaesineen katkelma (87050:396), 4 rautalevyn kappaletta (87050:397), raudan palanen (87050:398), hi-oinkivi (87050:399), kivilaatan kappale (87050:400), 14 kattotiilen kappaletta (87050:401), 7 tiilen palasta (87050:402, 403, 404), palanutta savea (87050:405), rautakuonaa 1 g (87050:406), luita 2200 grammaa.

Ruutu no. 30 II kerros. Aluksi kaivettu maa oli tummaa palomaata, josta otettiin hiilinäyte. Tämän maan alta tuli koko ruudussa laastia, jonka pintaan rajattiin kerros IIa. Tilanteesta tehtiin kuva ja löydötkin jaettiin II kerroksessa kahteen ryhmään. Laastikerroksen pinnasta alaspäin eli IIb kerroksessa oli laajalti kaivausalueella näkyvissä ollut laastikerros kiinteimmillään. Se irtosi haluttaessa vaikka palasina. Laastin paksuus oli 2-5 cm ja se oli alimpana kaakkoisnurkassa, jossa laastikerrok-

2066,2067, 199
2028 200

2065,2067, 199
2027,2028

2070,2071, 200
2072,2073, 189
2032

sen alapinta tuli samaksi kuin II kerroksen pohjan taso. Laastin alla oli tummahko maakerros, jonka paksuus oli noin 3 cm, sen alla oli suhteellisen puhdas hiekkakerros, jonka raja ylempänä olevaan tummaan maahan oli liukuva. Kaivetun II kerroksen ruudun pohjaksi jäi hiekkavaltainen maa, joka oli kaakossa tummempaa kuin muualla ruudussa. Tämä kaikki edellä mainittu koskee luonnollisesti vain ruudun länsiosaa, sillä itäosankattoi 30 - 40 cm:n leveydeltä pihakiveys ja pohjoisosassa sen vieressä suuri maakivi. Ruudun no. 30 löydöt kerroksesta IIa: lasin palanen (87050:407, 3 taottua rautanaulaa (87050:408), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:409), 2 kattotiilen kappaletta (87050:410), 7 tiilenkappaletta (87050:411), luita 1175 g. Löydöt ruudusta no. 30 kerroksesta IIb: 3 lasin palasta (87050:412, 413), 6 rautanaulaa (87050:414), 3 hevosenkenkänaulaa (87050:415), 2 kattotiilen kappaletta (87050:416), 5g kuonaa (87050:417), luita 100 grammaa. Toisin sanoen laastikerros ei näytä löytöjen perusteella muodostavan mitään jyrkkää ajallista tai käytöllistä rajaa. Suurin ero näyttää olevan luiden runsaudessa.

Ruutu no. 37 II kerros. Tiilimurska ja laasti kaivettiin ensin laastikerrosta myöten. Tätä ylempää osaa merkittiin merkillä IIa ja ylälättävää kyllä, tämän ruudun löydöistä suurin osa ja luista kaikki tuli kerroksesta IIb, joka käsitti laastikerroksen ja sen alapuolella olevan maan. Laasti oli hieman väriltään poikkeavaa etelässä seinän vieressä. Tämän piirteen voi olettaa johtuneen muurin myöhäisen korjauksen laastin läheisyydestä ja osin jopa sekoituneisuudesta. Laastikerros kattoi koko ruudun ja oli etelässä 10 cm paksu ja näkyvissä kaikkialla muualla paitsi tukimuurin pohjoisseinän pohjoispuolella olevassa osassa. Kerroksen kaivamisen jälkeen jäi ruutuun näkyviin runsaasti kiviä. Suurin oli halkaisijaltaan 90 cm ja se sijoittui ruudun pohjoispuoliskolle. Sen yhteyksiä muualle on vaikea nähdä. Saman ta-

2033

199

2074,2075,

200

2077,2034

192

painensärmikäs kivi oli ruudun 28 keskellä, mutta näitä kahta kiveä yhdistää vain ulkonäkö ja maantieteellinen läheisyys ja korkeustaso. Ne saattavat olle muurilta pudonneita. Ruudun pohjan tasossa on muutamia laattakivenomaisia kiviä näkyvissä, näistä suurin on halkaisijaltaan 67 cm. Aivan ruudun eteläosassa on pohjan tasoa korkeammalla sekainen kiviröykkiö, joka oli laastin seassa ja jonka pohjoisreuna on melko selvärajainen ja itä-länsi suuntainen. Kivien koot olivat 10 - 20 cm ja ne olivat sekä lohkottuja että pyöreärämmäisiä, mutta eivät laastilla toisiinsa kiinnitettyjä. Suorareunaisuus viitaisi johonkin rakenteeseen, mutta vallitseva sekalaisuus taas puhuu rakennetta vastaan. Etelään päin kaivaminen tullee selventämään asiaa. Itäkaistale tukimuurin pohjoisseinän pohjoispuolella oli tummaa maata, jossa seassa oli tiilenmuruja, laastia ja hiekkaa hieman. Laastin päältä kerroksesta II a löytyneet löydöt: 3 lasin palasta (87050:441, 442), metallineula (87050:443), 3 rautanaulaa (87050:444), rautaesine (87050:445), 3 kattotiilen kappaletta (87050:446), tuohta (87050:447), luita 600 g. Laastin pinnan alapuolelta tasosta IIb löytyivät seuraavat esineet: keramiikan pala (87050:448), kattotiilen kappale (87050:449).

Ruutu no. 38 II kerros. Ruutu kaivettiin sille tasolle kuin laastikerrosta jatkui. Laastikerros oli 2 - 3 cm paksu ja jatkui ruudun 30 puolelta. Laastin päällä oli 9 cm paksu tumma kulttuurimaakerros, jossa tiilimurska seassa. Tämän päällä oli tiilimurska ja -massakerros, joka oli siis puhdasta tiiltä. Laastikerroksen tavoin tämäkin kerros näyttää jatkuvan itään kiveyksen alle. Pohjoisessa tiilikeros jatkui ruudun no. 30 rajalle asti. Ruudun 38 II kerroksen löydöt olivat seuraavat: 2 rautalevyn katkelmaa (87050:450), piitä (87050:451), luita 1150 g.

Kun kaivetaan maata, jonka lähihistoriasta ei kaivauksen tekijöillä ole tarkkaa kuvaa, on löydöstössä myöhäisellä sekundäärisellä ai-

2076, 2035, 199

2036 200

193

neistolla merkityksellinen osa. Sen löytyminen myistuttaa aina, että varmojen ajoitusten tekeminen vanhimpien esineitten mukaan on mahdollista. Tämän alue no 28:n länsiosan kaivauksessa II kerroksessa joudutaan selvästi keskiaikaisiin löytöihin suhtautumaan vielä siten, että ne antavat johdatteluvia tietoja massoista, joista ne on löydetty, mutta aivan tuore tavara, vaikka vain vähäinenkin määrä kieltää tekemästä mitään suljetulle löydölle ominaisia päätelmiä. Kaikeksi onneksi II kerroksen kaivamisen yhteydessä tavoitettiin lähes yhtenäinen laastikerros, joka ulottui pohjoisesta ruuduista 2 ja 3 etelään aina ruutuihin 37 ja 38. Tämä laastikerros näyttää jatkuvan pihakiveyksen alle idässä ja se on osin hyvinkin tiivis ja kaikkialla hyvin havaittavissa. Se muodosti nyt sataprosenttisen rajan linnan käytön aikaisille ja sekoittuneille massoille. Aivan muurien vierustoilta tämä laasti puuttui. Mitä tulee laastin päällä olleisiin maamassoihin, on todettava, että niissä on ennen linnan purkamista muodostuneita kerroksia hyvin todennäköisesti. Esimerkiksi voimakkaat palon jätteet ovat merkinä siitä, mutta kaiken kaikkiaan puhtaasti keskiaikainen kerrostuma on laastikerros ja sen alapuolinen tila.

Kiveyksen itäpuolella on kiveyksetön alue joka rajoittuu idässä kehämuuriin. Se käsittää ruudut 8, 9, 17, 18, 26, 27, 35 ja 37. II kerrosta kaivettiin ainoastaan ruuduissa 26, 27, 35 ja 36, koska muut ruudut oli I kerroksen yhteydessä kaivettu paljon syvemmälle, kun taas näissä eteläisemmissä ruuduissa oli törmätty palokerrokseen, joka jäi I ja II kerroksen rajaksi.

Ruutu no. 26 II kerros. Kun ruutu oli I kerroksen kauvuun jäljiltä etelästä noin 20 cm korkeammalla kuin pohjoisessa, kaivettiin se II kerroksessa käytännöllisesti katsoen tasaiseksi. Toisin sanoen pääasialliset poistetut maamassat tulivat eteläpuoliskolta. Massa sisälsi yläosassa runsaasti hiiltä, jonka määrä

2129, 2132, 209
2134, 2095, 198
2097

väheni alaspäin mentäessä. Huomattava on, että palon jäljet eivät kokonaan puuttuneet alimmaankaan osan massasta. II kerroksen pohjan pinta oli humuspitoista maata, jossa oli seassa tiilen nokareita ja hieman hiiltä. Oleellisin muutos kerroksen yläosaan oli raekoon pieneneminen ja II kerroksen pohjataso näin ollen oli tekeminen pohjoisempien ruutujen mukainen. Löytöjä tuli ruudun 26 II kerroksesta seuraavasti: keramiikkannpalanen (87050:373), 2 ikkunalasin si-rua (87050:374), rautapiikki (87050:375), 6 rautanaulaa (87050:376), hevosenkenkänaula (87050:377), rautaesineen katkelma (87050:378), rautaesine (87050:379), 4 kattotiilen kappaletta (87050:380), luita 2125 grammaa. Huomattavaa on, että löydöt on nyt sijoitettavissa kaikki linnan käytön ajalle.

Ruutu no. 27 II kerros. Länsiosa kaivettiin, sillä itäosa jäi vieläkin alemmas kuin II kerroksen pohja. Länsiosa on samalla tasolla kuin ruutu no. 26 II kerros. Maa oli humuspitoista tiilimurskaa ja laastia, seassa oli myös hiiltä, joten massa muistutti ruudun 26 massaa, ruudussa 27 tosin oli paikoitellen hyvin voimakkaasti humuspitoisia läikkiä, joita lännempänä ei ollut. Seuraavat uudesta aineksesta vapaat löydöt saatiin talteen: metallilevy (87050:381), rautanaula (87050:382), 3 hevosenkenkänaulaa (87050:383), rautaveitsi? (87050:384), palanutta savea (87050:385), 660 g luita.

Ruutu no. 35 II kerros. Vaikka tämän ruudun maamassa oli täsmälleen samanlaista kuin muis-sakin kiveyksen itäpuolisissa II kerroksen ruuduissa, oli löydöstö poikkeavan runsas. Maata kaivettiin pois palokerroksen alta paksuimmillaan 30 cm ja se oli koostumukseltaan humuksen tiilimurskan, laastin ja hiilen muodostama massa. Kiveyksen reunassa olleet tiilet poistettiin ja niistä 3. ja 4. etelästä lukien otettiin talteen. Neljännen alla oli kiinni 1 cm:n vahvuinen laastikerros, joka ilmeisestikin oli ollut tiilessä silloin kun se joutui tähän.

2130,2131,
2134,2097

209
198

2133,2136
2096

209
198
195
194

asemaan. Tiilet lepäsivät suoraan täytemaan päällä eikä niitä liittänyt toisiinsa mikään sideaine. Näin ollen lienee selvää, että ne liittyvät pihan tasoittamiseen ja kiveyksen rakentamiseen. Maan laatu koko ruudussa oli tasaista ja kuten aliemmin on mainittu, kyseessä on palon jälkeinen purkukerros, joka tässä ruudussa sisältää varsin mielenkiintoisia esineitä: 2 tunnistamatonta ainetta olevan esineen pohjapalaa (87050:418), kivikeramiikan palanen (87050:419), 3 keramiikka-astian palaa (87050:420, 421), ikkunalasin pala (87050:422), metallilevyn pala (87050:423), nuolen kärki (87050:424), 20 rautanaulaa (87050:425), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:426), rautalevyn katkelma (87050:427), hioinkivi (87050:428), kivilaatan pala (87050:429), 15 kattotiilen kappaletta (87050:430), rautakuonaa 45 g (87050:431), arpakuutio (87050:432), luuesineen pala (87050:433), luukampa (87050:434), luita ennätysmäisesti 6205 grammaa.

Ruutu no. 36 II kerros. Kiveyksen itäpuolella kaivettujen II kerroksen ruutujen massa oli samasta itään viettävästä maakumpareesta kaivettu. Näin ollen massa oli samankaltaista kaikissa neljässä ruudussa samoin kuin pääosaltaan löydötkin. Mahdessa itäisemmässä ruudussa, joista toinen on ruutu 36, saattaa olla sekundääristäkin tavaraa, koska ruudun itäosa jäi tässä kerroksessa kaivamatta ja vain siivotun itäosan pinta jäi vieläkin II kerroksen pohjatasosta hieman alaspäin. Löydöt ruudusta 36 II kerros olivat: keramiikan palanen (87050:435), lasin pala (87050:436), 3 rautanaulaa (87050:437), 3 rautaesineen katkelmaa (87050:438), 2 kattotiilen kappaletta (87050:439), 2 tiilen kappaletta (87050:440), luita 1075 g.

Koko kiveyksen itäpuolinen alue on tietyllä tavalla homogeeninen tähän asti kaivetulta osalta. Kiveyksestä alkaen itään maan pinta vietti jyrkästi kohti itää ja kehämuurin viereiset osat olivat niin matalalla, että niitä ei käy-

2133,2137, 209

2096,2097 198

195

tännöllisesti katsoen ole tarvinnut tähän mennessä kaivaa lainkaan. Ruutu no. 18 on täysin kaivamatta. Massa on ollut karkeasti ottaen tiiltä, laastia ja humusta, johon sitten on ollut sekoittuneena runsaasti hiiltä. Pohjoisissa ruuduissa ei kuitenkaan havaittu samanlaista todellista palokerrosta, jollainen oli etelässä, ja siksi päästiin pohjoisissa ruuduissa kaivamaan I kerroksessa sama määrä maata, johon etelässä tarvittiin kaksi kerrosta. Löydöstö ei oleellisesti poikkea pohjoisessa ja etelässä, mutta etelän palokerroksen alapuoliset massat olivat selvästi rikkaita ja selvästi täysin sekoittumattomia nykyisiin aineksiin. Palokerros ei varsinaisesti näytä tekevän mitään ajallista eroa sen yläpuolella olleeseen maahan alapuoliseen verrattuna. Tällaisten massamäärien kasaaminen on tullut kysymykseen vain suurten rakennus- ja purkutöiden aikana ja kun massan seassa on niin paljon hiiltä, johtavat nämä seikat väistämättä linnan viimeiseen suureen paloon n. 1485 ja sen jälkeisiin rakennustöihin.

III kerros

I kerroksen jälkeen pitäisi alueen no. 28 kaivausta käsitellä oikeastaan kahtena eri alueena kerrallaan, mutta tässä tekstissä menään kuitenkin kerroksittain alueitten kaivaminen läpi muistaen, että esimerkiksi III kerroksella itäisellä alueella ja läntisellä alueella ei ole sillä tavalla tekemistä kehenään, että niitä voisi pitää ajallisesti jollakin tavoin samoina. Jos näin os on se pelkkää sattumaa. Länsiosassa päästiin nyt III kerroksen kaivuun yhteydessä laastikerroksen alle ja sitä mukaa linnan käytön aikaisiin kerroksiin, kun taas itäpuolella suurimmaksi osaksi tällaisissa kerroksissa jo oltiin lukuun ottamatta aivan kehämuurin vieressä olevia alueita, joissa oli vieläkin mahdollisuus nyky-aikaisiin epäolennaisuuksiin.

2178-2085,	201
2121-2128,	202
2138,	203
2141-2152,	210
2155-2156,	189
2199-2202,	190
2037-2039,	191
2041,	192
2086-2094,	193
2098-2101,	194
2103-2115,	195
2120,	199
2157-2160,	200
2163-2179	209

Ruutu no. 2 III kerros. Kaivettiin kallion pintaa myöden. Maa oli suurimmaksi osaksi hiekan ja saven sekaista maata ja vain kaakkoiskulmassa oli hieman laastia ja kulttuurimaata. III kerroksen pohjaan jäi kallion ulkopuolisille osille savea näkyviin. Ruutu oli lähes löydötön, sillä talteen saatiin kolmannelta kerroksesta vain 50 grammaa luita.

2078,2079, 202
2125

Ruutu no. 3 III kerros. Tätä kerrosta kaivettaessa havaittiin laastin kattavan lähes koko tämänkin ruudun. Kiveyksen reunalla oli laastiton alue, jossa ylimpänä oli hiiltä noin 10 cm:n levyisellä alueella aivan kiveyksen vieressä. Sen alapuolella ja vieressä oli kulttuurimaan alue, jossa seassa erittäin runsaasti tiilenpaloja. Samanlaista maata oli koejassa no. 4 länsiosassa ollut löytörikas alue. Ruudusta no. 3 löytyi tästä maasta mm. brakteaatti ja veitsi. Ruudun eteläpuoliskolta laastin alta tuli näkyviin pohjoisluode-eteläkaakko suuntainen hiiltynyt puukerros. Se jatkuu ruudun no. 12 puolelle ja menee kiveyksen alle, vaikkakin niin epämääräisenä, että sitä ei kyetty piirtämään. Selvästi havaittavilta osin puutaso oli n. 50 cm leveä ja siinä näytti olevan myös poikittaisia puita noin 30 cm:n välein ei tosin mitenkään säännöllisesti. Kiveyksen ja puutason välissä näyttää olevan vain purkukerrosnomaista massaa. Kun palanut puukerros poistettiin, olimsen alla välittömästi hiekan ja saven sekainen maa jossa oli juurien jälkiä ja koskematon eli samanlaista kuin ruudussa no. 2. Joitakin kiviä oli hiekan seassa lähellä eteläreunaa ja niiden ympärille jäi vielä hitunen nokea. Kiveyksen vieressä on vielä noin 50 cm:n levyinen vyöhyke maata, jossa on seassa mm. tiilenmuruja, tässä kerroksessa niin rikas massa siis jatkuu alaspäin. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että kartoissa merkityt IIIa ja IIIb kerros eivät vastaa löytötiedoissa vastaavia merkintöjä, joissa ne ovat hyödyttömiä ja hylätyn kaivaussuunnitelman mukaisia. Brakteaatti (87050:452), ikkunalaasin

2081,2082, 201
2084,2085, 202
2125,2126, 200
2127,2038, 189
2039,2041,
2086,2087,
2089,2090,
2093,2094

pala (87050:453), 8 rautanaulaa (87050:454), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:455), rautaesine (87050:456), 3 rautalevyn palasta (87050:457), veitsen terä (87050:458), palanutta savea (87050:459), luuesineen katkelma (87050:460), luuesina (87050:461), keramiikan palanen (87050:462), 3 rautanaulaa (87050:463), lasitettua tiiltä (87050:464), hioinkiven pala (87050:465), 1440 g luita.

Ruutu no. 10 III kerros. Kallion ulkopuolelle jäi vain pieni kaistale etelässä ja tässäkin oli vain hienoa hiesia ja savea, joten ruutu on kaikin osin valmis. Minkäänlaisia löytöjä ei tullut päivänvaloon.

2080,2124

202

Ruutu no. 11 III kerros. Huolimatta siitä, että ruudun itäosassa maan laatu oli sangen vaihteleva, ei ruudusta löytynyt kuin 2 rautanaulaa (87050:491) ja 340 g luita. Kolmas osa on nyt peruskalliota ja länsiosassa on samanlaista hiesua ja savea kuin ruudussa no. 10. Joitakin ruostevärisiä läikkiä tosin hiesun seassa on. Itäosassa olleen laastikerroksen alla oli ohut nokikerros paksuudeltaan 3-4 cm, sen alla hiekkaa ja hiekan alla taas nokikerros, jonka alla maa vähitellen muuttui savekiseksi ruosteläikkäiseksi hiesuksi. Kaakkoisnurkassa oli vielä hieman tummaa maata pinnassa. Ruudun pohjoisosan keskivaiheilla kallion kolossa oli ympäristöään nokisempi paikka.

2080,2124,

202

2037

190

Ruutu no. 12 III kerros. Kuten ruudun no. 3 yhteydessä mainittiin, jatkui 50 cm levyinen puutasohiiltynäänä ruudun 12 puolelle suunnassa pohjoisluode-itäkaakko. Puutason mahdollisuuksien mukaan näkyneestä eteläreunan linjasta länteen puutason länsireunasta 60 cm matkalla oli havaittavissa 50 cm levyinen hahmo, joka saattoi olla puutaso, joka oli edellistä tasoa kohti kohtisuorassa ja sitä alempana. Laastin ja puutasohahmon välissä olitummaa kulttuurimaata ja hiekkaa. Puutaso oli vain hahmotelma, jota ei pystytty piirtämään, mitatkin niinmuodoin ovat lähes arvioita. Tässäkään ruu-

2083,2084,

201

2085,2124,

202

2041,2087,

190

2088,2090,

189

2093

dussa ei ole syytä kiinnittää huomiota löytötiedoissa esiintyviin a ja b mainintoihin kerrosmäärityksessä. Se ei vastaa piirroksien III a ja III b kerroksia. Löydöt: 9 rautanau-
laa (87050:492, 494, 496), 2 hevosenkenkänau-
laa (87050:493, 497), tunnistamatonta materi-
aalia (87050:495), aspi (87050:498), rauta-
kuonaa 60 g (87050:499), luita 610 g.

Ruutu no. 19 III kerros. Ruudusta kaivettiin hiekan ja saven sekaista massaa pois ja todet-
tiin samanlaisen maan jatkuvan alaspäin, joten ruutu tuli loppuun kaivetuksi. Tämä massa oli löydötön. Samaa massaa näyttää olevan muurin alla, ja muuri kalliosta itään niinmuodoin näyttää hiekalle perustetulta.

Ruutu no. 20 III kerros. Ruudussa näkyi jo II kerroksessa kiviraja suunnassa pohjoinen-
etelä. Se erotti sillä tasolla kahta eri maa-
laatua toisistaan ja nyt tällä III kerroksen tasolla rivillä on sama tehtävä. Sen itäpuolella oli kiviä ja nokimaata ja se on ruudun no. 21 kanssa identtinen, kun taas länsipuoli on hiekkaa hiesua ja hieman kiviä. Suurimmat rajakivet ovat kooltaan 58 cm. Luita ruudusta löytyi 200 g, kun taas esinelöytöjä ei ollut. Yksi hieman erikoinen kivi on otettu talteen ja jopa luetteloitu (87050:522).

Ruutu no. 21 III kerros. Kaivettu maa oli lähinnä hiekkaa, sitä oli useita kerroksia, jotka olivat hieman toisistaan oikeavaa väriä. Tämän havaitsee profiilissa, kaivettaessa ei eroja huomattu. III kerroksen pohjaan jäi näkyviin pohjoisessa tummaa hiekkaa ja siitä etelään hyvin nokista maata. Näkyviin jäi myös hyvin runsaasti eri kokoisia pyöreäsärmäisiä kiviä, joiden väleissä nokea ja hiiltä. Tulisijaolettamus ei liene mahdoton, kivet ovat kyllä mahdollisimman epäsäännöllisesti sijoittuneita. Huomattavaa on, että nyt esiin tulleet ja näkyvissä olevat kivet olivat laasti-
kerroksen alapuolella. Tulisijateoriaa eivät ikävä kyllä tue löydöt, sillä tästä ruudusta on vain yksi numeroitu löytö (87050:523), jos-

2122,2147,	201
2149,2150,	202
2092,2107,	203
2109,2110	
2122,2128,	201
2147,2149,	202
2150,2092,	203
2107,2109,	
2110	
2121,2123,	201
2147,2149,	202
2150,2092,	203
2107,2109,	189
2110,2111	

ta siitäkään ei ole edes materiaalia varmuudella todettu, luita otettiin talteen 490 g.

Ruutu no. 28 III kerros. Tummaa hiekkapitoista maata poistettiin noin 10 cm ja ruudun III kerroksen pohja jäi vieläkin selvästi tummemmaksi kuin ruudussa 19. Näiden kahden ruudun rajalle tosin ruudun 28 puolelle jäi kivikeskittymä, joka tällä kertaa näyttää olevan tumman ja puhtaamman hiekan rajalla. Löydöt olivat: pinasaviastian pala (87050:551), ikkunalasin palanen (87050:552), luita ei löytynyt ainuttakaan tästä ruudusta, jonka tämä kerros oli ensimmäinen, johon uudemmat kotjaukset eivät lyöneet leimaansa.

Ruutu no. 29 III kerros. Ruudusta poistettiin runsaasti tummaa maata sekä hiiltä, etelässä oli hieman myös tiilenmuruja. Tummaa maata jäi eteläosaan vielä hiven. Keskeltä ruutua poistettiin iso kivi ja sen alta löytyi brakteaatti (87050:553). Tumman maan alla oli hiekkaa. Hiekan seassa oli samanlaisia pyöreäsärmäisiä kiviä kuin ruuduissa 19-21. Ruudun pohjoisreunalla on kivikeskittymä, josta ei tehty mitään muistiinpanon arvoisia havaintoja. Suuri kivi ruudun itäreunalla jatkui alaspäin ja se on samaa kivilajia kuin ruudussa 30 kiveksen reunassa oleva kivi. Nämä ovat maakiviä. Koko nyt kaivettu massa sijoittuu kuitenkin jo on misinittu laastikerroksen alle. Löydöt ovat seuraavat: brakteaatti (87050:553), keramiikan pala (87050:554), ikkunalasin pala (87050:555), 3 rautanaulaa (87050:556), piin pala (87050:557), 5 kattotiilen kappaletta (87050:558), luita 890 g.

Ruutu no. 30 III kerros. Laastikerroksen alta tuli kulttuurimaata ja sen seassa oli puulastua ja savea. Näiden alla oli jälleen laastikerros. Kahden ison kiven välissä oli savea, jossa seassa puulastuja, savi jatkui etelämmäskin. Profiilissa näkyy kaksi savipitoista kerrosta, joiden välissä tummempi kerros. Ruudun pohjoisosassa on kaksi isoa maakiveä, joiden väliin jäi kerroksen pohjan tasossa tumma noki-

2149,2150, 203
2109,2110,
2160

2148,2149, 201
2150,2108, 203
2109,2110, 200
2160

2138,2144, 201
2145,2146, 202
2148,2149, 203
2150,2098, 189
2099,2101,
2105,2108,
2109,2110,
2111,2160

sen kerroksen peittämä savi. Tämä osa oli hieman ylempänä kuin ruudun eteläosa, josta savi poistettiin alemman laastikerroksen kanssa. Savea ei tosin ollut yhtä paljon kuin kivien välissä. Samaa savea on näkyvissä vielä isomman kivenmuoteispuolella ruudussa no. 21. Alempaa laastikerrosta ei näy profiilissa kunnolla, mutta se sijaitsi siten, että sen alla oli vaaleahko savi, hieman tummempi alue ja taas savi, joskin paikoin näyttää olevan melko mahdotonta erottaa savi ja laasti toisistaan. Tämän ruudun eteläreunallakin näyttää olevan vielä hieman laastia III kerroksen pohjan tasossa. Löydöt: koristellun metalliesineen katkelma (87050:559), 4 hevosenkenkänaulaa (87050:560, 561), rautakuonaa 25 g (87050:562), luita 535 g.

Ruutu no. 37 III kerros. III kerrosta kaivettaessa tuli tukimuurin pohjoisseinän pohjoispuolella olevasta ruudun osasta esiin laastia, ja näin siis koko ruutu oli laastin peitossa, toisin kuin II kerroksessa näytti. Koko ruudussa kaivettu kerros oli siis suurimmaksi osaksi laastia. Vain länsi- ja pohjoisreunalla oli tummaa maata, joka tukimuurin pohjoispuolella oli hyvin hiilipitoista, tosin hiilinen kohta oli myös hivenen kohollaan ruudun muusta tasosta. Sen alla näkyi savea. Laastin seassa oli paikoitellen tiilimurskaa. Eteläreunalta poistettiin kivikeskittymän kiviä, jotka tulivat II kerroksessa näkyviin. Samalle paikalle jäi kuitenkin vielä kiviä, laastia ja tiilenpaloja. Kaksi suurta kiveä, jotka mainittiin jo II kerroksessa, jäivät paikoilleen vielä III kerroksen kaivamisen jälkeenkin. Pohjoisemman niistä havaittiin lepäävän laastin päällä ja olevan alapinnaltaan tämän kerroksen pohjan tasossa. Läntisempi taas oli alapinnaltaan laastin alapuolella. Sen vieressä oli pieniä kiviä kuin kiilloina tai kiveyksenomaisesti jopa siten, että ei ole mahdotonta olettaa kiveyksen olleen myös tukimuurin aukossa. Myös mainitun suuren kiven pohjoispuolella oli kiviä, joiden asemasta piirros ei anna riittävän tiivistä ku-

2141,2142, 203
2148,2149,
2103,2104,
2106,2108,
2109

vaa. Löydöt: lasin pala (87050:588), rautanaula (87050:589), rautaesineen katkelma (87050:590), kiven pala (87050:591), 3 kattotiilen kappaletta (87050:592), tiilen pala (87050:593) lasitettu, 500 grammaa luita.

Ruutu no. 38 III kerros. Kerroksen pinnassa olleen laastikerroksen alapuolelta löytyi hiiltynyttä puutasoa, joka ei näyttänyt olevan samassa tasossa kuin puuröski ruudussa no. 30.	2138,2143,	201
Tämä yhtenäisempi ehkä itä länsi suuntainen taso oli hivenen roskea alempana. Puut menevät itäseen eli kiveyksen alle. Laasti, joka näkyi ruudissa no. 30 III kerros, näkyy myös tässä ruudussa ja ulottuu aivan tukimuurin pohjoisseinään asti. Laasti on hiekkapitoisempaa länsi- ja eteläosassa ruutua. Löydöt ruudusta no. 38 III kerros: punasavikerammiikan pala (87050:594), 5 rautanaulaa (87050:595), 3 hevosenkenkänaulaa (87050:596), soljen kaari (87050:597), rautamöykky (87050:598), kattotiilen kappale (87050:599), tiilen palanen (87050:600), luita ei lainkaan.	2144,2148,	202
	2149,2098,	203
	2099,2100,	189
	2101,2105,	
	2108,2109	

Haettaessa selitystä sille, että päälinnan muurin ja kiveyksen sekä tukimuurin välinen alue on kiveyksetön, tulee epäilemättä ensimmäiseksi mieleen puurakennus. Mitään erikoisen voimakasta todostetta ei ole löytynyt tälle teorialle, mutta vastaavasti myös ristiriitaisuudet puuttuvat. Puoltavia piirteitä tämän eli III kerroksen kaivuun yhteydessä olivat eri tahoilta löytyneet puutasos ja -lastut, jotka saattavat olla raksenteiden jäännöksiä siitä huolimatta, että havaitut suunnat eivät aivan välttämättä ole koko alueen kattaneeseen rakennukseen viittaavia. Tukimuurin kaarta on arveltu kulkuaukoksi johonkin tilaan ja sen pohjalta löytyneet kivet saattaisivat viitata siinä olleeseen kiveykseenkin. Koko itäosassa tätä aluetta oli kaksi laastikerrosta, joiden välissä puut olivat. Etelässä oli lisäksi kivikeskitymä, jossa ympärillä oli runsaasti palon jälkiä. Siinä on varsin todennäköinen tulijä. Tosin taas on muistettava, että palon jäljet

eivät ole koko alueella no. 28 missään harvinaisia. Mitä tuleentämän oletetun rakennuksen ikään, siitä antanevat parhaiten selkoa kerroksesta löytyneet brakteaattit, jotka tosin lie-
nevät pitkän aikaa käytössä olleita tyyppejä.

Ruutu no. 8 III kerros. Kuten ylempänä jo on käynyt ilmi, II kerrosta ei kaivettu tässä ruudussa siitä syystä, että eteläinen osa jäi kerroksellisuutensa takia I kerroksessa niin korkealle, että se ylsi vasta II kerroksen kaivamisen jälkeen samaan tasoon kuin ruudussa 8. Kyseessä on kaivaustekninen tarkoitukseenmukaisuusseikka, sillä ilmeni, että III kerroksen pintataso ei suinkaan koko itäisellä alueella ollut samanlainen, jota olisi voinut pitää ajallisena ja laadullisena perusteena. Tässä ruudussa no. 8 III kerros käsitti tiilimurskaa, tiilenkappaleita, laastia, hiiltä ja multaa. Lähellä III kerroksen pohjatasoa massa näyttää muuttuvan karkeammaksi, mikä ei kuitenkaan näytä johtavan mihinkään uusiin päätelmiin. Ajallisesti ollaan tasolla, josta löytyy kivi-keramiikkaa ja brakteaatti, mutta brakteaattikin on tyyppiä, jossa on kruunupää, joten sen perusteella joudumme tyytymään ajoitukseen noin 1360-1520, keramiikka lienee 1400-luvulta. Tois-
taiseksi ei ole ristiriitoja siihen, että kyseessä olisivat massat, jotka ovat muodostuneet 1400-luvun loppupuolen palonkorjausaktiiviteeteista. Löydöt: brakteaatti (87050:466), keramiikan paloja (87050:467, 468, 469) kolme kappaletta, lasin pala (87050:470), ikkunalasin pala (87050:471), 8 rautanaulaa (87050:472), hevosenkenkänaula (87050:473), 2 rautavartaan katkelmaa (87050:474), rautalenkki (87050:475), rautaesine (87050:476), rautakärki (87050:477), hioinkiven katkelma (87050:478), 2 kattotiilen kappaletta (87050:479), 2 tiilen kappaletta (87050:480), rautakuonaa 300 g (87050:481), luita 1225 grammaa.

Ruutu no. 9 III kerros. Kuten ruudussa no. 8 ei tässäkään ruudussa kaivettu II kerrosta. Maamassa III kerroksessa oli samanlaista kuin

2152,2155, 210

2202,2113, 194

2114,2175

2152,2155, 210

2112,2113,

2114,2120,

ruudussa no 8 eli hiilipitoista multamaata, jossa paljon tiilenmuruja ja -kappaleita sekä jonkin verran laastia. Tällaista massaa oli myös ruuduissa 17 ja 18. Tämän ruudun keskivaiheilla on kolme halkaisijaltaan 50-70 cm:n kiveä rivissä suunnassa pohjoinen-etelä. Näistä pohjoisin on pyöreäsärmäinen ja eri kivilajia kuin kaksi eteläisempää lohkottua kiveä. Ne ovat soveliaita muurin kiviksi, mutta niissä ei ole kiinni lainkaan laastia. Kivet olisivat voineet olla korjausmuurauksen alla olevassa tyhjässä tilassa. Kivien ja muurin välimaastossa oli kokonaisia tiiliä, joista yksi tuli merkityksi karttaan, samoin siinä oli isoja tiilenkappaleita. Kokonainen tiili, joka oli pohjatasossa oli 26,5 cm pitkä ja 13 cm leveä. Tiilet mahdollisesti tukevat ajatusta, että kivet ovat muurilta sortuneet. Tornin muuri pohjoisessa ja kehämuurin nurkkaus on mielenkiintoinen. Kehämuurissa on tornimuurissa kiinni tiilimuuraus, joka on yhden tiilen levyinen. Tiilen pituus eli muurauksen leveys on 28 cm ja tiilen paksuus 8 cm, joka toinen kerros on tiilet poikittain ja joka toinen pitkittäin. Muuraus lähtee tornimuurin eteläpuolelta ja on siis tornimuurin jälkeen tehty. Muuraus kaatuu hieman ylöspäin mentäessä etelään ja vaikuttaa siltä, että kyseessä on alaosa kaaresta, ehkä samanlaisesta kuin on näkyvissä esilinna III:n pohjoisosassa. Hahmo kaaren eteläisestä alaosasta on ruudun 18 kohdalla. Muuraus näyttää alkuperäiseltä, sillä laasti on samaa kuin tornimuurissa maan alla olleessa osassa. Varmempaa on sanoa, että laasti on saman näköistä. Kun isoista kivistä eteläisimmät kaksi poistettiin, tuli keskimmäisen suuren kiven alta näkyviin vahva hiilikerros. Löydöistä päätellen ruudun massassa oli vielä varsin tuoreitakin elementtejä, sillä tuoreita lasin palasia otettiin talteen useita. Toisaalta on tietenkin muistettava, että I kerroksessa suoritettiin muurin vieressä vain siivouksen omainen kaivaus: 2 keramiikan palaa (87050:482, 483), 7 lasin palaa

2157,2158,
2165,2170,
2171,2172,
2175

(87050:484, 485, 486), rautanaula (87050:487), avain (87050:488), hioinkiven katkelma (87050:489), 2 kattotiilen kappaletta (87050:490), 1125 g luita.

Ruutu no. 17 III kerros. Tässäkin ruudussa III kerros oli vasta toinen kaivettu kerros. Eteläreunalla I kerroksessa näkynyt laasti osoittautui noin 6 cm paksuksi ja se jatkui ruutuihin 26, 27 ja 18. I kerroksessa näkynyt laasti osoittautui sangen tuoreeksi, sillä sen alta löytyi muovia. Alempana oleva laasti kuitenkin on erilaista ja todennäköisesti vanhaa. Lukuun ottamatta laastia, oli III kerroksen massa samanlaista kuin pohjoisessa: hiiltä laastia ja tiiltä. Eteläreunassa tämä massa oli laastin alla ja III kerroksen pohja oli mielivaltaisen taso, joka ei perustunut maalaadun muuttumiseen. Laastin seassa oli kivi, joka ei tullut kerroksenmalapuolelle ja niin muodoin oli myös uutte tavaraa. Huolimatta uudesta laastista ovat löydöt samanlaista tavaraa kuin ruudussa no. 8 III kerros brakteaatteineen ja kivi-keramiikan palsineen: brakteaatti (87050:500), 4 keramiikan palaa (87050:501, 502, 503), 13 rautanaulaa (87050:504), 2 rautavartaan katkelmaa (87050:505), rautaesine (87050:506), 2 kattotiilen kappaletta (87050:507), tiilen kappale (87050:508), 2350 g luita.

Ruutu no. 18 III kerros. Toinen kerros kaivamatta myös tässä ruudussa. Massa oli samanlaista kuin ruuduissa 8, 9 ja 17 III kerroksessa. Poikkeuksena on, että kaakkoisosaan jäi hieman laastia ja se, että sitä kaivettiin pois eteläosassa samoin kuin ruudussa no. 17 III kerros. Ruudun rajaa idässä kehämuuri, josta nyt on näkyvissä alkuperäistä korjaamatonta osaa, joka on rakennettu tällä kohdalla pyöreäsärmäisistä luonnonkivistä. Kivien eteläpäässä on tiili-muuraus, jossa on 1,5 tiiltä pohjoinen-etelä suunnassa ja pituutta rakennelmalla 60 cm. Tiili on 30 cm pitkä ja 9 cm paksu. Kyseessä on ilmeinen kaaren pää, josta kaari on alkanut ainakin pohjoiseen (vrt. ruutu no. 9), mutta todennäköi-

2199,2201, 210

2163,2164, 194

2175

2199,2200, 210

2159,2163-

2169, 2172-

2175

sesti myös etelään. On varsin mahdollista, että muuri on täälläkin kohdalla ollut samanlainen kuin esilinna III:ssa pohjoisseinällä. Löydöt: 4 hevosenkenkänaulaa (87050:515), 6 rautavartaan katkelmaa (87050:516), metalliesineen katkelma (87050:517), 5 kattotiilen kappaletta (87050:518), 2 tiilen palaa (87050:519), rautakuonaa 450 g (87050:520), luukampa (87050:521), 2925 g luita, brakteaatti (87050:509), 4 keramiikan palaa (87050:510, 511, 512), ikkunalasin palasia 4 (87050:513), 17 rautanaulaa (87050:514).

Ruutu no. 26 III kerros. Pohjoisreunassa oli vyöhyke uutta laastia ruudun no. 17 rajalla. Tämä laasti poistettiin ja ruutu kaivettiin tummaan hiilikerrokseen asti, joka jätettiin III ja IV kerroksen rajaksi, vaikka taso jäi hieman ympäristöä korkeammaksi. Näin saatiin jokseenkin selvästi näkyvä tosin epäyhtenäinen hiilikerros rajatuksi IV kerrokseen. Kaivettu maa hiilikerroksen yläpuolella oli tiilimurskan, tiilenkappaleiden, hiilen ja laastin sekaista maata. Löydöt: 3 punasaviastian palasta (87050:524, 525, 526), lasiastian pala (87050:527), metallilevyn katkelma (87050:528), 8 rautanaulaa (87050:529, 531), 3 hevosenkenkänaulaa (87050:530), rautalevyn katkelma (87050:532), pala piitä (87050:533), hioinkivi (87050:534), 4 kattotiilen kappaletta (87050:535), 2 tiilen palasta (87050:536), luita 1130 g.

Ruutu 27 III kerros on kaivetulta osalta lähes samanlainen kuin ruutu 26 III kerros. Ruudun pohjoisosassa oli laastia, joka länsiosasta kaivettiin pois ja jätettiin osittain lähelle muuria, jossa se tuli myös merkityksi piirroksen. Laasti näyttää olevan, kuten ruudussa 26:kin varsin uutta, sillä sen seasta löytyi Pepsi-Cola korkki ja muovia. Näin ollen päästään koskemattomaan maahan vasta laastin alla. Samoin voidaan sanoa ruudun koko itäosasta, johon ei vielä tämänkään kerroksen kaivamisen yhteydessä juurikaan koskettu. Laastista etelään

2199,2163, 210
2164,2177, 194
2178

2199,2163 210
2164,2176 194
2179

on kiviä, jotka näyttävät muurilta pudonneilta. Siinä osassa ruutua, jossa varsinaista kaivausta suoritettiin eli länsiosassa, oli maa tiilimurskan, tiilen kappaleiden, hiilen ja laastin sekaista ja III kerroksen pohjan rajasi ruudun 26 tavoin hiilikerros. Löydöt olivat pääosin keskiaikaista materiaalia: tunnistamaton brakteaatti (87050:537), 3 punasaviastian palasta (87050:538), 5 lasin palasta (87050:539, 540, 541), 12 rautanaulaa (87050:542), 5 hevosenkenkänaulaa (87050:543), rautavartaan katkelma (87050:544), avain (87050:545), rautaesineen katkelmia 3 kappaletta (87050:546, 547, 548), 8 kattotiilen kappaletta (87050:549), 300 g kuonaa (87050:550), 2265 g luita.

Ruutu 35 III kerros oli tarkoitus kaivaa yhtä syväälle kuin vastaava kerros oli kaivettu ruuduissa 8 ja 9, mutta vastaan tuli niin voimakas hiilipitoinen kerros, että oli pysähtyttävä siihen samoin kuin ruuduissa 26 ja 27 II kerroksessa. Tämän hiilikerroksen yläpuolinen massa oli varsin rikas löytöjen suhteen, sillä siitä löytyi mm. 2 brakteaattia. Brakteaatit näyttävän sijoittuvan niiden joukkoon, joista on vaikea antaa tarkempaa ajoitusta kuin 1364-1500-luvun alku. Massa oli kuitenkin aivan samanlaista kuin muuallakin kiveyksen itäpuolella tällä tasolla eli tiilimurskan, laastin ja hiilen sekaista maata. Hiilikerroksen yläraja ei suinkaan ollut jyrkkä ja kaivaus pysäytettiin siihen vasta, kun se hiilen runsauden takia oli välttämätöntä. Löydöt ruudusta 35 III kerros: 2 brakteaattia (87050:563, 564), 3 punasaviastian palasta (87050:565, 566), 5 lasin palasta ikkunalasia (87050:567), 5 rautanaulaa (87050:568), 3 rautavartaan kappaletta (87050:569), avain (87050:570), veitsen terä (87050:571), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:572, 573), pala piitä (87050:574), 4 kattotiilen kappaletta (87050:575), 1180 g luita.

Myös ruutu 36 III kerros kaivettiin hiileen asti. Hiilivyöhyke ulottui ruudun länsireunas-

2156,2115, 210,
2177,2178 194,
195

2156,2115, 210,
2176,2179 195
194

ta laajimmillaan 80 cm:n päähän itään. Hiilivyöhykkeen itäreunan vieressä näkyi kerroksen pohjan tasolla 20 cm levyinen kaareva laastivyöhyke, joka ulottui 120 cm:n päähän pohjoisreunasta. Laasti näyttää menevän hiilivyöhykkeen alapuolelle. Ruudusta 36 kaivettiin III kerros vain lännessä, sillä itäosan maa oli vielä niin matalalla, että kaivamista ei suoritettu. Länsiosassa, jossa kaivettiin, oli maassa samanlaista kuin ruudun 35 III kerroksessa. Tiilimurskan, laastin ja hiilen sekaista maata. Löydöstössä on otettava huomioon, että ruudun itäosa oli vielä pintamaata, josta on vain sistitty maata pois, ja kun ruudun maa vietti lännessä itään, on kaivettaessa itäosasta saattanut joutua sekundääristä uutta aineistoa löytöjen joukkoon, eivätkä ne ole oleellisia ruudun pääosan massan ajoituksessa: 3 keramiikan palaa (87050:576, 577, 578), lasihelmi (87050:579), lasin pala (87050:580), 13 rautanaulaa (87050:581), 4 rautavartaan kappaletta (87050:582), 4 rautaesineen katkelmaa (87050:583, 584, 585), 7 kattotiilen kappaletta (87050:586), lasitepintaisen tiilen pala (87050:587), 1400 g luita.

III kerros päästiin kiveyksen itäpuolella kaivamaan jo lähes koko pinta-alaltaan. Ainoastaan ruudussa 36 jäi kapea kaistale idässä koskematta, joten sillä paikalla saattaa olla odotettavissa vielä triviaalia löytöainiestoa IV kerrostakin kaivettaessa. Kaivettu massa oli samanlaatuista koostumukseltaan koko alueella, ja sekäsitti yleisesti ottaen tiilimurskaa, laastia, hiiltä ja jonkun verran humuspitoista kulttuurimaata. Ajallisesti näyttää myös kerros olevan yhtenäinen koko alueella, siihen viittaa mm. brakteaattien löytyminen tasaisesti eri ruuduista. Triviaalia tavaraa löytyi ehkä odotuksienkin mukaisesti läheltä kehämuuria, jossa maa oli vielä lähes pintamaata. Lähellä muuria oli isoja kiviä sekä pohjoisessa että etelässä. Niiden oletetaan olevan joko muurilta sortuneita tai sitten muualla tavalla

tavalla satunnaisessa asemassa olevia täytteen kuuluvia lohkareita. Mitä sitten tulee eroihin pohjoisen ja etelän välillä, kiinnittää huomiota se, että ruutujen 17, 18, 26 ja 27 rajalla on uuden laastin vyöhyke. Tämän vyöhykkeen eteläpuolella tuli kaivettaessa vastaan voimakkaasti hiilipitoinen massa ja laastin pohjoispuolella massassa ei ole havaittavissa eroa, vaan III kerroksen alataso muodostettiin keinotekoisesti tekniseksi. Kuitenkin voidaan pitää III kerroksen kaivettuja massoja samana 1400-luvun palon purkumassoina, jollaisiksi tulkittiin jo II kerroksenkin massat. III kerrosta kaivettaessa alkoi selvitä kehämuurin pihanpuolen rakenne, sillä muuratut tiiliholvit alkoivat paljastua. Pihan täyttö purkumassoilla on tapahtunut kehämuurin rakentamisen jälkeen ja kehämuurin rakentaminen taas D-tornin rakentamisen jälkeen, sillä holvimuuraus alkaa siististi tornimuurin eteläpinnan vierestä.

IV kerros

Varsinainen linnan käytön aikainen kulttuurikerrostuma alkoi IV kerroksen kaivauksessa osoittautua varsin ohueksi, kun puhutaan kiveyksen länsipuolisista osista eli ruuduista 1-3, 10-12, 19-21, 28-30 ja 37-38. Varsinaiseksi käyttökerrokseksi näyttää jäävän III kerros, jossa löytöjen runsauskin oli vielä kohtuullista luokkaa. IV kerros näyttää jo sijoittuvan lähelle koskemattonta maata ja sikäli edustaa vanhinta mahdollista vaihetta tällä paikalla. Ruutuihin 1 ja 2 ei enää koskettu IV kerrosta kaivettaessa. Kiveyksen itäpuolinen osa eli ruudut 8, 9, 17, 18, 26, 27, 35 ja 36 sen sijaan eivät näytä mitään merkkejä kulttuurimaaan loppumisesta, rakenteitakin tuli päivänvaloon.

Ruudussa no. 3 IV kerroksessa jatkui kiveyksen vieressä noin 0,5 m:n kaistale kulttuurimaa, jossa runsaasti tiiltä. Maahan oli III kerroksessa varsin löytörikas, mutta näin alhaalla jo löydötön. Vyöhykkeen eteläosassa oli

länsiosan
valokuvat:

2116-2119,	204,
2139-2140,	205,
2151,2153,	189-
2154,2160-	193
2162,2186,	
2187,2189,	
2190-2195,	
2203-2208,	
2210-2212,	
2239,2242,	
2246-2248,	
2256,2257,	
2277,2278,	
2280,2293,	
2296,2304	
2151,2304,	204
2195	189

nokinen alue. Tämän nokisen alueen keskellä oli havaittavissa myös hitunen puuta. Hiekkaa on sekoittuneena tuohon kulttuurimaahan jo havaittavasti. Ruudun länsiosassa peruskallion vieressä on maa varsin savipitoista. Löydöt ruudusta 3 IV kerros: ikkunalasin palanen (87050:601), 2 rautanaulaa (87050:602), luita 225 g.

Ruutu no. 10 IV kerros. Varmuuden vuoksi kaivettiin vielä IV kerroksen tasollakin muurin vierestä hiven hiekkaa pois ja varmistuttiin site, että maa on koskematonta ja tietenkin siis myös löydötöntä. Peruskalliohan käsittää suurimman osan tästä ruutukaistaleesta ja hieno savensekainen kova hiesumassa, jossa joiakin ruosteläikkiä on ollut muurin perustuksena peruskallion eteläpuolella. Muuria on vain yksinkertaisesti aloitettu rakentaa tämän maan päälle.

Ruutu no. 11 IV kerros. Kaivettiin ohut tumma maakerros pois, ja sen alta tuli esiin puhdas pohjamaa, joka on samanlaista kuin ruudussa no. 10 eli hienon hienoa hiekkaa ja savea. Tummaa maata jäi vielä ruudun itäosaan kivien ympärille. Kiviä on useita eri kokoja ja yksi niistä oli terävasärmäinen. Tämä ala on itäosaa lukuunottamatta loppuun kaivettu ja se varmistettiin koekuopalla ruudun keskellä, jossa todettiin hiesun jatkuvan puhtaana tuntemattomaan syvyyteen. Löytöjä ei tästä ruudusta tullu IV kerrosta kaivettaessa.

Ruudun no. 12 IV kerros massa oli tummaa maata, joka poistettiin luoteispuoliskosta ja näkyviin jäi IV kerroksen pohjan tasoon samanlainen hienon hiekan ja saven sekainen maa kuin ruutujen 10 ja 11 IV kerroksessa oli havaittavissa. Kaaakkoisosasta poistettiin myös tumma maa, mutta siinä ei tässä tasossa tullut esiin vielä hiekkaa, vaan tumman maan seassa oli laastia, joka näytti kaivettaessa olevan sekaisin tumman maan kanssa, mutta profiilista saatettiin havaita, että tumman savensekaisen maan välissä oli laastikerros, joka meni ruudun itäosan kattavan

2139,2304, 204,
2195,2239, 190
2242

2139,2295, 240,
2304,2195 190

2139,2140, 189,
2295,2304, 190,
2195 204

kiveyksen alle. Luoteisosa ruudusta tuli loppuun kaivetuksi, kun sen sijaan kaakkoisosa jatkuu laastista alaspäin. Yllättävää kyllä tästä noen värjäämästä tummasta saven sekaisesta kerroksesta ei löytynyt esineitä eikä edes luuta.

Ruutu 19 IV keros, joka sijoittuu kapeana kaistaleena muurin viereen, tuli IV kerroksessa loppuun kaivetuksi. Ruudun pinta on nyt 17-23 cm muurin alimpien kivien alapuolella. Koko alue on hienoa saven sekaista hiekkaa, joka etelämpänä on ruosteen väristä ja pohjoisessa harmaampaa. Seassa on joitakin kiviä. Ei löytöjä tästä jo III kerroksessa koskemattomaan maahan ulottuneessa ruudussa.

Ruudussa no. 20 IV kerros ei enää III kerroksesta poiketen näkynyt maalaadussa selviä rajoja ruudun eri osien välillä. Käytännöllisesti katsoen koko ruutu on nyt savensekaisen hiekan kattama ja sitähan pidettiin pohjamaana eli koskemattomana pintana. Muutamien kivien ympärille jäi vielä tummempia kohtia, joita ei IV kerroksessa tutkittu. Nyt poistettujen kivien ympäriltä ei löytynyt mitään ympäristöstä poikkeavaa, joka olisi saattanut selvittää kivien funktiota. Mitä tulee pohjoinen-etelä suuntaiseen kivirivii ylemmissä kerroksissa maalaadun rajaajana, saattaa kyseessä olla pikemminkin sattumanvarainen ilmiö, joka tuli esiin kaivausteknisistä seikoista ja maanpinnan muodosta johtuen. Ruutu oli löydötön lukuun ottamatta 5 grammaa luuta.

Ruudun no. 21 IV kerroksen massa käsitti hiekkaa, nokimaata ja savea. Massan poiston jälkeen ruudun pinta näytti lähinnä kolmijakoiselta maalaadun suhteen: lännessä oli jo näkyvissä hiekan ja saven sekaista pohjamaata, koillisnurkassa oli laastialue ja sen ympärillä ja siitä etelään kulttuurimaata, joka koostui lähinnä noen sekaisesta savesta. Tumma maa ja noki ovat varsin huomion arvoisia tekijöitä tällä alueella selitettäessä ruutuihin 21 ja

2153,2210,
2277,2278,
2116,2189-
2194,2246.

204

2153,2210,
2278,2296,
2116,2189-
2194,2246-
2248

204

2154,2204,
2210,2211,
2280,2117-
2119,2161-
2162,2187,
2189,2191-
2194,2248

189,

204

30 sijoittuvan ison kiven ympärillä olevia kiviä. Nämä kivet ovat siis keskittyneet ison kiven ympärille ja ne ovat tiiviisti toisissaan kiinni japinnaltaan kohtalaisen tasaisena vyöhykkeenä. Tasaisuus ei ole mitään varsinaisen kiveyksen luokkaa, mutta tulisijan osana varsin kelvollinen. Tämä kivipinta rajoittuu koillisessa kiveen, joka on halkaisijaltaan noin 40 cm ja samaa kivilajia kuin kaksi ruudun no. 30 suurta kiveä. Tämä kiviasetelma ei liene sattuma, vaan ilmeinen tulenpitopaikka. Ruudun koillisosan tarkkareunainen laastialue on neliön muotoinen ja mitoiltaan 50 x 40 cm. Yksi laastinokare on sen länsipuolella ja se menee varsinaisen pihakiveyksen alapuolisiin kerroksiin. Tummaa näyttää menevän laastin alle. Löytöjä saatiin päivänvaloon rautanaula (87050:646) ja 2 rautavartaan pätkeä (87050:647) sekä 200 g luuta.

Ruudussa no. 28 IV kerros ei vielääkään päästy aivan puhtaaseen maahan, vaikka suuri osa ruudusta olikin jo hiekkaa. Poistettiin tummaa hiekan sekaista maata, mutta samanlaista jäi vielä seinän viereen useiden kivien ympärille. Minkäänlaisia löytöjä ei enää tullut päivänvaloon.

Ruudun no. 29 IV kerros kaivamisessa päästiin suurimmassa osassa ruudun länsipuoliskoja pohjahiekkaan, mutta sen sijaan idässä ja erityisesti kaakkoisnurkassa jäi vielä tummaa savea IV kerroksen pohjan tasolle. Ruudussa on melkoisesti kiviä, joista ainakin osa kuuluu ruutujen 21 ja 30 tulisijan kiviin. Itäosassa on joitakin saumattomasti edellä mainittujen ruutujen kivitasoon kuuluvia kiviä. Näiden lisäksi ruudussa on sen pohjoisosassa pyöreähkö kivikeskittymä, josta otettiin kerroksen kaivuun yhteydessä muutamia kiviä pois, mutta jonka hahmo on sekävalokuvissa että piirroksessa selvästi havaittavissa. Siinä olevien kivien väleissä oli tummaa maata, joka viittaa tuleen tavalla tai toisella. Alimmat kivet ovat välittömästi puhtaan hiekan päällä. Osa ruudun kivistä on hiekan seassa eikä tummaa maata ole

2206,2210, 204
2211,2160,
2189,2190,
2194

2206,2210, 204
2211,2160,
2189-2194

edes niiden ympärillä. Länsiosan keskivaiheilla on iso kivi, joka ei tuntunut liittyvän mihinkään muuhun kuin pohjahiekkaan. Ruudun lounaisosassa oli kivien ympäröimä pyöreähkö alue, jossa oli huomattavasti tummaa maata. Siitä kohdasta otettiin maanäyte. Tuollaiset selvästi ympäröivästä maasta erottuvat kivien ja tumman maan keskittymät saattavat olla myös esimerkiksi paalujen jäännöksiä tulipalon jälkeen. Niiden paikkojen kartoittamisella jopa tasoista välittämättä saattaisi olla valaisevaa merkitystä. Tässä kerroksessa niiden selvittäminen irrallisina ilmiöinä ei ole mahdollista jo täydellisesti tästä ruudusta puuttuvien löytöjenkin takia. Mistään suuresta palosta tuskin kuitenkaan voi olla kyse päätellen siitä, että tummien kohtien välimaastot ovat suhteellisen puhtaita. Luita ruudusta löytyi 25 grammaa.

Ruudussa no. 30 IV kerros näkyy selvimmin se, että ns. tulisijakiveyksen päällä ja väleissä on nokimultaa ja sen päällä oli nokista savea, joka jatkuu vielä IV kerroksen kaivamisen jälkeenkkin ruudun eteläosassa. Aivan ruudun luoteiskulmauksessa on isojen kivien rajoittamalla alueella ruudun 21 puolelle jatkuva epätasainen kiveys. Ruudussa 30 olevien isojen kivien välinen alue ei enää näytä olevan kiveyksen kattama, joskin siihenkin väliin sijoittuu pari kiveä. Nokinen savi siis jatkuu isoista kivistä etelään ja eteläosassa ruutua siinä on joitakin puhtaan saven laikkuja. Löytöinä otettiin talteen 5 kuonanpalaa yhteispainoltaan 225 g (87050:712) sekä 550 g luita. Kun ns. tulisijapohjakivet poistettiin, tuli niiden alta esiin puhdas hiekka ja tumma maa jatkui vain 20 cm:n levyisenä vyöhykkeenä ison kiven ympärillä.

Ruutu 37 IV kerros. Kaivettiin laasti pois lähes kokonaan. Sitä oli parhaimmillaan yli 30 cm:n paksuudelta eli sitä ulottui verraten syvälle siihen nähden, että se olisi korjaus-aikasta. Ruudun pohjoisosassa, erityisesti tukimuurin pohjoispuolella kerroksen massa oli savea. Neljännen kerroksen pohjatasossa on näkyvissä puhdasta hiekkaa vain ruudun luo-

2203,2204, 189,
2210,2211, 204
2160,2162,
2187,2189-
2194

2207,2208, 204
2211,2212, 191
2189,2191- 192
2194 193

teisosassa seinän vieressä, muun osan ruudusta kattaa savensekainen maa, joka on osin jopa kohtalaisen puhdasta. Eteläosassa on seassa vielä hiven laastia, keskiosassa taas näkyvissä on purkujätettä eli lähinnä tiilimurskaa saven seassa. Muurin vieressä on kolme eri kokoista kiveä osittain muurin alle sijoittuen. Löydöt: lasipullon pala (87050:771), rautanaula (87050:772), 3 rautaesineen katkelmaa (87050:773).

Ruutu no 38 IV kerros. Kaikki laasti kaivettiin pois ja koska löytöjä ei tullut, poistettiin vielä sen alta ohut kerros möyheää tummaa maata, jonka alla sitten oli savi, joka jäi tämän kerroksen pohjan tasoksi. Savi kattoi koko ruudun kaivetun osan. Savi on tummahkoa, likaista, mutta siinä on paikoin puhtaita läikkiä, kuten samassa savessa ympäritössäkin. Profiilissa on huomattava seikka, jota kaivettaessa ei havaittu, että laastin väri vaihtuu eteläprofiilissa noin 30 cm ruudun länsirajalta. Se muuttuu selvästi kellertävämmäksi ja välillä on 1 cm:n levyinen pystysuora vana. Ruutu oli löydötön.

Neljättä kerrosta voi sanoa kaivauksen tähän asti suurimmaksi pettymykseksi sikäli, että sen löydöstö oli käytännössä vailla merkitystä. Puheena on nyt IV kerros kiveyksen länsipuolella, kiveyksen ja muurin välillä oleva alue. Suuressa osassa aluetta lähellä muuria eli alueen koillisnurkasta lounaisnurkaan vedetyn linjan luoteispuolella saavutettiin jo pohjahiekka tai sen läheisyys ja näyttää siltä, että tässä tasossa ei ole kyseessä enää varsinainen käyttökerros, vaan oikeastaan ylempänä olleiden kulttuurikerrosten likaama maa, johon inhimillisen toiminnan merkit ovat tulleet valumaaal, huuhtoutumalla tai muutoin sen kaltaisesti sekoittumalla. Näyttää siltä, että aktiviteetit tällä alueella on rajattava 1400-luvulle eikä ainakaan 1300-luvun puoliväliä aikaisemmalle ajalle päätellen III kerroksen löydöistä, joiden tarkempi tutkiminen on luonnollisesti vielä suorittamatta. Hämmäntävää

2205,2211, 204,

2186,2189, 189,

2191-2194 193

on, että vielä selvästi kulttuurimaata sisältänyt osa ruudun no. 3 itäosassa jäi tässä kerroksessa yht'äkkiä löydöttömäksi, eikä myöskään ruuduissa 21 ja 30 kivitaso antanut minkäänlaisia vihjeitä käyttötarkoituksestaan. Varsin hyväksyttävältä ajatukselta tuntuva olettaus pitää kiveystä tulisijan paikkana saa tukea ainoastaan siitä, että maa on paikalla varsin nokipitoista eli tulta paikalla on ollut. Voidaan tosin yrittää selittää nokea myös tulipalon avulla, mutta tällöin olettaisi noen olevan kauttaaltaan alueelle levinnyttä, kun se nyt näyttää varsin voimakkaasti keskittyvän ison kiven ympäristöön samoille paikoille kuin kiviäkin on havaittavissa. Laasti, joka tuli poistetuksi koko alueelta pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta on hyvä raja ja merkki, mutta kun alapuolelta ei ole varsinaisesti mitään löytynyt, jää sen arvo puolittiehen.

IV kerroksen itäosan valokuvien numerot on lueteltu ainoastaan ruutuja käsittelevien jaksojen kohdalla eikä yhdessä missään.

Ruutu no. 8 IV kerros. Maa jatkui samanlaisena kui ylempänäkin. Toisin sanoen massa koostui tiiliaineksesta, laastista, hiilestä ja humuspitoisesta maasta. Ruutu on tässä vaiheessa varsin kapea ja kapenee alaspäin mentäessä, koska länsiseinämää on viistettävä sortumavaaran takia. Pohjoisessa ruutu rajoittuu muuriin, joka jatkuu alaspäin. IV kerroksen pohjataso koostuu myös samankaltaisesta massasta kuin kaivettu osa ja taso niin ollen yhtenäinen. Löytöinä otettiin talteen rautanaula (87050:603), 2 rautavartaan katkelmaa (87050:604), 5 kourumaisen kattotiilen kappaletta (87050:605), tiilen kappaleita yms. (87050:606, 607), 20 g rautakuonaa (87050:608) ja 915 g luita.

Ruutu no. 9 IV kerros rajoitettu kehämuuriin. Maan laatu oli yhä samaa tiilen, laastin, hiilen ja maan sekaista massaa, mitä on ollut tähän asti havaittavissa lähes kaikkialla itäalueella. Koillisnurkasta poistetun tiilen:

2213,2272, 213,
2300,2301 194

2213,2223, 213,
2224,2300, 194
2301

alta paljastui toinen tiili, mutta ilman mitään sideaineita ja syrjällään, sen paksuus on 10 cm ja pituus 27, mutta tiili on pituussuunnassa poikki, joten sen koko pituus ei ole tässä. Kehämuurissa tiilimuurauksen alta tuli näkyviin kivi, johon muuraus rajoittuu. Kiven pinnassa on laastia, samoin kin kiven pohjoisseinämässä. Tiilissä taas pohjoisseinässä laastia ei ole. Ruudun pinnassa on nyt näkyvissä yksi tiili ja 3 kiveä, joista kahdessa pohjoisimmassa on laastia kiinni, eli ne ovat peräisin jostakin rakenteesta, jota ei kylläkään pystytä selvittämään. Nämä kivet ovat terävasärmäisiä. Muuria lukuun ottamatta ei ruudusta paljastunut mitään uutta edellisiin kerroksiin verrattuna. Löydöstö lienee kenties lasinkappale poikkeuksena jo linnan käytön aikasta: lasin palanen (87050:609), 5 rautanaulaa (87050:610), rautavartaan katkelma (87050:611), rautaesine (87050:612), pala piitä (87050:613), 2 hioinkiveä (87050:614), luuesine (87050:615), 2215 g luita.

Ruutu no. 17 IV kerros. Poistettiin mielivaltainen kerros tyypillistä massaa, joka sisälsi tiiltä, laastia, hiiltä ja maata. Mitään uutta rakenteellista ei tämän kerroksen kaivaminen antanut. Löytöjä tuli päivänvaloon ruudun kokoon nähden kohtuullinen määrä, joskin sekin on tälle massalle varsin tavanomaisen sisältöistä: 4 rautanaulaa (87050:616), rautavartaan kappale (87050:617), veitsen terä (87050:618), nuolen(?)kärki (87050:619), rautaniitti (87050:620), rautavarras (87050:621), rautaesine (87050:622), rautalevyn katkelma (87050:623), 2 kattotiilen kappaletta (87050:624), 880g rautakuonaa ja 1485 g luita.

Ruutu no 18 IV kerros. Kaivettu massa oli suurimmaksi osaksi eli pohjoisosassa samanlaista kuin itäpuolen ruuduissa IV kerroksessa tästä pohjoiseen. Eteläosassa sen sijaan oli laastia, ja kun se kaivettiin pois, saatiin näkyviin pohjoinen-etelä suuntaisia puiden hahmoja. Puiden päällä oli laastia hyvin ohuesti ja paksumpana kerroksena puiden eteläpuolella. Puut muodostivat

2267,2272, 213,
2300,2301, 194
2507

2263,2265, 212,
2266,2292, 213
2300,2301,
2341,2342,
2227,2228,
2243,2245,
2362

yhtenäisen lautatason, josta erillisiä lautoja on lähes mahdoton erottaa. Piirrokseseen ne on merkitty yhtenäisenä alueena, jolloin siinä ei ole mitään tulkintaa. Tässä yhteydessä voidaan mainita, että lankkuja näytti olevan 5 rinnakkain ja näiden leveydet lännestä lukien 20 cm, 14 cm, 15 cm, 14 cm ja 17 cm. Paksuudesta ei voi esittää edes arviota, sillä puut ovat siinä määrin lahoja. Korostettakoon, että yllä mainitut mitat ovat tulkintaa mitä suurimmassa määrin. Puut olivat pohjoispäästään satunnaisen näköisesti poikki ja etelässä ne päättyvät piirroksessa merkittyyn paksumpaan laastiin. Toisin sanoen kiinteää yhteyttä eteläisempiin itäalueen puihin ei voida osoittaa, joskin toisaalta myös on todennäköistä, että samanlaisessa asemassa laastin alla olevat itä-länsi suuntaiset puut ruuduissa 27 ja 26 lienevät tämän ruudun kanssa samaa rakennetta. Puut poistettiin IV kerroksen kaivuun yhteydessä samoin laasti. Näiden alta tuli näkyviin jälleen itäalueelle tuupillinen tiilipitoinen massa, jossa laastin peittämällä alueella on vielä normaalia enemmän laastimuruja. Puiden alla oli harmaakiviä ja tiilenpaloja. Lähellä kehämuuria satunnaisessa asemassa oli tiili, jonka mitat olivat 28x12,5x8 cm, se oli puiden alla olleiden harmaakivien pohjoispuolella, kehämuurin vieressä oli isoja tiilenpaloja ympäristöä runsaammin. Löytöihin on merkitty kerroksen yhteydessä a:t ja b:tä, joista merkitystä on vain b:llä, jotka ovat puutason alta, a:t ja kirjaimettomat ovat muusta ruudun massasta, IV kerros: 3 punasavikeramiikan palaa (87050:626, 627, 628), lasiastian pala (87050:629), ikkunalasin pala (87050:630), lasimaalauksen pala (87050:636), 8 rautanaulaa (87050:632,631), rautavartaan katkelma (87050:633), kattotiilen pala (87050:634), 375 g rautakuonaa ja 3021 g luita. Puiden alta kerroksesta IV b tulleet löydöt: ikkunalasia (87050:638), lasimaalauksen palasia 2 kappaletta (87050:637, 639), 3 rautanaulaa (87050:640, 641), hioinkivi (87050:642), 8 kattotiilen kappaletta (87050:643), tiilen pala (87050:644), 10 g rautakuonaa ja 75 g lui-

ta.

Ruutu no. 26 IV kerros. Itäalueen ruudut 26,	2225,2226,	211,
27, 35 ja 36 kaivettiin IV kerroksessa kahdessa	2271,2273,	213,
osassa, joista ylempää on merkitty kartassa ja	2305,2403,	194
löydöissä merkinnällä IVa. Tämä a-kerros rajoit-	2405,2410,	
tuu laastiin, joka kattaa suuren osan näistä	2412,2414,	
ruuduista. Ruudussa 26 IVa massa oli hiilikerros,	2416,2417,	
jossa oli seassa suuriakin hiilikokkareita ja	2196,2197,	
vain hiven laasti- ja tiilimuruja. Kerros oli	2198,2241,	
varsin homogeeninen palokerros ja alta tuli nä-	2365,2367,	
kyviin sitten yhtenäinen laastikerros, jonka	2368,2375,	
alta pilkotti pohjoisessa itä-länsi suuntaisia	2376,2380,	
puita. Laastikerros oli siis varsin ohut poh-	2424,2464,	
joisessa. Pohjoisessa laastikerros lopuu noin	2497,2504,	
20 cm:n päässä ruudun pohjoisreunasta ja siellä	2507,2425,	
on hiilensekaista tiilimurskamaata eli lähinnä	2426,2428,	
samanlaista maata kuin pohjoisempana itäalueella,	2429,2436,	
palon jälkiä enemmän. Se, mikä tuli näkyviin	2437,2438,	
laastin alta eli yhtenäinen puutaso käsitellään	2439,2442,	
yhtenäisesti kaikkien neljän ruudun kanssa, mutta	2444,2447,	
tässä yhteydessä luetellaan kaikki ruutua koskevat	2448,2450,	
valokuvat, kartat ja löydöt, jotka siis on merkit-	2453,2454,	
ty laastin yläpuolella merkinnällä IVa ja laasti	2466,2468,	
ja sen alapuolinen osa merkinnällä IV. Löydöt	2480,2481,	
tulivat lähes kaikki palokerroksesta ja sitten	2491,2492,	
puutasosta, josta poimittiin siinä olleet rauta-	2493	
naulat pois. löydöt ruudusta no. 26 IVa kerros:		
pala kivikeramiikkaa (87050:653), 2 punasavikera-		
miikan palasta (87050:654, 655), lasiastian pala-		
nen (87050:656), ikkunalasin pala (87050:657),		
18 rautanaulaa (87050:658, 659, 660, 661, 662,		
663, 664, 665,669), 2 rautavartaan katkelmaa		
(87050:670), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:		
671, 672), veitsenterän katkelma (87050:673),		
piin palanen (87050:674), hioinkiven palanen		
(87050:675), 60 g rautakuonaa (87050:676), lui-		
ta 1935 g. Löydöt ruudusta no. 26 IV kerros		
eli laastin seasta ja lautatason pinnasta: ik-		
kunalasin pala (87050:648), 31 rautanaulaa puu-		
tasosata (87050:649, 650, 651, 666, 667, 668),		
kattotiilen pala lautatason alta (!) (87050:		
652).		

Ruutu no. 27 IV kerros. IV kerroksen pintahan oli, kuten ylempänä on mainittu, hiiltä. Ruutu kaivettiin siten, että aluksi poistettiin massat lännestä alkaen siihen syvyyteen, että vastaan tuli laastikerros, ja sen jälkeen laastin ulkopuolelle jäänyt alue keskimäärin 10 cm laastin pinnasta alaspäin ja tätä kaivettua massaa nimitettiin merkillä IVa. Laastikerroksen poistossa käsitelty massa taas sai merkinnän IV. Nämä seikat ilmenevät ruudusta tehdyistä kartoista. Laastin alla ollut puutaso käsitellään jälleen yhdessä ruutujen 35, 36 ja 26 puutason kanssa. Pinnan hiilikerros osoittautui ohueksi ja sen alla oli 2-3 cm:n vahvuinen tiilimassan, laastin ja maan sekainen kerros, jonka alta tuli jälleen vahvempi ja selvempi hiilikerros. Sen alta tuli ruudun länsiosassa laasti, joka ulottui länsirajalta noin 1 metrin itään päin ja pohjoisessa laastiton alue oli noin 20 cm leveä. Laastin itäpuolella jäi ruutuun suurin piirtein puolikaaren muotoinen lähes puhdas palomaa, joka ulottuisuurimmillaan itään laasti rajasta 60 cm. Tämän palovyöhykkeen itäpuolella maa oli sekoittunutta tiilien laastin ym. muodostamaa sekamaata, joka saattoi olla tälle paikalle joutunutta jopa aivan myöhäisessä vaiheessa, kenties tämän vuosisadan korjauksissa, joka on otettava huomioon esineistöä analysoitaessa. Nyt saatiin näkyviin myös kehämuurin leveämpi osa, joka käsitti alueen pohjoisessa olevasta holvimuurauksesta etelässä ruudun 36 etelärajalla olevaan holvimuuraukseen asti. Osa on harmaakivistä muurattu, yläpinta on tasainen ja vastaavanlaisena muuri jatkuu mahdollisesti etelään koko esilinna II:n kohdalla. Kehämuuri on siis samassa linjassa levennyksen kohdalla kuin holvimuurausten länsi seinämät. Massa muurin vieressä saattaa olla osittain myös sortunutta holvia. Kehämuurin ja laastialueen väliin jäävän alueen pohjoisosassa on pohjoisluode-eteläkaakko suuntainen puu, joka saattaa myös olla uudehkoa tuotetta. Se tosin on erittäin laho, mutta selvästi kaikin tavoin erillään muusta ympäristöstä. Sen kaakkoispää on alempana ja jatkuu hieman nyt kaivetun maan

2226,2264, 211,

2287,2288, 213

2292,2395,

2396,2397,

2410,2414,

2416,2417,

2244,2367,

2368,2377,

2378,2425,

2426,2436,

2437,2438,

2439,2442,

2444,2447,

2448,2450,

2466,2468,

2480

alapuolelle. Kaivetussa maassa saattaa siis olla aivan tuoreita aineksia, ja kaivaustekniikasta johtuen uutta ja vanhaa aineistoa saattaa löydöissä olla sekaisin. Ruudun 27 IVa kerroksen löydöistä ei yksikään ole laastitason alapuolelta: brakteaatti (87050:686), 3 punasavikeramiikan palaa (87050:687, 688), 4 lasin palasta (87050:689, 690), metalliesine (87050:691), 9 rautanaulaa (87050:694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701), 2 hevosenkenkänaulaa (87050:702, 707), 6 rautavartaan katkelmaa (87050:703, 705, 706), rautasolki (87050:704), rautaesineen katkelma (87050:708), kattotiilen pala (87050:709), rieälinen luuesine (87050:711), rautakuonaa 55 g (87050:710), luita 2675 g. IV kerroksen löytöihin on ollut tarkoituksena panna vain laastikerroksesta tai sen alta löytyneet esineet, mutta lienee syytä suhtautua varauksella siihen sillä joidenkin löytöjenkortissa olevat löytötiedot eivät anna mahdollisuutta sijoittaa niitä niin alas. Varmasti laastin alapuolelta ovat löytyneet rautanaulat, jotka on poimittu yhtenäisen lautatason laudoista: 2 punasavikeramiikan palasta (87050:677), 36 rautanaulaa (87050:678, 679, 680, 693, 692), hevosenkenkänaula (87050:681), 2 rautavartaan katkelmaa (87050:682, 683), rautaesineen katkelma (87050:684), hioinkivi (87050:685), 75 g luita.

Ruutu 35 IV kerros kaivettiin kahdessa osassa kuten muutkin itäpuolen kaivauksen neljä eteläisintä ruutua. Voimakas hiilikerros kattoi koko ruudun lukuun ottamatta aivan eteläosaa siltä kohdalta, josta laastin päältä paljastui suuri joukko tiilenkappaleita. Tiilenkappaleet olivat suuria, mutta vain yksi kokonainen. Tiilet olivat noin 0,5 metrin levyisenä vyöhykkeenä, joka ulottui aina ruudun no. 36 rajalle asti. Tiilet olivat sikin sokin, eikä niissä ollut mitään rakenteeseen liittyvää, jos ei oteta huomioon niiden keskitettyä asemaa. Ympäristöstä tiilialue erottuu sikäli, että puhdas hiilikerros ei jatkunut niiden kohdalla, joskin myös nii-

2268,2271,	194,
2273,2274,	195,
2383,2385,	211,
2403,2405,	213,
2406,2411,	
2412,2413,	
2414,2415,	
2416,2417,	
2459,2503,	
2240,2241,	
2366,2367,	
2368,2375,	
2376,2380,	
2419,2420,	

den seassa oli palon jätteitä. Tiilten seassa oli myös hiekkamaata. Tiilivöhykkeen kohdalla laastin pinta on ympäristöään alempana. Profiileita tarkasteltaessa tiiliä on näkyvissä länsiprofiilissa, mutta eteläprofiilista ne puuttuvat. Tämä kerroksella IVa merkitty kaivauskerros rajoittui alatasolla koko kaivetun ruudun osalla laastiin, jonka seasta pilkottaa puuta. Jälleen voidaan sanoa, että merkinnällä IVa kerros löydöt ovat varmasti laastikerroksen päältä, mutta merkinnällä IV ovat laastikerroksesta tai sen alta vain ne löydöt, joista se erikseen mainitaan, tai muut löytötiedot sen osoittavat. Ruutu oli löytöainekseltaan rikas. IVa kerros: brakteaatti (87050:731), kaksipuolinen raha (87050:732), punasavikeramiikan pala (87050:733), 3 ikkunalasin palasta (87050:734, 735, 736), metallilevyn pala (87050:737), lyijykuula (87050:738), 5 rautanaulaa (87050:739, 740, 741, 742, 743), rautavartaan katkelma (87050:744), keramiikan pala (87050:745), hioinkivi ^{1210 g luita} (87050:746). IV kerros: brakteaatti (87050:713, kivikeramiikan pala (87050:714), 5 punasavikeramiikan palaa (87050:715, 716), 31 rautanaulaa (87050:717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724), hevosenkenkänaula (87050:725), 2 rautavartaan katkelmaa (87050:726, 728), 2 rautaesineen katkelmaa (87050:727, 729), 85 g rautakuonaa (87050:730).

Ruutu 36 IV kerros kaivettiin laastin kattamalta osalta kahdessa eli IVa ja IV kerroksessa. Itäosa sen sijaan kaivettiin kerralla. Itäosasta saatiin esille lisää kehämuuria eli levennys, josta mainittiin ylempänä jo ruudun 27 IV kerros yhteydessä. Tämä länteenpäin levittäytyvä lohkokivistä laastilla muurattu taso oli noin 130-150 cm muurin kaivaushetkisestä tasosta alaspäin. Sen leveys oli noin 45 cm ja se ajtkuu sekä pohjoiseen että ilmeisesti myös etelään. Kehämuurin ja länsiosassa olevan laastin väliin jäi noin 1 metrin levyinen kaistale, jossa oli lähinnä purkumassaa lähellä kehämuuria. Tämän kohdan yhteydessä on syytä muistaa, että kehämuurin vierestä kaivettiin vasta nyt, IV kerrok-

2421,2423,
2424-2427,
2436-2441,
2443,2447,
2449,2450,
2453,2454,
2465-2470,
2487-2491

2338-2340, 195,
2398,2399, 211,
2404,2406, 213
2411,2414
2417,2457,
2458,2360,
2361,2366
2368,2379,
2422,2425,
2426,2427,
2436-2441,
2443,2445,
2447,2449,
2450,2451,
2452,2453,

sessä, ensimmäistä varsinaista kaivauskerrosta, joten massaansa saattaa olla sekoittuneena vielä varsin uusiakin aineksia. Puolet tuosta kais-
taleesta oli hyvin tummaa maata ja muurin lä-
heisyydessä oli kokonaisesti tiiliä seassa. Eteläosassa tiilet olivat sijoittuneet pohjoinen-
etelä ja itä-länsi suuntiin ja niiden välissä oli laastia. Näin ollen rakenteen mahdollisuus oli olemassa, lännessähän oli sitten puutaso aivan tiilien vieressä, mutta tähän mennessä ei sittenkin suhteellisen epämääräiselle keskittymälle ole kyetty keksimään selitysmallia. Parhaiten selvyttä tulisi, jos päästäisi laajentamaan kaivausta etelään tässä kohdassa. Noin puolet ruudusta jäi sitten lännessä laastin kattamaksi. Laasti ulottuu länsirajalta noin 1 metrin itään kattavasti muualla kuin etelässä, jossa on laasiton alue 30 cm:n levyisenä vyöhykkeenä eteläreunasta lukien ja se ulottuu laastialueelle laastin itäreunasta noin 60 cm länteen. Siinä kohdassa on, kuten alempana tulemme huomaamaan, puuton alue puutasossa, joka tuli laastin alta näkyviin IV kerros pohjaan kaivettaessa. Ruudun löydöt ovat taas siten, että IVa löydöt eivät ehdottomasti ole laastikerroksesta tai sen alta, kun taas IV löydöt ovat ainakin osittain mainitusta asemasta. IVa: lasin pala (87050:756), 7 rautanaulaa (87050:757, 758), hioinkivi (87050:759), 10 tiilen kappaletta (87050:760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 769), 15 kattotiilen kappaletta (87050: 768, 770), 2900 g luita. IV: punasavikeramiikka-astian pala (87050:747, 30 rautanaulaa (87050: 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754), karvatiivistettä (87050:755).

Puutaso ruuduissa 26, 27, 35 ja 36 IV kerros. Puutaso muodostui suurimmaksi osaksi pohjoinen-
etelä suuntaisista lankuista, mutta osa lankuis-
ta oli itä-länsi suuntaisia. Nyt näkyviin tul-
lut tason osa sijoittu ruutujen alueelle siten, että se kattoi koko ruudun 35 nyt kaivetun osan, ruudusta 36 länsiosasta 1 metrin levyisen kais-
taleen, ruudun 26 eteläosan lukuunottamatta noin 30 cm:n levyistä kaistaa pohjoisessa ja ruudussa

2466-2470,
2472,2473

viittauk- 213
set valo-
kuviin
ovat asi-
anomaisten
ruutujen
kohdalla.

27 metrin levyisen kaistaleen lännessä lukuun ottamatta 30 cm:n kaisteletta pohjoisessa. Alue on suorakulmainen ja yhtenäinen. Vain kaakkoisosassa on 30 x 60 cm:n suuruinen puuton alue. Koko puutason peitti keskimäärin 5 cm paksu puhdas laastikerros, jonka päällä oli, kuten muistetaan hiiltynyt kerros massaa.

Ylimpänä kerroksena laastin alla oli pohjoisessa itä-länsi suuntaisia puita. Näiden puiden päällä oli ohuempi kerros laastia jopa siten, että osa puista pilkotti näkyvissä jo aivan laastitason pinnassa. Tämän itä-länsi suuntaisten puiden muodostaman tason leveys oli länsipäässä 50 cm ja idässä 25 cm. Tällaisista itä-länsi puista ei etelämpänä näytä olevan minkäänlaisia merkkejä. Tämäkin taso on satunnaisesti poikki länsipäästään, ja siitä kohdasta näkyy, että pohjoinen-etelä suuntaisia puita on näiden puiden alla. Tässä katkoskohdassa oli alempien puiden päällä yksi kotkattu naula, joka ei siis ollut puissa kiinni hakattuna. Sen lisäksi, että puiden päällä oli laastikerros, näytti siltä, että myös itä-länsi suuntaisten ja pohjoinen-etelä suuntaisten puiden välissä oli ohut laastikerros. Lähellä itä-länsi suuntaisten puiden eteläreunan länsipäätä oli naula kanta ylöspäin, ja näyttää siltä, että puussa on lievä syvennys naula keskipisteenä kooltaan 9 x 7 cm. Tästä itään taso jatkuu tasaisena, mutta siellä täällä pilkottaa itä-länsi puiden läpi pohjoinen-etelä puita. Pohjoisreunalla on kaksi naulaa, joista läntisempi on suorakulmaiseksi vääntynyt ja puolet läpi puun. Toinen naula on vaakasuorassa. Eteläreunalla on kolme irrallista naulaa, joiden asentoa ja asemaa ei voi määrotellä. Näistä yksi on kannaton koukkupäinen ja kaksi suoraa. Lähellä ruudun itäreunaa on sekä pohjois- että eteläreunalla naula, joista eteläinen on suoraan kanta ylöspäin ja pohjoinen lappeellaan puun seassa kärki pohjoista kohti. Taso jatkuu yhtenäisenä myös ruudussa 27 ja 35 cm:n päässä lautojen itäpäästä pilkottaa tason eteläosassa pohjoinen-etelä suuntaista puuta. Puun pinnalta

2464

löytyi kolme naulaa läheltä ruudun 26 ja 27 rajaa ja eteläreunalta pysty naula kanta ylöspäin.

Pääasiassa koko puutaso muodostuu pohjoinen-etelä suuntaisista lankuista, jotka ovat keskimäärin 23 cm:n levyisiä. Paksuutta ei pystytty mittaamaan. Puissa on nauvoja välillä kanta ylöspäin ja välillä alaspäin. Kun lähdemme selvittelemään yksityiskohtia, otamme lähtökohdaksi itäisimmän näistä lankuista. Se on itäreunaltaan epätasainen eli tuhoutunut osittain ehkä kaivettaessa osittain reunimmaisena päässyt pahoin lahoamaan. Kuten jo on mainittu, laastikerroksen itäraja oli samalla kohdalla kuin lautojen itäreuna. Laudan itäreunassa on ruenasta noin 3-4 cm:n päässä naularivi, joiden väli on ollut 30 cm:n luokkaa. Ruudun 27 alueella nauvoja löytyi 4, joista kaksi oli laudan päällä irrallisena ja kaksi kanta alaspäin laudassa kiinni. Kaikki naulat ovat samalla tavalla koukussa eli ovat olleet samanlaisessa asemassa. Lisäksi tämän ruudun kohdalla on lähellä tästä länteen olevaa lautaa punaista tiilijauhoa, jota on leveimmillään 8 cm ja mittaamattoman ohuena kerroksena. Laudan alla sen pohjoisosassa on harmaakivi. Saman laudan jatkuessa etelään ruudussa 36 ei nauvoja näy kuin yksi, joka on myös kanta alaspäin ja 20 cm:n päässä laudan eteläpäästä. Eteläpää on poikki aivan kohtisuorasti, joten se lienee tarkoituksella katkaistu. Laudan pohjoisosan päällä oli pari pientä tiilen palasta, eteläosassa ei ole lukuun ottamatta joitakin harvoja halkaisijaltaan korkeintaan 2 cm:n nokareita.

Idästä lukien II lankun pohjoispäässä on runsaasti tiilijauhoa. Nauvoja on itäreunassa 15-20 cm:n välein. Näistä neljä keskellä olevaa on puun joukossa lappeellaan sellaisessa asemassa, että on perusteltua olettaa niiden olleen kanta alaspäin. Aivan pohjoisessa itä-länsi suuntaisen puutason vieressä on naula kanta alaspäin ja koukkupää niin ylhäällä, että se on ylettynyt ainakin laastiin asti, tällä hetkellä 2,5 cm laudan tasosta ylös. Näiden lisäksi

lähellä ruutujen 27 ja 36 rajaa on neljä naulaa kanta alaspäin. Näiden naulojen välit ovat 3 cm, 3,5 cm ja 12 cm. Miksi naulat tällä kohdalla ovat tiheästi, ei ole kyetty selvittämään. Tällä kohdalla oli kattotiilen palanen. Lankun eteläosassa lähes koko ruudun 36 matkalla on punaista tiilijauhoa havaittavissa 1-2 cm:n levyisenä vanana laudan länsireunalla, jossa se on säilynyt hyvin, sillä puut ovat lievästi portaittain, eli lännempänä oleva puu on aina 1-2 cm ylempänä kuin itäpuolella oleva. Tässä kuten muissakin laudoissa on havaittavissa lieviä palon jälkiä. Nauvoja on 13-17 cm:n välein noin 1-2 cm:n päässä itäreunasta 8 kappaletta. Näistä pohjoisin on lappeellaan ja muut kanta alaspäin. Toiseksi pohjoisimman naulan ympärillä ja siitä etelään aina viidenteen naulaan asti eli 45 cm:n matkalla on havaittavissa tilkettä, josta otettiin näyte talteen. Tämäkin lauta on eteläpäästään tasaisesti eli tarkoituksella katkaistu.

III lauta idästä lukien on poikkeuksellisen kapea. Sen leveys on leveimmillään 17 cm ja se kapenee etelää kohti mentäessä. Sen pohjoispään päällä on tiilijauhoa. Nauvoja on rivissä 5-25 cm:n välein ruudun 27 alueella. Lisäksi näyttää ruutujen 27 ja 36 rajalla olevan puun länsireunasta 1 cm:n päässä naula kanta ylöspäin, kun muut ruudun 27 naulat ovat kanta alaspäin. Ruudun 36 puolella on yksi naula lappeellaan. Tiilenpalat, jotka lautojen kohdalla näkyvät, ovat useimmiten laudan alla. Tämän laudan pohjoisin naula on poikkinainen. Ruutujen 27 ja 36 rajalla kanta ylöspäin olevan naulan vieressä on naula kanta alaspäin. Puussa ei ole havaittavaa saumaa. Naularivi jatkuu tasaisena etelään, jossa aivan päässä ei ole naulaa. Sen sijaan 28 cm:n päässä naulan eteläpäästä on kaksi naulaa runnakkain kannat alaspäin. III ja IV laudan välissä tai oikeastaan III:n päällä ja IV vieressä on laastia koko matkalla 2-5 cm:n levyisenä jal-2 cm:n syvyisenä vanana, jolloin se täyttää III puussa kourumaisen vanan. Tämä III puu

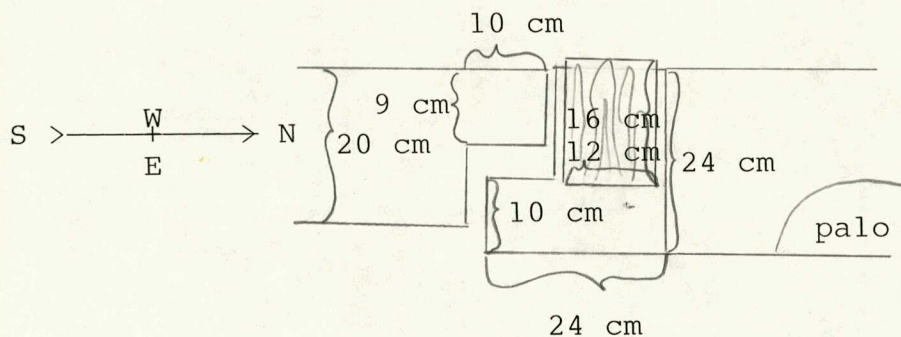
päättyy etelässä sen kanssa lähes kohtisuorassa olevaan puuhun , jonka leveys on noin 8 cm, ja joka menee tästä länteen olevien puiden alta. Se ulottuu kaivausalueen profiiliin ja ilmeisesti siitä länteenkin. Ainakaan nye ei ole havaittavissa, että siinä olisi nauvoja. III puu idästä ei mene sen alle eikä päälle. Se kenties on jatkunut myös idemmäs, sillä itäpää on erittäin epäselvä.

IV lauta idästä lukien on näkyvissä 2 m:n matkalla. Sen pohjoispää menee itä-länsi suuntaisten lautojen alle ja etelä pää päättyy ruudussa 36 toisiin samansuuntaisiin puihin. Tässä laudassa on oleellinen ero verrattuna idempänä oleviin. Naulat, jotka ovat 15-20 cm:n päässä toisistaan, ovat kanta ylöspäin. Lauta on 19 cm leveä.

Kun IV pitkä lauta päättyy, alkaa siitä välittömästi 15 cm:n levyinen puu, joka jatkuu profiiliin etelässä. Sitä on näkyvissä 90 cm samoin kuin sen länsipuolella olevaa puuta, joka on 30 cm leveä. Tämän leveämmän puun päästä 3 cm:n päässä on naula kanta ylöspäin. Muita nauvoja ei näissä puissa ole lukuun ottamatta irtonaista lappeellaan olevaa naulaa itäisemmän eteläpään vieressä.

Idästä lukien V lauta on samanlainen kuin IV. Se on 20 cm leveä, 2 m pitkä ja naulat sen itäreunassa ovat kanta ylöspäin. Nauvoja on tosin jäljellä vähemmän kuin IV-laudassa.

VI lauta idästä on itäisempien kanssa samanlainen, naulat ovat kanta ylöspäin ja leveyttä on 20 cm. Lankun eteläpää on kuitenkin edellisistä poikkeava. Siinä on salvosta muistuttava kohta, josa ohut itä-länsi suuntainen puu on nyt noin 2 cm syvyisessä salvoskolossa eli pohjoinen-etelä lauta on noin 2 cm paksumpi oletettua salvoskohtaa pohjoisempaan. Itä-länsi puusta ei ole muuta havaintoa kuin tämä 16 cm:n pituinen pätkä. Kumpaan suuntaan se on jatkunut vai onko kumpaankaan, jää arvoitukseksi. Puheena olevasta pohjoinen-etelä suuntaisesta puusta on palanut kolo, josta otettiin hiilinäyte.

2422

Yllä VI lankun salvoskohta.

Kun mennään salvoksesta etelään, jatkuu salvok-
sessa mukana ollut eteläisempi puu 31 cm etelään,
jonka jälkeen jatkuu puu eteläseinämään sisään.
Jälkimmäisen puun itäpuolelle jää 12 x 9 cm:n
puuton alue, jossa on laastia. Jälkimmäisessä
puussa oli naula kanta ylöspäin. Salvoskohta
sijoittuu aivan IV lankun eteläpäästä länteen
jatkuvan sauman pohjoispuolelle. Se puuttu piir-
roksesta no. 213.

VII pitkä puu idästä lukien on 22 cm leveä.
Naularivi on itäreunassa ja naulaväli on noin
15 cm, naulat ovat kannat ylöspäin. Tämä lauta
on siis samankaltainen kuin lähimmät laudat
idässä. Tämän laudan eteläpää on hieman epämää-
räinen ja pensselöitäessä sitä, puun alta tuli
punasaviastian palasia välittömästi puun alta.
Puu päättyy itä-länsi suuntaiseen puuhun, joka
sijoittuu tämän puun eteläpään ja tästä etelään
olevan puun pohjoispään väliin ilman näkyviä
liitoksia. Itä-länsi suuntainen puu näyttää
menevän lännempänä pohjoinen-etelä suuntaisen
päälle eikä siitä ole sen enempää merkkejä nä-
kyvissä. Pituutta sillä on 27 cm ja leveyttä
nyt 7 cm, mutta se on ollut ainakin 10 cm:n
levyinen ehkä leveämpikin, mikäli sillä on yhte-
yksiä yllä mainittuun itä-länsi suuntaiseen
puun palaan idempänä olevan salvoksen päällä.
Itä-länsi suuntaisesta puusta etelään on järeäh-
kö lankku, joka on tarkoituksella katkaistu
pohjoispäästä, jossa sen leveys on 32 cm. Eteläm-
pänä sen leveys on 30 cm. Sen pohjoispäästä
otettiin puunäyte.

VIII puu on pohjoispäästä 12 cm ja etelä-
päästä 16 cm leveä. Se on samassa tasossa VII
puun kanssa ja siitä puuttuvat naulat. Se päät-

tyy samaan kohtaan VII lankun kanssa etelässä. Itä-länsi puu näyttää ylettyvän kulkemaan tämän lankun eteläosan päältä. Aivan yksiselitteistä ei ole, ovatko VII ja VIII lankku eri puuta, mutta mikäli ne olisivat samaa, olisi lankun leveys parhaimmillaan lähes 40 cm.

IX pitkä lankku on jälleen itäisten kaltainen. Siinä on naularivi naulan kannat ylöspäin, pituutta on 2 metriä, leveyttä 26 cm ja tasainen eteläpäätä. Sen länsipuolella on näkyvissä laudoista läntisin eli X idästä laskien. Sitä näkyy pohjoisessa pitemmälle kuin muita lautoja 32 cm, mutta etelässä sen päättyminen on vaikeasti tulkittavissa. Se näyttää mahdollisesti päättyvän samaan kohtaan kuin idemmät, mutta lähellä seinää syyt jatkuvat etelämmäs, jopa aina itä-länsi suuntaisen puun ali ja sisään eteläseinämään. Sen länsipuolella eteläpäätä vieressä näyttää olevan lisää puuta. Mikäli puu on yhtenäinen etelään asti, on se sitä vain länsipuolelta, sillä 2 m:n kohdalla siinä on 10 cm:n lovi, jolta kohdalta alkaa toinen lauta etelämmäs. Tämän länsipuolella siis lauta näyttää jatkuvan. Laudan eteläosassa ei ole nauvoja kuin itäosassa ja siinäkin osittain itäisemmän puun puolella sekä itä-länsi suuntaisen puun vieressä lappeellaan yksi suorakulmaiseksi koukuksi taivutettu. Tästä itään olevassa laudassa oli yksi naula itä-länsi suuntaisen puun kohdalla, länsireunassa samaisessa laudassa oli vielä yksi naula kanta ylöspäin.

Yleisenä huomiona voidaan vielä mainita, että itä-länsi suunnassa ruutujen 26,27 ja 35,36 rajalta 30 cm etelään on syvennys, jonka leveys on 10 cm. Syvennys näkyy hahmona koko laudoituksen yli, mutta painauman aiheuttajaa ei näy.

Paksun laastikerroksen alta esiin tullut lautataso on siis pääasiassa muodostunut pohjoinen-etelä suuntaisista lankuista, joista 7 keskimmäistä ovat eteläpäistään näkyvissä ja jatkuvat sitten uusina lautoina etelään, joitakin harvoja poikkipuun hahmoja on eteläosassa ja pohjoisosassa on puutaso on kaksikerroksinen siten, että alempana ovat pohjoinen-etelä puut ja niiden päällä on 3 cm:n lasstikerros ja sen päällä

2453

itä-länsi suuntaisia puita. Kolmessa itäisimmässä puussa naulat ovat kanta alaspäin ja siitä länteen kanta ylöspäin. Laastikerros on kuitenkin kaikkialla samanlainen. Kovin helposti rakenne ei avaudu.

IV kerroksessa jatkuivat ilmeiset palon purkumassat vielä ruuduissa 8, 9, 17 ja 18, mutta eteläosaa itäalueesta hallitsi lautataso, jonka päällä siis oli puhdas laastikerros ja vahva hiilikerros. Ajallisesti näyttää koko itäalue kuitenkin olevan samaa löytöjen pintapuolisen tarkastelun perusteella. Ainoa selvästi poikkeava alue oli ruuduissa 27 ja 36 kehämuurin vieressä oleva kaistale, joka saattaa olla vielä nuorempaa kuin ympäristössä.

V kerros

Kaivausten länsialueella lähestyttiin V kerroksessa pohjaa, joka tähän mennessä oli saavutettu jo ruuduissa 1, 2, 10, 11, 19 ja 20, muista ruuduista saatiin vielä kulttuurikerrosta kaiveiksi. Itäalueella sen sijaan ei tänä vuonna päästä pohjaan asti ja puutaso jätettiin paikalleen ja kaivettiin V kerros vain ruuduissa 8, 9, 17 ja 18, joissa IV kerroksessa ei vielä ollut mitään maamassamuutosta havaittavissa. Kerroksen valokuvat luetellaan asianomaisten ruutujen yhteydessä.

Ruutu no. 3 V kerros oli kaivettu loppuun jo IV kerroksessa ruudun länsiosassa, mutta idässä oli vielä lähinnä purkumassan näköistä maata 25-50 cm:n levyisellä alueella kiveyksen vieressä. Massa koostui laastista, tiilenmuruista ja maasta. Ylempään osaan samalla kohdalla ero oli lähinnä siinä, että löydöstö lähes puuttui. Tässä syvennyksessä päästiin pohjaan, joka käsitti pohjoisessa kallion ja etelässä hiekkaa ja savea. Tämä kulttuurimaalla täytetty ojamainen muodostelma oli länsiseinämältään lähes pystysuora, jota rajoittaa pohjamaa. Ruudun länsipuolen pohjatasosta ojan pohja oli 5-30 cm alempana. Syvimmillään se oli pohjoispäässä

2214,2219,	189
2220,2283,	206
2284,2304,	
2195,2233,	
2234,2254,	
2259,2260,	
2261	

ja matalimmillaan ruutujen 3 ja 12 rajalla. Aivan syvimmällä kohdalla tiilenmurujen ja laastin määrä vähenee, mutta maa on kulttuurin likaamaa. Onko syvennyksellä myös itäreunaa, jää arvoitukseksi, sillä se jatkuu profiilissa saman syvyydenä. Ruudun 3 V kerros löydöt olivat ikkunalasin pala (87050:775), kaksi rautanaulaa (87050:776) ja kaksi hevosenkenkänaulaa (87050:776), 315 g luita, joista osa kiveyksen reunan kuopasta.

Muutama sana tässä yhteydessä myös kaivauksesta, joka suoritettiin kiveyksen länsireunassa ruudun 3 kohdalla olevassa kivettömässä puolikaaren muotoisessa kohdassa. Näitä puolikaariahan oli useampia etelään mentäessä ja pyrittiin varmistamaan, mitä kohdat sisälsivät. Odotettiin jopa paalun jäännöksiä. Osoittautui kuitenkin, että maa niissä ei sisältänyt mitään kiinteitä jäännöksiä. Ylimpänä oli 10 cm paksu hiilikerros, jossa kiinteitä hiilipaloja runsaasti. Hiilikerroksen alapinta oli tasolla +691. Hiiltyneet puupalaset olivat mahdollisimman sekaisissa asemissa. Itäosassa kohdetta hiilipinta mitattiin olevan tasolla +681, jossa mittauskohta oli sillä tasolla, jossa tiilenkappaellut ilmestyivät näkyviin, vaikka nokimaata näkyi vielä tiilien välissäkin. Hiilikerroksen alapinta laskee siis kohtalaisen jyrkästi itää kohti. Yläpinta on sama kuin kiveyksen alapinta. Kerrosten rajalta löytyi kourumaisten kattotiilien paloja. Muista löydöistä kiinnostavin lienee brakteaatti, joka löytyi tasolta +655, jossa löysä purkumassa muuttui tiiviimmäksi massaksi, jossa on kyllä tiilimurskaa ja laastia seassa. Tämä taso on sama kuin V kerroksen taso yleensä ruudussa no. 3. Lähellä pohjaa oli massassa mukana hiven nokea. Tässä kuopassa pohjataso on +625, jolloin kallio on koko kuopan kohdalla näkyvissä. Kallion päällä oli ohut, alle sentin paksuinen savikerros, jossa seassa sekä luita että varsinkin tiilenmuruja ja laastia. Se on tiyppillinen kalliopäälliskerros. Nokimaa näyttää jatkuvan siis kiveyksen alle ja nokimaan alla on purkumassaa. Itse kivettömästä puolilympyrästä ei siis paljoa saatu tietoa, mutta kiveyksen ajoittaminen suuren

palon jälkeiselle ajalle saa tukea. Mitä nämä puoliympyrän muotoiset alueet sitten ovat, ei selvinnyt tässä kaivauksessa. Löydöt ruudun no. 3 puoliympyrän muotoisesta profiilikuopasta: brakteaatti (87050:774), 5 rautänaulaa (87050:838), rautalevyn katkelma (87050:839), hioin-kiven katkelma (87050:840), 14 kattotiilen kappaletta (87050:841), tiilen palanen (87050:842), 45 g rautakuonaa (87050:843), luita.

Ruutu no. 12 V kerros oli jo loppuun kaivettu edellisessä kerroksessa luoteispuoliskolta ja nyt V kerroksessa paljastettiin koskematon hiekan ja saven sekainen maa ruudun lopulliseksi pohjaksi. Pohjamaan pinta on tässä ruudussa samankaltainen kuin ruudussa 3 kiveyksen reunassa, sillä tälläkin kohdalla maan pinta putoaa jyrkästi kiveyksen vieressä. Maan laatu kuitenkin poikkeaa oleellisesti ruudun 3 purkumassapitoisista täyteistä. Ruudussa 12 syvennys on täynnä eriväri-vahteisia hiekan ja saven sekaisia kerroksia, joita ovat värjänneet mm. noki ja ruoste. Löytöjä ei tullut edes kulttuurimaapitoisesta pintatasosta. Huomiota herättävää on, että suurin piirtein keskellä ruutua on profiilissa havaittavissa täydellinen muutos kerrostumissa. Tämä ei koske vain V kerrosta, vaan koko ruudun 12 kaivettua maata. Puolivälistä ruutua pohjoiseen päin on massa lähes koko kaivetulla matkalla purkujätettä, kun taas puolivälistä etelään kerroksellisuus on hyvän moninaista laasti ja palokerroksineen. Kuitenkaan ei ole havaittavissa kiveyksessä tällä kohdalla mitään poikkeavaa, joten massojen muuttaminen jossakin vaiheessa ei liene tapahtunut kiveyksen rakentamisen takia, vaan jostakin muusta syystä. Sama kerroksellisuus jatkuu sitten etelässä aina tukimuriin asti. Purkumassa-alueen laajuuden tutkiminen edellyttäisi kiveyksen poistamista. Myös ruudun eteläreunalta poistettiin loput kulttuurin saastuttamat maat, joita ei ollut paljon, samassa yhteydessä puhdistettiin ruutu 11, josta saatiin talteen 125 g luita, mutta ei muuta. Ruudun 12 saalis löytöjen suhteen oli 175 g rautakuonaa (87050:803) ja 375 g luita.

2216,2217,	189,
2218,2304,	190,
2195,2229,	206
2231,2232,	
2236,2237,	
2255,2256,	
2257,2262	

Ruudun no. 12 eteläprofiilista otettiin maapatsas peltilaatikkoon ja toimitettiin kasvitutkijoille. Patsaan ottopaikka oli kiveyksen reunasta 30 cm länteen ja se kattoi kerrokset aivan maan pinnasta puhtaaseen pohjahiekkaan asti. Pinnan korkeus juuri sillä kohdalla oli +720 ja alapinta noin +640.

Ruutu no. 20 siivottiin viimeisistäkin tumman maan jäänteistä, joita oli kivien ympärillä, eikä löytynyt mitään uutta. Ruutu on loppuun kaivettu.

Ruutu ni. 21 V kerros. Kaivaminen aloitettiin poistamalla ohut tumma maakerros jo paikoin näkyvän hiekan päältä. Pohjoisosassa tuli tumman kerroksen alta näkyviin laastia, joka oli koillisnurkasta mitattuna pisimmillään 140 cm länteen ja 50 cm pohjoisesta etelään. Ruudun eteläosassa taas tumman kulttuurimaan alapinta laskeutui alaspäin ison kiven vieressä, paikalla, jossa oli kiveyksen tapainen muodostelma IV kerroksessa. Joitakin kiviä jäi vielä näkyviin siten, että voidaan todeta kiviä olleen enemmän kuin yhden tason paksuudelta. Selvemmin ilmiö on havaittavissa ruudussa no 30 V kerros. Kun laasti poistettiin, todettiin sen olevan paksuimmillaan jopa 9 cm ja niin tiivis, että osa siitä jouduttiin piikkaamaan pois. Tämä laastikerros näkyy ruudun 12 puolella profiilissa enää ohueina juovana, eikä se ruudun 21 itäprofiilissa ole vahvasti näkyvissä, joten tällä perusteella sen sijainti on jokseenkin tarkoin määriteltävissä. Laastikakun alla oli samaa tummaa maata kuin sen yläpuolella osittain, joten se ei tee ajallista eroa itsessään, vaan tumma kulttuurimaa on se kerros, johon voidaan tukeutua. Lähellä koillisnurkkaa on muutamia kiviä, jotka ovat osin hiekan seassa ja osin laastikytkisiä. Kivet ovat terävasärmäisiä ja ilmeisesti yläpuolella ollen laastin tahraamia. Ruutu 21 kaivettiin V kerroksessa pohjaan asti ja siksi pohjahiekan pinta jäi varsin epätasaiseksi. Eteläosassa jouduttiin syventämään selvästi alas ruudun muusta tasosta, sillä siellä tumma maa ja pienet kivet jatkuivat muusta tasosta alas noin 20 cm.

2278,2248

2215,2221 189,

2222,2279 190,

2280,2344 206,

2394,2230 207

2248,2249

2250,2251

2373,2374

Ison kiven ympärille jää n. 1 cm paksu tummempi kerros, joka aivan ilmeisesti on kiven pintaa pitkin valuneen veden aikaansaannoksia. Ruudun pohjoisosassa olleen laastin alla puhdas pinta jää myös hivenen alemmas ruudun muuta tasoa. Ruudusta no. 21 V kerros löytyi rautanaula (87050:827) ja 75 g luita.

Ruutu 28 muurin vieressä kaivettiin pohjahiekkaan asti, joka ei enää V kerroksessa ollut merkittävä työ, sillä kun keskivaiheilla olleet kivet poistettiin, ei tummempaa maata ollut enää käytännössä lainkaan. Tummuus kuorittiin pois jaruutu on ympäristönsä kaltaista hiekkasavimaata. Löytöjä ei enää tullut.

Ruudun no. 29 V kerroksen kaivuun yhteydessä päästiin pohjahiekkaan asti, jolloin ei tullut esiin ainoatakaan löytöä, mutta maakerroksissa oli pientä vaihtelua, vaikka paikoin oli pohjahiekka näkyvissä jo IV kerroksen kaivamisen jälkeen. Ruudun pohjoisosan keskivaiheilla oli tummaa maata syvemmällä kuin muualla ruudussa. Tummaa maata oli myös koillis- ja kaakkoisosassa ruutua. Nämä liittynevät "tulisijan" kivien ympärillä olleeseen maahan. Aivan kaakkoisnurkassa on savea, joka on samanlaista kuin tästä itään olleiden kivien päällä. Ruudun itäosan keskivaiheilla on iso kivi, jonka länsipuolella on halkaisijaltaan noin 40 cm:n alue pohjahiekkaan sekoittunutta purkumassaa eli tiilenmuruja ja laastia, joukossa on myös hiiltä. Tällä keskittymällä lienee yhteys etelämpänä oleviin ja olleisiin purkumassa-alueisiin, muualla ympäristössä hän ei purkumassoja varsinaisesti ole, tämä selviää mm. itäisestä prpfiilista. Yllä kuvattu tilanne piirrettiin välitasona Va kerroksena. Kuten jo on mainittu löytöjä ei ole, joten absoluuttisia aikamäärityksiä ei tälle välikerrokselle voi tehdä ja massojen poisto vietiin pohjahiekkaan asti. Maan pinta oli lopullisessa tilanteessa kaikkialla ruudun sisällä samanlaista. Ison kiven länsipuolella ollut tiilimurskan, ja laastin sekainen maa ulottui noin 30 cm muuta ruutua syvemmälle yllättävän jyrkkäseinäisenä

2343

2333,2343

206,

207

kuoppana. Ilmiön selvittämiseen ei liene paljon keinoja. Yksi lienee eri tasojen piirrosten yhdistäminen.

Ruudun no. 30 V kerroksessa tuli isojen kivien välissä ja vieressä olleen kiveyksen alta lisää kiviä, joiden ympärillä oli tummaa maata. Ruudun eteläosassa oli aluksi kaivettava pois tiivis savikerros ja sen alla olleiden kivien välissä oli tummaa maata, joka myös poistettiin. Kiviä oli runsaasti, eivätkä ne ole luonnon asettamilla paikoilla. Kivet ovat pyöreäsärmäisiä ja halkaisijaltaan 7 - 20 cm. Useimpien koko on 10 cm:n luokkaa. Kivet ovat samaa rakennetta ruudun 21 eteläosan kivien kanssa ja niitä jatkuu tukimuuriin asti Nyt, kun kiviä tulee näin laajalla alueella esiin, tulee mieleen, voisiko sittenkin olla kyseessä jonkinlainen vanhempi piha tms. kiveys. Tällöin voisi pienemmät kivikeskittymät muualla tällä alueella laskea mahdollisiin kiveyksen jäännöksiin, kaikkien kivikeskittymien ympärillä on tummaa maata, jossa osin palon jälkiä. Ehkä kuitenkin on turvallisempaa pitää itäosan kiveystä yhtenä kokonaisuutena, jonka ilmeestä ja laajuudesta saisi lisätietoa pihakiveyksen alta. Löytöjä ei ikävä kyllä ole tältä tasolta luita lukuun ottamatta ainuttakaan. Oleellisia elementtejä tässä kokonaisuudessa ovat tiivis savi ja senalapuolella ja kivien välissä oleva tumma maa. Savi asettuu tämän kaivauksen teknisissä vaiheissa eri kaivauskerrokseen ja yhdistelmä on tehtävä. Laastin suhde edellisiin on myös selvittämisen arvoinen asia. Ruudun 30 V kerroksen yhteydessä poistettiin myös kivet, vaikka enää ei tehty kivettömästä alueesta erillistä piirrosta, vaan merkittiin kivet sisältävään piirrokseen muutamia pohjalukemia. Suurimmat kivet jätettiin paikoilleen. Todettakoon vielä, että kivien väleissä ollut tumma maa oli löydötöntä. Löydöttömyys tuo mieleen myös sittenkin mahdollisuuden varhaisesta rantakivikosta. Kivet lepäävät puhtaan savipitoisen hiekan päällä, joka on isojen kivien vieressä syvemmillä kuin muualla. Tämäkin mahdollisesti tukee ranta-ajatuksia. Löytöinä otettiin siis ruudun 30 V

2281,2333, 189,

2401,2402, 206,

2252,2381, 207

2382

kerroksesta ainoastaan 600 g luita.

Ruutu no. 37 V kerros. Tässä ruudussa V kerrosta kaivettaessa havaittiin selvä yhtäläisyys tästä itään ja koilliseen olevien ruutujen kanssa. Tukimuurin pohjoispuolella ja sen luoteiskulmasta noin metri luoteeseen ja 0,5 metriä etelään oli savikerros, jonka alla oli runsasasti kiviä, eli mystinen kiveys jatkuu aina tukimuriin asti. Tästä etelään taas oli purkujätettä, joka oli samanlaista kuin ruudussa 29 välitasossa ruudun keski- ja eteläosassa. Tätähän oli näkyvissä jo IV kerroksessa tässä ruudussa. Osin on tilanne se, että purkumassa on mainitun saven päällä ja osittain massan alla on tummaa maata ja kiviä. Ruutu 37 V kerros kaivettiin niin syväälle, että ruutu ruli pohjaan kaivetuksi aivan lounaisnurkkaa lukuun ottamatta. Lounaisnurkassa on kivi, joka länsiosaltaan on muurin alla. Siitä pohjoiseen on iso kivi, jota ei edes yritetty siirtää paikoiltaan. Näiden kahden kiven väli on keskimäärin 15 cm ja tässä välissä on näkyvissä pienempiä kiviä, joiden ympärille jäi tummaa maata, joka ympäröi ohuena kerroksena isoja kiviäkin. Eteläprofiilissa on näkyvissä myös isohko kivi, jonka yläpinta on jossain määrin samassa tasossa kuin edellä mainitut kookkaat kivet. Muurin vieressä olevista kivistä pohjoisemman pohjoisreuna ulottuu samalle linjalle kuin tukimuurin pohjoisseinä. Tukimuurin luoteisnurkan akohdalla vain hivenen sen alla on iso kivi, joka on kuuluakseen tukimuurin perustukseen aivan liian vähän sen alla. Senkään yläpinnan taso ei poikkea niin paljon muiden isojen kivien yläpinnan tasosta, ettei ole mahdotonta ajatella niiden kaikkien kuuluvan jollakin tavoin yhteen. Onko kyse sitten jonkinlaisesta perustuksesta, kiveyksestä tms. ei tätä kirjoittaessa ole ratkennut. Pienempien kivien muodostama vyöhyke jatkuu loppujen lopuksi koko tämän ruudun matkalla etelään, joskin kiviä on hyvin harvassa ruudun luoteisosassa ison kiven pohjoispuolella. Onko kivien puuttuminen lännessä näennäistä, on vielä tarkistettava liittämällä eri tasojen kartat

2282,2297,

2333-2335, 191,

2346,2386- 192,

2391,2498, 193,

2499,2253, 205

2357-2359,

2369-2371,

2482-2485

toisiinsa. Huomion arvoinen asia joka tapauksessa on, että kivet ovat puhtaan hiekkasavimaan päällä ja niinmuodoin varhaisimmassa mahdollisessa asemassa linnan rakennushistorian kannalta, on sitten kyseessä ihmisen käden tuote tai luonnonmuodostelma. Ruutu oli muulta osin löydötön kuin luiden suhteen. Luita otettiin talteen 340 g.

Ruutu no. 38 V kerros. Neljännen kerroksen pohjassa ollutta savikerrosta poistettaessa saatiin esiin tumma maa ja kiviä. Tumma maa oli kivien välisissä ja päällä. Ruutu oli siis aivan samanlainen kuin siihen rajoittuvat ruudut lähellä tätä ruutua. Kiviä oli osittain kahdessa kerroksessa, jolloin päällimmäisenä oli pieniä jopa halkaisijaltaan 5 cm:n kiviä, kun alapuolen kivet olivat toisaalta aina 30 cm:iin asti läpimitaltaan. Tässä kuten muissakin ruuduissa, olivat alimmat kivet pohjahiekan seassa osittain. Kivien pinnan taso laskee jyrkästi kohti kaakkoa, kuten sitten myös hiekka, joka tuli näkyviin kivien ja tumman maan alta. Ruutu on loppuun kaivettu tämän kiveyksen länsipuolelle jäävän osan osalta. Nyt voidaan myös todeta, että pohjahiekan päällä oleva kivitaso ja sen päällä ollut savi näyttävät jatkuvan varsinaisen kiveyksen alle, joten kivitason laajuus on määrittelemätön. Ruudun 38 V kerroksesta löytyi 275 g luita ja yksi hieman erikoislaatuista kivilajia oleva kivi (87050:828).

Viidennen kerroksen mukana saatiin länsiosan kaivaustyö päätökseen. Loppuun kaivetut ruudut ovat 1, 2, 3, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 28, 29, 30, 37 ja 38. Kaikkialla tuli näkyviin hiekka, joka toisin paikoin oli enemmän toisin vähemmän saveen sekoittunutta. Pohjoisosa tästä alueesta oli jo aikaisemmin pohjassa, mutta ruuduissa 3 ja 12 kaivettiin vielä kiveyksen reunalla ollutta syvempää kohtaa, jossa 3:n kohdalla ojan täytti lähinnä löydötön purkumassa ja 12:n kohdalla erivärisiksi värjäytyneet hiekkakerrokset. Tämä sama erilaisuus näkyy selvästi koko profiilissa lähinnä ruudun 12 kohdalla. Pohjoisempana on täytynyt tapahtua jonkinlainen täyttö, mutta missä vaiheessa, sillä kiveyksessä ei

2276,2281, 189,

2282,2333, 193,

2387,2392, 205

2393,2252,

2253,2359,

2372,2381,

2382,2483,

2484

ollut havaittavissa tällä linjalla minkäänlaista saumaa. Myöskään lännempänä ei selvää massaeroa ole havaittavissa. Ilmiö ajoittuu kiveyksen rakentamista edeltävälle ajalle, ehkä välittömästäkin sitä aikaisemmas. Toisaalta on havaittavissa, että purkumassojen päällä on ainakin paikoin paksu hiilikerros, joka todettiin ruudun no. 3 profiilikuopassa. Aivan varmaa tosin ei ole, jatkuuko hiilimassa kiveyksen alle. Nyt se näytti siltä, mutta tosiasiahan on, että ainuttakaan kiveä ei ole siltä paikalta poistettu. Kivettömien puoliympyrän muotoisten alueiden tulkintaan saataisi uutta pontta, mikäli hiiltyneet massat olisivat ainoastaan näissä kohdissa.

Etelämpänä V kerros teetti vielä todellisia kaivuutöitä. Savimassojen alta paljastui kiviä laajalta alueelta, joka kattoi koko alueen lähes koillisesta lounaaseen ja kun otetaan huomioon IV ja jopa III:kin kaivauskerros, saadaan kivikatteesta tälle alueelle varsin kattava. Mitä tämä sitten merkinnee, on vielä ratkaisematta. Kivet ovat kaikkialla pohjahiekan päällä ja niiden välissä on tummaa humuspitoista maata ja ainakin kaakkoispuoliskossa niitä kattaa savi. Aluksi olisi ratkaistava kysymys siitä, onko taso ihmisen vai luonnon muodostama ja sen lisäksi mikä on ollut sen funktio. Todennäköistä on, että ihminen on käyttänyt tätä tasoa hyväkseen, olkoon rakentaja sitten kuka tahansa. Tulen pito paikalla ol lähes fakta. Ilmiö kuuluu linnan varhaiseen historiaan ja päälinnan muurin ulkopuolisen toiminnan varhaisimpaan. Tällä kohdalla näet ollaan oltu meren pinnan yläpuolella jo ennen esilinnojen rakentamista. Omat kiintoisat yksityiskohtansa asetavat pohdittavaksi kivet tukimuurin aukon kohdan kaivauksessa ruudussa 37 ja äärettömän tiivis laastikerros ruudun 21 koillisosassa. Kumpikin ilmiö on pilkahdus niihin toimintoihin, joita on harrastettu ennen linnan viimeistä vaihetta 1400-luvun lopun palon jälkeen.

Itäalueella V kerroskaivettiin vuonna 1987 vain ruuduissa 8, 9, 17 ja 18, sillä puutaso

jätettiin paikalleen, vain siinä olleet naulat poimittiin talteen, tason kaivamista jatketaan vuonna 1988.

Ruutu no. 8 V kerros. Koska sortumavaaran takia joudutaan maata viistämään, jää ruutu no 8 aina kapeammaksi ja kapeammaksi. Nyt sen leveys on enää 30-50 cm. Maa muuttui lievästi saven sekaiseksi eikä tiilenkappaleita ole tällä hetkellä näkyvissä. Ruudun pohjoisosassa 0-7 cm:n päässä tornimuurista tuli näkyviin puukouru, jota ruudun kapeudesta johtuen näkyy vain 30-40 cm, mutta se jatkuu maan sisään länteen ja itään taas ruudun no 9 puolelle, jossa sitä jatkuu niin pitkälle, että sen näkyväksi kokonaispituudeksi tulee 110 cm. Kouru on tasapohjainen ja pohja sisämitaltaan 20 cm leveä ja ulkomitaltaan 28 cm. Kummassakin laidassa on reuna, joka pohjoisessa on ylimmillään 8 cm ja etelässä 4 cm. Tällä hetkellä ei ole havaittavissa sitä, että se olisi tehty useammasta kuin yhdestä puusta. Kourun sisässä on hyvin hienorakeista purkimasaa ja savea. Löytöinä talteen otettiin ruudusta 8 rautapitoinen möykky (87050:778) ja 1725 g luita.

Ruutu no.9 V kerros. Massa on erittäin karkeaa eli näkyvissä on lähes kokonasiakin tiiliä. Muuten massa on tiilimurskan hallitsemaa purkujätettä, jota on ollut kaiken aikaa tällä alueella. Aivan ruudun pohjoisreunassa suunnassa itä-länsi on puuta, joka on sama puukouru kuin ruudussa no. 8, jonne se siis yhtenäisenä jatkuu. Kourun ulkomitaksi saatiin tämän ruudun kohdalla 24 cm ja korkeudeksi korkeimmillaan 8 cm. Kourun itäpää on 45 cm:n päässä kehämuurista. Se on saattanut ulottua seinään asti, sillä lahonneita puulastuja näkyi siltäkin alueella, jossa sitä ei nyt ole havaittavissa. Kourun itäpää on epämääräisesti katki, joten sen olotuminen itään on tuntematon seikka. Huomiota herätti ruudun 9 V kerroksen kaivamisen aikana se, että tiiliä oli runsaasti keskittynyt aivan kehämuurin viereen tosin paloina, mutta ne ovat

2300,2301, 194,
2407-2409, 216
2460-2462,
2505,2506,
2431-2435,
2474-2478

2292,2300, 215,
2301,2345, 216
2407-2409,
2455,2456,
2460,2461,
2463,2363,
2431-2435,
2446,2474-
2478

siitä ylöspäin olevien harmaakivien alla. Nämä kivet taas kuuluvat muurin täyttöön ja tiilen kappaleet ovat saaneet siinä vaiheessa riittävä täytön osittaiseksi perustaksi. Monien harmillisten havaitsemattomien asioiden joukkon liittyy tässä se, että täyttömässä tällä alueella näyttää olevan kovin samanlaatuista ylhäältä tähän asti, eikä siitä saada toivottua rajaa siihen kohtaan, jossa on tapahtunut tuo muurin täyttö. Yllä mainitut tiilenkappaleet ovat siis kuitenkin kivien alla. Tasossa, johon V kerroksen pohja jäi, on runsaasti kourumaisen kattotiilen paloja. Löytöjen osalta ruudun no.9 V kerros oli antoisaa: luinen arpakuutio (87050:779), 6 rautanaulaa (87050:780, 781, 782), rautavartaan katkelma (87050:783), rautarengas (87050:784), rautasolki (87050:785), rautaputken katkelma (87050:786), rautaesineen katkelma (87050:787), 2 kivikuulan puolikasta (87050:788, 789), 2 hioinkiven palasta (87050:790, 791), 52 kattotiilen kappaletta (87050: 792, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800), 9 tiilen kappaletta (87050:793, 801), rautakuonaa 975 grammaa (87050:802), 6040 g luita.

Ruutu no. 17 V kerros. Verrattuna edelliseen kerrokseen on muutos lähinnä siinä, että massa on karkeampaa nyt näkyvässä olevassa V kerroksen pohjatasossa. Löydöstö on suhteellisen runsas, kun ottaa huomioon ruudun kapeuden. Näkyvässä on melko suuria tiilenpaloja ja kaivamisen aikana lahonnutta puuta suunnassa pohjoiskoillinen - länsilounas. Puuta ja puulastua oli näkyvässä noin 170 cm:n matkalla ja osa ruudussa no. 9 V kerrosta kaivettaessa. Puulinja ei ole yhtenäinen eikä sidoksissa ilmeisesti mihinkään näkyvään. Kaivauskerrosraja on tekninen. Löydöt ruudusta no. 17 V kerros: punasavikeramiikan pala (87050:804), ikkunalasin pala (87050:805), 2 rautanaulaa (87050:806), rautaesineen katkelma (87050:807), 8 tiilen palasta (87050:808, 810), 7 kattotiilen kappaletta (87050:809), rautakuonaa (87050:811), 2755 g luita.

2300,2301,	194,
2345,2400,	215,
2418,2460,	216
2505-2507,	
2363,2474,	
2493-2495	

Ruutu no. 18 V kerros. Tämän kerroksen pohjatasossa maa on samanlaista kuin ruudun 8 V kerroksen pohjatasossa. Se on savensekaista hienorakeista purkumaata. Kaivetussa tämän kerroksen massassa oli silmiin pistävää isojen tiilenpalojen runsaus. Vieläkin on tiilenpaloja runsaasti kehämuurin vieressä. Joitakin irrallisia kiviä on myös esillä. Löytöjä otettiin talteen: tummaa keramiikkaa 3 palasta (87050:812), lasinpalanen (87050:813), metallilevyn katkelma (87050:814), 6 rautanaulaa (87050:815), rautavarttaan katkelma (87050:816), rautarengas (87050:817), 2 rautalevyn katkelmaa (87050:818, 819), arpakuutio luusta (87050:820), 13 kourumaista kattotiilen kappaletta (87050:821, 822, 823, 824), palanutta savea tms. (87050: 825), rautakuonaa 210 g (87050:826), 5460 g luita.

2300,2301,
2418,2460,
2474

216

Itäisellä kaivausalueella eli ruuduissa 8, 9, 17 ja 18 olivat V kerroksen akivuun yhteydessä tyehdyistä havainnoista tärkeimmät suhteellisen runsas tosin laaja-aikainen maalöytömäärä sekä D-tornin muurin vieressä kulkeva puukouru. Kummasakin tapauksessa eksaktin ajallisen tiedon puute vähentää niiden merkitystä. Puukourusta tietoa on vielä olemassa kiveyksen alapuolisella osalla, mutta vahvasti näyttää siltä, että itäpään olomuoto jää hämäräksi, koska se on epämääräisesti poikki eikä ulotu muuriin asti idässä. Muurista ei toistaiseksi ole löytynyt sellaisia merkkejä, jotka voitaisi todeta paikaksi, johon kouru on johtanut ja purkanut siinä mahdollisesti valuneen aineksen. Yllättävää kyllä, kouru ei ole minkään selvästi havaittavan maalaatumuutoksen rajalla, vaan se näyttää olevan purkumassan seassa. Kuitenkin on johdonmukaista olettaa, että tällä tasolla (n. +465) on ollut ainakin jonkin aikaa käytössä ollut maan pinta, eli kiinnostavaa on, miten kaivauksen tulokset muuttuvat tai pysyvät samanlaisina tästä alaspäin.

VI kerros

Kun kaivaukselle varattu aika kesällä 1987 alkoi loppua, katsottiin järkevimmäksi kaivaa

se, mitä ehdittiin itäalueen pohjoisosan ruuduis-
sa 8, 9, 17 ja 18. Näistä ehdittiinkin kaivaa
VI kerros ruuduissa 8, 9 ja 17. Massoja poistet-
tiin 20-30 cm ja tilanne jätettiin odottamaan
tulevaisuutta. Ratkaisu osoittaautui sikäli oikeak-
si, että mitään mullistavaa ei tullut enää päivän-
valoon näillä kohdilla eikä kaivaus siten jäänyt
mitenkään vaikeasti kesken.

Ruutu no. 8 VI kerros. Ruutu kaivettiin muilta
osin kuin puukourun kohdalta alaspäin. Kerros
sisälsi purkujätettä ja VI kerroksen pohjan ta-
solla tumman maan osuus jätteessä lisääntyi, mut-
ta tiilenmuruja ja laastia on yhä vielä näky-
vissä pohjatasossa. Ruutu on, kuten aiemmasta
muistetaan vain ohut kaistale ruudun itäosassa
ja kaikki muu jää kiveyksen alle ja peittyy kive-
yksestä alaspäin ja itään viettävän maamassan
alle. Ruudusta no. 8 VI kerros otettiin talteen
rautanaula (87050:829), rautamöykky (87050:830),
luita 440 g.

2500,2505,
2506,2486,
2496

217

Ruutu no. 9 VI kerros. Myös tässä ruudussa jä-
tettiin puukourun kohta kaivamatta. Puukourun
itäpään alla oli lappeellaan oleva tiili. Kai-
vettu massa oli varsin karkeata ainesta tiilen-
kappaleiden osalta, mutta se taso, johon VI ker-
roksen kaivaminen lopetettiin oli jo hienorakei-
sempää. Pintaan keskelle ruudun eteläosaa jäi
kolme pohjoinen-etelä suuntaisessa rivissä ole-
vaa pyöreäsärmäistä kiveä. Kehämuurin vieressä
oli runsaasti kookkaita tiilenkappaleita jopa
siinä määrin, että kuviteltiin niiden olevan
muurista lähtöisin ja siinä jopa osittain kiin-
ni. Myöhemmin on kuitenkin osoittautunut, että
mikäli niillä on jotakin muurin kanssa tekemistä,
niiden on oltava holvitiiliä, jotka on harmaakivi-
täytön yhteydessä saatettu nykyiseen asemaansa.
Ehkä näin on, sillä tiilien sijoittuminen kehä-
muurin viereen ja osin kivitäytön alle tukee
tämänkaltaista käsitystä. Ruudusta no.9 VI ker-
roksesta otettiin talteen 6 kattotiilen kappalet-
ta (87050:831, 832), 475 g rautakuonaa ja 2625
grammaa luita.

2501,2486

217

Ruutu no. 17 VI kerros. Ruutu on kokolailla
yhteneväinen sekä kooltaan, muodoltaan että

217

laadultaan ruudun no. 8 VI kerros kanssa. Sen pinta on nyt hienorakeista ainesta, joksi se muuttui VI kerroksen pohjatason vaiheilla. Massa on tiilenmurujen, laasitn ja tuumman maan muodostama. Talteen siitä otettiin 20 g rautakuonaa ja 1400 g luita. Luiden suuri määrä on näin ollen varsin tyypillistä sekä V että VI kerrokselle ja näyttää paljolti esiintyvän sellaisessa massassa, jossa on mukana suuria tiilenkappaleita.

Onko tällä VI kerroksen tasolla maamassassa tapahtumassa todellinen muutos alaspäin mentäessä, ei selviä nyt, mutta toivon mukaan tulevissa lisäkaivauksissa. Vielä näyttää siltä, että tämä kehämuurin ja kiveykse välinen täyttö on tapahtunut lähes yhdellä kerralla tai ainakin samanlaisissa olosuhteissa, jotka viittaavat suuriin muutoksiin linnan käyttöhistoriassa. Kyse ei kuitenkaan liene lopullisen purkamisen vaiheesta, sillä puutasot ja palokerrokset sekä suhteellisen runsas löydöstö erottavat tämän massan selvästi muurin ulkopuolella kaivettujen koeojien sisällä pitämistä massoista.

Yhteenveto

Kaivajien tiedossa oli tämän alueen tutkimisen aloittamisen hetkellä, että täällä oli suoritettu murinkorjaustyötä, joka oli saattanut jättää merkkinsä maastoon. Paljonkaan muuta ei ollut tiedossa juuri esilinna II:n pohjoisosan rakenteista ja toiminnoista siellä. Muurin korjauksesta olikin jäänteitä sekä keskellä aluetta että muurien vieressä. Lähinnä kummassakin paikassa oli laastia, jota kaivausalueen länsipuolella ja pohjoispuolella olevien muurien vierustoilla oli selvät vyöhykkeet.

Oikeastaan täysin uskomaton tilanne oli se, että keskimäärin noin 15 cm:n maakerroksen poiston jälkeen suuren osan alueesta kattoin selvä pihakiveys. On totta, että esilinna II:n kehämuurissa olevan portin kohdalla ja siitä sekä länteen että itään oli jo edellisenä vuonna paljastettu kiveys. Nyt on kuitenkin suurena erona

se, että pihan pohjoisosan kiveyksen päällä ei ollut niinsanottua purkumassaa lainkaan, vaan maakerros oli lähinnä humusta, jonka joukossa oli hiven tiilenmuruja ja laastia. Kiveys näyttää kaksijakoiselta siten, että sen länsireuna alkaa muurissa olevasta saumasta, joka on F- ja G-huoneen välillä, se jatkuu samankaltaisena itään E- ja D-huoneen väliseen saumaan asti. Tällä välillä on myös muurissa perustuksessa kivet muurista selvästi ulompana. Tästä itään kiveys muodostuu kookkaammista kivistä ja sen itäraja on D-tornin keskivaiheilla. Sekä itä- että länsireuna on pohjois-etelä suuntainen samoin kuin isojen ja pienien kivien välille muodostunut raja. Tämä raja jatkuu sitten etelämpänä rajana, jonka länsipuolella on noin 2 metriä leveä kivetön alue. Kiveyksen leveys on noin 10 metriä. Kivettömän alueen funktio ei selvinnyt tänä vuonna, todettiin vain, että siinä oli runsaasti lahonneen puun jäännöksiä. Mikä olisi ollut tuollaisen kaksi metriä laeveän rakennuksen merkitys, jos sellainen siinä olisi ollut. Kiveyksen kaksijakoisuudenkin todistaminen jää kiveyksen poikki tehtävän kaivauksen selvitettäväksi. Selvää lienee, että kiveys on tehty suuren palon jälkeen eli vuoden 1485 jälkeen. Vahvoja palokerroksia ilmenee sekä lännessä että idässä sen alla. Havainto on kyllä prpfiilista tehty, joten ei kovin syvälle maan sisään perustuva. Sikäli, vieläkin profiileihin perustuen, länsi ja itä ovat erilaiset, että idässä kiveyksen alla ovat mahtavat purkumassakerrokset ja niiden seassa on palamisen jätteitä välillä kerroksina välillä massaan sekoittuneina, kun taas lännessä aivan pohjoisosaa lukuun ottamatta kerrokset kiveyksen alla ovat ohuita ja niiden lukumäärä on suuri. Noin 3 metriä pohjoisessa on kiveyksen alla samantapaista purkumassaa kuin itäpuolellakin, mutta tällä kohdalla kiveyksessä ei ole näkyvää rajaa.

Kiveyksen paljastuminen jakoi alueen kolmeen eri osaan siten, että kiveyksen ja päälinnan

väliin jäi alue, jossa on oletettu oleen jonkinlainen puurakennus, kun taas kiveyksen ja kehämuurin väliin jää alue, jossa käyttötason on täytynyt olla huomattavasti matalammalla tasolla ennen kiveyksen rakentamisen aikaa.

Alue päälinnan muurin vieressä oli siis kiveyksen tasolla kivetön ja puurakennusteoriaa tukevat heikosti kiveyksen vieressä ja samassa tasossa kulkevat puut. Tämän lisäksi kiveyksen reunassa eteläosassa on iso kivi, jonka vieressä on kivikeskittymä, jonka seassa on palamisen jätettä. Näiden lisäksi tulee huomata se, että suurelta osalta tämän länsialueen peitti laastikerros, jonka päällä oli palokerros, joten siinä voi olla merkkejä lattiarakenteesta. Joitakin pikku-piirteitä yhdistelemällä on mahdollisuus selvittää enemmän ongelmaa rakennuksen olemassaolosta tai -olemattomuudesta. Tällä hetkellä ei näytä varsinaisesti olevan mitään, mikä sotisi rakennusteoriaa vastaan. Oma mielenkiintoinen yksityiskohtansa on koko alueen kaakkoisosan pohjahiekan päällä peittävä kivitaso, jossa kivien seassa on tummaa maata ja jonka kivet eivät ole niin tasaisesti pinnaltaan, että niitä suoralta kädeltä voisi sanoa kiveykseksi, joka tässä asemassa olisi sitten linnan rakennushistoriassa luetuissa varsin varhaiseen vaiheeseen. Ehkä kyseessä on vain rantakivikko, mutta muitakin mahdollisuuksia on vielä tässä vaiheessa, jolloin sen jatkumista itään päin ei ole tutkittu. Alimmilla tasoilla länsialueella vaivasi ajoittavien löytöjen puute, joten os saatavissa selville vain suhteellisia aikoja.

Kiveyksen ja kehämuurin väliin jäävä alue oli pinnaltaan kiveyksen reunalta jyrkästi itään viettävä. Mikä tämän ilmiön aiheuttaa, on jo eräs selvittämisen kohde. Selvää on, että kun kiveystä on aloutettu tekemään ja tavoitteena on ollu tehdä se kohtuullisen vaakasuoraksi, on tällä viettävällä kalliorinteellä ollut pakko suorittaa melkoisia täyttöjä. Onko täyttö sitten tehty kehämuuriin asti, vai onko pyritty jättämään vielä muurin vierelle jonkinlaista toimin-

tatilaa? Purkumassan pinnassa on voimakas palokerros, joka viettää samalla lailla itään ja alas kuin massan pinta kaivamattomanakin. Mikäli tämä palokerros on syntynyt linnan viimeisessä suuressa tulipalossa, on massoja ollu paikalla jo ennen sitä. Palokerroksia ja jäänteitä on kuitenkin niin runsaasti ja tasaisesti purkujätteessä, että ei ilmeisestikään voida rajata tuota ylintä kerrosta ainoaksi suuren palon jäänteeksi tällä alueella. Se kuitenkin varmistanee sen asian, ettei meidän tarvitse hakea syytä rinteelle viime- eikä tämän vuosisadan korjaus ja paljastustöistä. Oman lukunsa itäalueella muodostavat sitten lähes samalla tasolla olevat pohjoisessa muurin vieressä esiin tullut itälänsi suuntainen puukoulu ja etelässä osittain esille saati puutaso. Nämä molemmat ilmiöt rajaavat pakosti tälle tasolle jonkinlaista toimintaa ja ovat välttämättä vanhempia kuin kiveys. Yllättävää kyllä, maan laatu ei näytä suurestikaan muuttuvan näiden tasossa eli odotettavissa on vieläkin alhaisempia käyttötasoja koska täytemaata on näiden alla. Lautatason olemus on ongelmallinen, sen päällä tosin on yhtenäinen vahva laastikerros, jonka päällä palokerros. mutta sen naulaustapa ja saumat eivät täysi tue sen yhtenäistä tasaista olomuotoa. Esimerkiksi nauvoja on naulattu sekä ylä- että alapuolelta, joka lienee hivenen vaikeaa, mikäli on kyse maan päällä olleesta ja siihen rakennetusta lattiasta. Taso jatkuu sekä etelään että länteen kaivamattomalle alueelle. Puukoulu taas jäi funktioltaan arvelujenvaraiseksi, sillä sen itäpää, joka oli alempana ei päättynyt mihinkään aukkoon tai vastaavaan, johon esimerkiksi vedet olisivat voineet purkautua, joten viemäri tai vesikoulu eivät jää ainoaksi käyttömahdollisuudeksi. Näiden puukokonaisuuksien päällä olleessa massassa oli suhteellisen runsaasti löytöjä, jopa brakteaatteja, mutta massat ovat selvästi paikalle tuotuja, mikä on otettava huomioon ajoitusyrityksissä. Oman mielenkiintoisen lisänsä toi tälle alueelle itse kehämuuri, josta nyt selvästi havait-

tiin siinä olevat holvien jäänteet. Holvikaarien välissä pohjoisimmassa osassa on järeistä kivistä tehty täyttö, joka seuraavan kaivauksen aikana poistetaan ja selvitetään muurin olemus siltä osin. Ilmeiseltä kuitenkin näyttää, että käyttötaso on ainakin kiveyksen rakentamista edeltäneellä ajalla täytynyt olla selvästi alemmalla tasolla. Onko näitä käyttötasoja ollut sitten useita, selvinnee tulevaisuudessa. Kehämuuri ja holvimuuraus alkavat D-tornin muurin vierestä eli ovat sitä nuorempia ja pihan täyttö taas nojautuessaan kehämuuriin on sitä nuorempi iältään. Muurin vieressä olevat lähes kokonaisetkin tiilet antavat mahdollisuuden pitää niitä muurilta eli kenties sortuneilta holveilta pudonneina.

Koekuopat linnan ulkopuolella

Jotta saataisiin käsitys linnaniemen maan laadusta lähellä nykyistä merenrantaa, kaivettiin 6 pientä koekuoppaa ympäri nientä aivan vesirajan tuntumaan. Ne tehtiin jo kaivettujen koeojien kohdalle, joten niiden päistä voidaan vetää jonkinlaista tasoa niihin maakerroksiin joita rannasta löytyi. Korostettakoon, että kuopat olivat pistokokeen omaisia, eikä niitä kaivettu niinsanotusti pohjaan asti.

Koekuoppa no. 8702 kaivettiin koeoja no 2:n linjallesiten, että sen ja koeojan välimaastoon jäi tiheä pensaisto ja kuoppa tuli aivan pensikon ulkopuolelle siihen kohtaan, jossa nurmikolla oleva täytemaa alkoi kohota. Tätä kuoppaa ei viety aivan rannan tuntumaan, koska jo tiedettiin, siellä olevan runsaasti tämän vuosisadan aikaisia täyttömaita. Yllättäen koko kuoppa viiden sentin päällä ollutta humuskerrosta lukuun ottamatta oli savea maan pinnasta 40 cm:n syvyydelle asti eli tasoon +079. Vielä tästä alapäin oli saman tuntuista maata niin syvälle kuin lapiota saatiin painetuksi. Purkujätettä ei siis saatu kosketetuksi. Tässä on tosin huomattava, että paikalle on ilmeisesti tuoyu runsaasti tassaavaa täytemaata, joten massa saattoi jäädä vielä tämänkin tason alapuolelle.

2049

188

Koekuoppa no. 8703 kaivettiin koeoja no. 3:n päähän polun ja rannan väliselle alueelle. Pinnassa siinä oli noin 10 cm humusta, jossa on pieniä tiilenmuruja seassa samoin hiekkaa ja laastia. Tästä alaspäin humuksen määrä vähenee ja muun aineksen määrä lisääntyy. Tällaista massaa on noin 50 cm ja lähes puhtaan saven pinta tulee näkyviin tasolla +029. Kuopassa oli tiilenpala, jonka paksuus oli 7,5 cm ja leveys 13 cm. Täällä siis purkumassat jatkuvat veteen asti.

2047,2048

188

Koekuoppa no.8705 kaivettiin polulle koeojan no. 5 kohdalla. Polku meni tällä kohdalla pensaikon läpi, mutta vesiraja on silti noin 5 metrin päässä. Havaintopäivänä vesi tosin oli normaalia korkeammalla. Pinnassa oli 10 cm puhdasta humusta, sen alapuolella humuksen seassa alkaa olla alaspäin mentäessä aina enemmän ja enemmän tiilenmuruja ja laastia. Kuoppaa kaivettiin 63 cm maanpinnasta alaspäin eli tasolle +044. Laastin ja tiilenmurujen sekainen maa jatkuu vielä tästä alaspäin. Kuopassa oli yksi katkennut tiili, jonka paksuus oli 8 cm ja leveys 14 cm.

2045,2046

188

Koekuoppa no. 8707 sijaitsi koeoja no. 7:stä rantaanpäin rannasta noin 5 metrin päässä. Siinä on humusta pinnassa 13 cm, jonka alla laastin ja tiilenmurujen muodostama purkujätekerros, jonka paksuus näkyvissä olevilta osin on 22 cm, tässä purkujätteessä oli myös kiviä sekä kaksi tiilenpäätä joiden mitat paksuus x leveys olivat 9 x 12 cm ja 9 x 14 cm. Vesi tuli näkyviin juuri tällä tasolla eli korkeudessa +015, purkumassaa jatkuu vielä alaskinpäin.

2043,2044

188

Koekuoppa no 8709 on koeojasta no. 9 rantaan päin rantapenkereellä noin 5 m tämän päivän vesirajasta. Siinä on 10 cm:n paksuinen humuskerros päällimmäisenä, sen alla on isoja (Ø 50 cm) kiviä sisältävää purkujätettä, jota kaivettiin esiin 40 cm ja purkujäte jatkui vielä tästä alaspäin. Näin ollen vielä tasolla +038 oli vielä purkujätettä.

2042

188

Näistä varsin satunnaisista huomioista saatiin selville lähinnä se, että lähellä vesirajaakin on suhteellisen voimakkaita purkumassakerrostu-

mia. Tällaiset massat ovat joutuneet näihin ase-
miin linnan historian eri vaiheissa, ja oletetta-
va on, että kauimmaisat massat eli juuri puheena
olevat onajettu näin kauas linnasta joko linnan
esiinkaivun yhteydessä 1800-luvulla ja kaikissa
muissa sen jälkeisissä töissä. Meren rannassa
veden alla näkyy myös samaa ainesta, tosin täl-
löin hyvin hienorakeisena. Se on varmasti suuret-
ta osin huuhtoutunut sinne, mutta lähellä vesi-
rajaa ovat useamman kymmenen senttiä paksut
kerrokset on täytyntä toimittaa niille paikoille,
missä niitä nyt esiintyy. Purkumassojen runsaus
kaikkialla antavat kuvan siitä, että linnaniemen
pinnan muoto on käänteentekevästi muuttunut sii-
tä ajasta, mikä oli ennen linnan hajoittamista.
Pinnan ja rannan muotoja ovat muuttaneet muutkin
seikat kuin maankohoaminen.

Koeoja 11

Savikerros 600 g, no. 87050:24

palokerros 200 g, no. 87050:25

kulttuurikerros 500 g, no. 87050:26

Luita koeojasta 11 1300 g.

Koeoja 12

Koekuoppa 8712, humus- ja savikerros, 700 g, no. 87050:37

savikerros 250 g, no. 87050:38

Luita koeojasta 12 950 g.

Alue no. 28

Turvekerros

21 ruutu 75 g
 23 ruutu 40 g
 25 ruutu 50 g
 26 ruutu 50 g
 27 ruutu 100g
 29 ruutu 360 g
 30 ruutu 125 g
 31 ruutu 125 g
 35 ruutu 105 g
 36 ruutu 135 g

Luita turvekerroksesta 1165 g.

I kerros

2 ruutu 140 g
 3 ruutu 345 g (4 pussia = 3 pussia 330 g, 1 pussi 15 g)
 4 ruutu 160 g
 4 ruutu, kivien välistä 120 g
 5 ruutu 30 g
 6 ruutu 250 g (2 pussia)
 7 ruutu 555 g (3 pussia = 2 pussia 550 g, 1 pussi 5 g)
 8a ruutu 500 g
 8b ruutu 825 g
 9 ruutu 240 g
 11 ruutu 25 g
 12 ruutu 60 g (2 pussia)
 13 ruutu 120 g

- 13 ruutu, kivien välistä 70 g
- 14 ruutu 500 g (2 pussia)
- 14 ruutu, kivien välistä 80 g
- 15 ruutu 1150 g (6 pussia)
- 16 ruutu 585 g (3 pussia = 2 pussia 550 g, 1 pussi 35 g)
- 17 ruutu 275 g
- 17a ruutu 125 g
- 17b ruutu 675 g
- 19 ruutu 275 g
- 20 ruutu 1080 g
- 21 ruutu 170 g (2 pussia)
- 22 ruutu 500 g (2 pussia = 400 g, 100 g)
- 23 ruutu 600 g (2 pussia)
- 24 ruutu 1052 g (3 pussia = 2 pussia 1050 g, 1 pussi 2 g)
- 25 ruutu 120 g
- 26 ruutu 170 g (2 pussia)
- 27 ruutu 340 g
- 28 ruutu 200 g
- 29 ruutu 360 g
- 30 ruutu 715 g (3 pussia = 2 pussia 710 g, 1 pussi 5 g)
- 31 ruutu 70 g (2 pussia)
- 32 ruutu 430 g (4 pussia)
- 33 ruutu 450 g
- 34 ruutu 600 g
- 35 ruutu 800 g (2 pussia)
- 36 ruutu 2145 g (2 pussia = 345 g, 1800 g)
- 37 ruutu 200 g
- 38 ruutu 325 g
- 39 ruutu 160 g (2 pussia)
- 40 ruutu 240 g (2 pussia)

Luita I kerroksesta 17 kg 832 g

II kerros

- 2 ruutu 475 g
- 3 ruutu 650 g
- 11 ruutu 25 g
- 12 ruutu 1530 g (2 pussia = 380 g, 1150 g)
- 20 ruutu 3590 g (4 pussia = 1125 g, 975 g, 950 g, 540 g)
- 21 ruutu 530 g
- 26 ruutu 2125 g (2 pussia = 1350 g, 775 g)
- 27 ruutu 660 g

29 ruutu 2200 g
 35 ruutu 6205 g (5 pussia = 2025 g, 1150 g, 950 g, 500 g,
 1580 g)
 36 ruutu 1075 g
 38 ruutu 1150 g

IIa kerros

30 ruutu 1175 g (2 pussia = 600 g, 575 g)
 37 ruutu 600 g

IIb kerros

30 ruutu 100 g

Luita II kerroksesta 20 kg 215 g.
 Luita IIa kerroksesta 1775 g.
 Luita IIb kerroksesta 100 g.

III kerros

2 ruutu 50 g
 8 ruutu 1225 g
 9 ruutu 1125 g (2 pussia = 475 g, 650 g)
 11 ruutu 340 g
 12 ruutu 60 g
 17 ruutu 2350 g (2 pussia = 1325 g, 1025 g)
 18 ruutu 2925 g (3 pussia = 1125 g, 1100 g, 700g)
 20 ruutu 200 g
 21 ruutu 490 g
 26 ruutu 1130 g
 27 ruutu 2265 g (2 pussia = 1750 g, 515 g)
 29 ruutu 890 g (2 pussia = 750 g, 140 g)
 30 ruutu 535 g
 35 ruutu 1180 g (2 pussia = 950 g, 230 g)
 36 ruutu 1400 g
 37 ruutu 500 g

IIIa kerros

3 ruutu 915 g
 12 ruutu 250 g

IIIb kerros

3 ruutu 525 g

12 ruutu 300 g

Luita III kerroksesta 16 kg 665 g.

Luita IIIa kerroksesta 1165 g.

Luita IIIb kerroksesta 825 g.

IV kerros

3 ruutu 225 g

8 ruutu 915 g

9 ruutu 2215 g (2 pussia = 1075 g, 1140 g)

17 ruutu 1485 g (2 pussia = 925 g, 560 g)

18 ruutu 3025 g (3 pussia = 1150 g, 1350 g, 525 g)

20 ruutu 5 g

21 ruutu 200 g

27 ruutu 375 g

29 ruutu 25 g

30 ruutu 550 g

35 ruutu 1560 g (2 pussia = 720 g, 840 g) ✕

IVa kerros

26 ruutu 1935 g (2 pussia = 560 g, 1375 g)

27 ruutu 2675 g (2 pussia = 2000 g, 675 g)

35 ruutu 1210 g (2 pussia = 500 g, 710 g)

36 ruutu 2900 g (2 pussia = 1575 g, 1325 g)

IVb kerros

18 ruutu 1450 g (2 pussia = 825 g, 625 g)

27 ruutu 75 g

Luita IV kerroksesta 10 kg 580 g.

Luita IVa kerroksesta 8720 g

Luita IVb kerroksesta 1525 g.

V kerros

3 ruutu 315 g

8 ruutu 1725 g

9 ruutu 6040 g (5 pussia = 1300 g, 1240 g, 975 g, 1775 g, 750 g)

11 ruutu 125 g

12 ruutu 375 g

17 ruutu 2755 g (3 pussia = 780 g, 925 g, 1050 g)

18 ruutu 5460 g (5 pussia = 1600 g, 415 g, 1610 g, 750 g, 1085 g)

21 ruutu 75 g
30 ruutu 600 g
37 ruutu 340 g
38 ruutu 275 g

Luita V kerroksesta 18 kg 85 g.

VI kerros

8 ruutu 440 g
9 ruutu 2625 g (2 pussia = 1250 g, 1375 g)
17 ruutu 1400 g (2 pussia = 925 g, 475 g)
37 ruutu 275 g

Luita VI kerroksesta 4740 g.

Ruutu 3, profiilikuoppa luita 875 g.

Luita alueelta no. 28 104 kg 267 g.

Lisäys : ruutu 38, IV kerros, alue 28 150 g.

Lisäyksen jälkeen luita alueelta no. 28 104 kg 417 g.

Koeoja 11 8211

Näyte otettu palokerroksesta 25 x 25 cm:n ruutuna aivan muurin vierestä, $x = 70-96$ cm, $y = 9.70-9.95$ m, syvyys n. 50-60 cm turpeesta. Näytteessä on runsaasti suuria hiilenpaloja, miltei puhdasta hiiltä.

Näyte otettu 25 x 25 cm:n ruutuna kulttuurikerroksesta, $x = 0-25$ cm, $y = 9.75-10.00$ m, syvyys n. 45-50 cm turpeesta. Näytteessä on hiiltä, laastia ja tiilimurskaa.

Näyte otettu 25 x 25 cm:n ruutuna palokerroksesta, $x = 0-25$ cm, $y = 10.25-10.50$ m, syvyys 40-50 cm turpeesta. Näytteessä on miltei puhdasta hiiltä.

Koeoja 2 8212

Näyte otettu mahdollisesta palokerroksesta. Alla kiveys ?
Näytteessä on tiilimurskaa, hiiltä ja laastia.

Alue no. 28

Näytteenottoruudut on valittu satunnaisesti. Näytteet on pyritty ottamaan kerroksittain samoista ruuduista. Runsaasti laastia sisältävät ruudut on jätetty pois.

Turvekerros

Ruutu 20, näytteessä on tiilimurskaa ja tummaa karkeaa hiekkaa.
Ruutu 22, näytteessä on hiiltä, tiilimurskaa ja tummaa karkeaa hiekkaa.

Ruutu 24

I kerros

Ruutu 2, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm.

Ruutu 3, $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm. Näyte on tummaa hiekkaa.

Ruutu 4, $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm. Näytteessä on hiiltä.

Ruutu 12, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm.

Ruutu 13, näytteessä on hiiltä. Hiilimaa-alue kartalla $x = 150-200$ cm, $y = 90-200$ cm.

- Ruutu 14, $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm.
- Ruutu 15, $x = 10-35$ cm, $y = 75-100$ cm. Näytteessä on hiiltä.
- Ruutu 16, $x = 10-35$ cm, $y = 25-50$ cm.
- Ruutu 17, $x = 100-125$ cm, $y = 175-200$ cm. Näytteessä on hiiltä, tiilimurskaa ja hiekkaa.
- Ruutu 18, näytteessä on hiiltä ja tiilimurskaa.
- Ruutu 20, $x = 0-25$ cm, $y = 75-100$ cm (tiedot kartasta).
- Ruutu 22, kiveyksen päältä ohut kerros, $x = 100-125$ cm, $y = 75-100$ cm. Näyte on karkeahkoa hiekkaa.
- Ruutu 24, $x = 100-125$ cm, $y = 75-100$ cm. Näytteessä on tiilimurskaa ja tummaa mullan ja hiekansekaista maata.
- Ruutu 26, $x = 40-65$ cm, $y = 95-120$ cm. Näytteessä on tiilimurskaa ja laastia n. 5 cm.
- Ruutu 30, 3 näytettä. 2 näytettä on samasta kohdasta. Niiden välissä on hiilikerros, $x = 104-129$ cm, $y = 30-55$ cm. 3. näyte $x = 75-100$ cm, $y = 55-80$ cm. (Jokin näytteistä on turpeen alta ja sisältää karkeahkoa tummaa hiekkaa).
- Ruutu 32, $x = 0-25$ cm, $y = 0-25$ cm.
- Ruutu 34, $x = 125-150$ cm, $y = 175-200$ cm.
- Ruutu 36
- Ruutu 38, muurin vierestä, $x = 90-115$, $y = 0-25$ cm (kartassa $x = 175-200$ cm, $y = 90-115$ cm). Näytteessä on tiilimurskaa, laastia ja ruskeaa, karkeaa hiekkaa.
- Ruutu 39, 2 näytettä. Näyte a) muurin vierestä, $x = 50-75$ cm, $y = 35-60$ cm. Näyte b) ruudun koillisnurkasta, kiveyksen vierusta, $x = 175-200$ cm, $y = 175-200$ cm.
- Ruutu 40, $x = 175-200$ cm, $y = 30-55$ cm.

II kerros

- Ruutu 2, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm. Näytteessä on ruskeaa karkeaa hiekkaa ja runsaasti laastia.
- Ruutu 3, $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm.
- Ruutu 12, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm. Näytteessä on erittäin runsaasti laastia.
- Ruutu 20, $x = 0-25$ cm, $y = 75-100$ cm. Näytteessä on karkeaa hiekkaa ja runsaasti tiilenpaloja.
- Ruutu 30, 3 näytettä (?). Näyte a) laastin päältä, $x = 105-130$ cm, $y = 155-180$ cm, z pinta = 706, z pohja = 704 cm.

Näyte sisältää hiekansekaista maata, jossa on runsaasti tiiltä. Näyte b) laastin alta, $x = 105-130$ cm, $y = 155-180$ cm. Näyte c) (epävarma), $x = 75-100$ cm, $y = 55-80$ cm. Näytteessä on hiiltä.

Ruutu 36, $x = 75-100$ cm, $y = 0-25$ cm

Ruutu 38, tiilimurskan ja laastin välistä

III kerros

Ruutu 2, $x = 110-135$ cm, $y = 100-125$ cm. (puukerros)

Ruutu 3, 2 näytettä. Näyte a), $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm.

Näytteessä on hiiltä, tiiltä ja laastia. Näyte b) puun alta (puukerros), $x = 0-25$ cm, $y = 60-85$ cm.

Ruutu 12, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm. Näyte on hienoa hiekkaa.

Ruutu 17

Ruutu 20, kiveyksen välistä. Näytteessä on tiilimurskaa, hiiltä ja karkeaa hiekkaa.

Ruutu 26, $x = 40-65$ cm, $y = 95-120$ cm.

Ruutu 30

Ruutu 36, $x = 75-100$ cm, $y = 0-25$ cm.

Ruutu 38, $x = 175-200$ cm, $y = 90-115$ cm.

IV kerros

Ruutu 12, $x = 75-100$ cm, $y = 100-125$ cm.

Ruutu 17

Ruutu 20, kiveyksen vierestä, $x = 0-25$ cm, $y = 75-100$ cm.

Ruutu 21, kiveyksen päältä, ison kiven juuresta, paalulinjalta.

Ruutu 30, kiveyksen vierestä, $x = 75-100$ cm, $y = 55-80$ cm.

IVa kerros

Ruutu 36, $x = 75-100$ cm, $y = 0-25$ cm.

V kerros

Ruutu 3, $x = 10-35$ cm, $y = 10-35$ cm.

Ruutu 12

Ruutu 17, $x = 100-125$ cm, $y = 175-200$ cm.

Ruutu 20, x = 0-25 cm, y = 75-100 cm.

Ruutu 29, x = 60-85 cm, y = 40-65 cm.

Ruutu 30, x = 75-100 cm, y = 55-80 cm.

Ruutu 38, x = 150-175 cm, y = 0-25 cm.

VI kerros

Ruutu 17, vähäinen määrä tiilien vuoksi.

Alue no. 28

I kerros

8 ruutu, ruudun keskeltä (2 pussia) *näytteet 2a+2b* $x=124-139$, $y=108-112$

8 ruutu, seinänvierus (2 pussia) $x=150-162$, $y=118-140$ *1a+1b näytteet*

13 ruutu, kivien välistä

26 ruutu (2 pussia) $x=72$, $y=146-148$, $z=699$ (tieto Kartasta)

$x=47-53$
 $y=48$ → 30 ruutu (2 pussia), $x=100-110$ cm, $y=110$ cm, $z=699$ cm

34 ruutu, $x=125-150$ cm, $y=175-200$ cm - Keskeltä maanäyte-

35 ruutu (2 pussia) $x=0$, $y=78-126$ (alue Kartalla *huutua*)

36 ruutu (2 pussia) *maanäyteruudusta* $z=541$, $x=75-100$, $y=0-25$

38 ruutu (2 pussia), $x=157$ cm, $y=100-110$ cm

II kerros

3 ruutu, kiveyksen vierestä, $x=80-116$ cm, $y=114$ cm

3 ruutu, $x=80-116$ cm, $y=114$ cm (*Kartalla*, $x=80-124$, $y=112$)

29 24 ruutu, $x=16$ cm, $y=139-149$ cm

29 ruutu, $x=16$ cm, $y=139-149$ cm

30 ruutu, maanäyteruudun vierestä, $x=47-53$ cm, $y=48$ cm

III kerros

3 ruutu, $x=90$ cm, $y=39$ cm

3 ruutu, $x=90$ cm, $y=39$ cm

8 ruutu, muurinvierus, $x=160$ cm, $y=141$ cm

11 ruutu (2 pussia), $x=154$ cm, $y=144$ cm

21 ruutu, kivien välistä (2 pussia)

26 ruutu (2 pussia), maanäyteruudusta

IIIa kerros

26 ruutu

IV kerros (puukerros)

29 ruutu, kiveyksen vierestä

35 ruutu (4 pussia)

IVa kerros

26 ruutu (2 pussia)

27 ruutu, $x=32$ cm, $y=30$ cm, $z=482$ cm

V kerros

- 3 ruutu, profiilikuoppa (2 pussia)
37 ruutu, kiveyksen vierestä (2 pussia)

Koeoja 11

B ruutu, palokerros, $x = 30-45$ cm, $y = 10-30$ cm

C₁₄-näytteet (lahoa puuta)Alue no. 28

I kerros

- 30 ruutu, $x = 90$ cm, $y = 135$ cm, $z = 697$ cm
30 ruutu, $x = 100-110$ cm, $y = 109$ cm, $z = 697$ cm

II kerros

18 ruutu, $x = 195$ cm, $y = 23$ cm, $z = 504$ cm

IVa kerros

35 ruutu

Koeoja 11

Palokerros

puunäyte 24.6.87
muutu 30 III krs, kiveyksen vierestä, alue 28
 $x = 106$
 $y = 32$
 $z = 686$ loomakissa

muutu 18 VI krs alue 28
puunpaloja maanäytelmästä

Alue no. 28

II kerros

11 ruutu, $x = 104 \text{ cm}$, $y = 120 \text{ cm}$, $z = 706 \text{ cm}$

20 ruutu

21 ruutu *keltävää laastia*

30 ruutu, maanäyte A:n ja B:n kohdalta

IVa kerros

26 ruutu, $x = 165 \text{ cm}$, $y = 120 \text{ cm}$, $z = 493 \text{ cm}$

27 ruutu, $x = 115 \text{ cm}$, $y = 175 \text{ cm}$, $z = 485 \text{ cm}$

36 ruutu, $x = 185 \text{ cm}$, $y = 143 \text{ cm}$, $z = 478 \text{ cm}$

IVb kerros

35 ruutu, $x = 150 \text{ cm}$, $y = 125 \text{ cm}$, $z = 499 \text{ cm}$

Ylempi laastikerros

38 ruutu

Koeoja 11

Itänurkka, syvyys 26 cm

Ruutu 3, profiilikuoppa

Kulttuurikerros (näyte puulaastista)

Savi- ja palokerroksen väliltä

Kulttuurikerros, $x = n. 50 \text{ cm}$, $y = n. 9.7 \text{ m}$

Kuusisto 1987

Laastinäytteet

Alue no. 28

II kerros

11 ruutu, x = 104, y =

Alue no. 28

V kerros

9 ruutu, ulkomuurin vierestä tummaa hiekansekaista maata

*Markeaa, lisäksi vaastia
kliimaanselaisista laastista*

Koeoja 11

Itänurkan rakennelman tiilien ja kivien välistä, itänurkasta 90 cm länteen, $y = 80$ cm, syvyys seinänpuoleisesta maanpinnasta n. 50 cm.

- 2.1. LAASTINÄYTTEET
- 2.1.a. Laastinäyte vanhasta (=alkuperäinen) laastista. M-huoneen eteläinen ulkoseinä. Alue II, kivien II:6 ja 7 takaa.
- 2.1.b. Vanha laasti. M-huoneen eteläinen ulkoseinä. Alue III, kiven III:20 takaa. Syvyys muurin ulkopinnasta n. 15 cm.
- 2.1.c. Vanha laasti. M-huoneen eteläinen ulkoseinä. Alue IV, kivien IV:19 ja 21 välistä.
- 2.1.d. Uusi laasti (=korjauslaasti). M-huoneen etel. ulkoseinä, alue IV.
- 2.1.e. Vanha laasti. M-huoneen eteläinen ulkoseinä. Alue V, kivien V:15 ja 16 takaa.
- 2.1.f. Vanha laasti. M-huoneen etel. ulkoseinä. Alue VI, kivien VI:27 ja 32 kohdalta.
- 2.1.g. Vanha laasti. Tornin A-itäinen sisäseinä. Alue I, kivien I:12 ja 26 välistä, syv. n. 20 cm.
- 2.1.h. Vanha laasti. M-huoneen etel. ulkoseinä. Alue VII, kivien VII:21 ja 24 välistä.
- 2.1.i. Laastia, jossa puuta seassa (pinnalla). M-huoneen etel. ulkoseinä, alue VII, kiven VII:13 takaa (onkalo), syv. 20 cm.
- 2.1.j. Vanha laasti. M-huoneen etel. ulkoseinä. Alue VII, kiven VII:24 kohdalta (onkalo), syv. n. 53 cm.
- 2.1.k. Laastinäyte onkalon alaseinämästä: näytteen toinen puoli on sileä. M-huoneen etel. ulkoseinä, alue VII, kiven VII:24 takaa. Syv. n. 50 cm.
- 2.1.l. Vanha laasti. M-huoneen etel. ulkoseinä, alue VIII, kivien VIII:51 ja 58 välistä. Syv. n. 20 cm.
- 2.1.m. Uusi laasti? Läntinen ulkoseinä 4, alue I. Kivien I:25 ja 29 takaa. Syv. n. 40-60 cm. (Uutta laastia tällä kohdilla näin syvällä?).
- 2.1.n. Vanha laasti. Läntinen ulkoseinä 4, alue I. Kivien I:5 ja 15 välistä, syv. n. 50 cm. Myös tiiliskiven kappale, jonka ympärillä laastia.
- 2.1.o. Vanha laasti. Läntinen ulkoseinä 4, alue III. Kivien III:16 ja 20 takaa.

JATKOA...

- 2.1.p. 2 näytettä uudesta laastista. Läntinen ulkoseinä 4, alue V.
- 2.1.q. Vanha laasti. Läntinen ulkoseinä 4, alue IV, kivien IV:42 ja 43 takaa. Syv. n. 50 cm.
- 2.1.r. Laastia ja tiiltä. Eteläisen hissikuilun ylätasanne. Etelä-nurkasta n. 20 cm itään. Heti irtomaan alla, syv. n. 3 cm.
- 2.1.s. Laastia, jossa puuta pinnalla. Samasta paikasta kuin edellinen (fossiili).
- 2.1.t. Vanha laasti. Eteläisen hissikuilun yläpuolella oleva seinä (=länsiseinä), alue II, aukko n:o 3, kiven II:11 takaa. Syv. n. 20 cm.
- 2.1.u. Laastimurskaa, jossa tiiltä ja soraa. Läntinen ulkoseinä 4, kiven I:19 alta (onkalo), syv. 40-60 cm.
- 2.1.v. Laastia ja multaa. O-huoneen etel. ulkoseinä, alue I. Kivien I:28 ja 35 välistä, uuden laastin alta. Syv. n. 44 cm.
- 2.1.w. Vanha laasti. O-huoneen etel. ulkoseinä, alue II, kivien II:2 ja 12 välistä. Syv. n. 35 cm.
- 2.1.z. Uusi laasti. O-huoneen etel. ulkoseinä, alue IV. Kivien IV:15 ja 22 välissä olevasta aukosta, syv. n. 15 cm.
- 2.1.x. Vanha laasti. O-huoneen etel. ulkoseinä, alue IV. Kivien IV:16 ja 21 välistä. Syv. n. 15 cm.
- 2.1.y. Uusi ja vanha laasti. O-huoneen etel. ulkoseinä, alue IV, kivien IV:16 ja 31 välistä, syv. n. 15 cm.

Kentällä näytteet numeroitiin juoksevin numeroin: näyte 2.1.a=n:o 1, 2.1.b=n:o 2... näyte 2.1.y=n:o 26.

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTÖ - JA NÄYTEKORTTI

Kuusiston Finna

LUETTELONUMERO

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,

koeoja 11

ruutu B,

palokerros

(x=30-45 cm, y=10-30 cm, z=6,55 m mpy)

LOYTOPAIVA / OTTOPAIVA

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

C¹⁴ -näyte

ESINEKUVAUS / VIITTEET

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTO - JA NÄYTEKORTTI

Kuusisto Linna

LUETTELONUMERO

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11
ojan itänurkasta 90 cm länteen, x=80 cm.
syvyys seinänpuoleisesta maanpinnasta
n. 50 cm.

LÖYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

näyte savesta (?)

ESINEKUVAUS / VIITTEET

savea (mahdollisesti), jota itänurkan
tiilien ja kivien välissä. Erittäin
kovaa.

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTO - JA NÄYTEKORTTI

LUETTELONUMERO

Kuusistonlinna

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11
ruutu A,
savi-palokerroksen rajoilla
(n. 60 cm itänurkasta länteen)

LOYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

laastinäyte 1.

ESINEKUVAUS / VIITTEET

laastinäyte koeojan itänurkasta. Koko
itänurkka täynnä laastia, savea, tiilen-
poroa, eläinten luita.

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTO - JA NÄYTEKORTTI

LUETTELONUMERO

Kuusiston Linna

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11
ruutu C,
kulttuurikerros
(x=n. 50 cm, y=n.50 cm)

LOYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

laastinäyte 2.

ESINEKUVAUS / VIITTEET

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTO - JA NÄYTEKORTTI

Kuusiston Finna

LUETTELONUMERO

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11
ruutu A,
kulttuurikerros

LOYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

näyte laastista, jossa puuta (n:o 3)

ESINEKUVAUS / VIITTEET

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTÖ - JA NÄYTEKORTTI

Kuusistonlinna

LUETTELONUMERO

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11

ruutu A,
n. 20 cm maanpinnasta alaspäin

LOYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI
laastinäyte n:o 4

ESINEKUVAUS / VIITTEET
laastissa sekotteena hiekkaa.

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTO - JA NÄYTEKORTTI

LUETTELONUMERO

Kuusiston Innna

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11
ruutu C,
palokerros
(x=70-96, y=70-95 cm)

LÖYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI
maanäyte

ESINEKUVAUS / VIITTEET

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

MUSEOVIRASTO

MAALÖYTÖ - JA NÄYTEKORTTI

LUETTELONUMERO

Kuusiston Innna

LÖYTÖTIEDOT / NÄYTTEENOTTO

Kuusisto 1987,
koeoja 11.
ruutu C,
kulttuurikerros
(x=0-25 cm, y=75-100 cm)

LOYTÖPÄIVÄ / OTTOPÄIVÄ

ESINETYYPPI / NÄYTETYYPPI

maanäyte

ESINEKUVAUS / VIITTEET

MITAT

KONSERVOINTI

VALOKUVAUS

LISÄTIETOJA
KÄÄNTÖPUOLELLA

Koeoja 11

Palokerros

A ruutu 45 g, no. 87050:21

Koeoja 12

Savikerros

Koekuoppa 8712 450 g, no. 87050:35

Alue no. 28

I kerros

3 ruutu 12,5 g
4 ruutu 75 g
5 ruutu 10 g
8a ruutu 25 g
13 ruutu 120 g
14 ruutu 60 g
17b ruutu 125 g
21 ruutu 10 g
23 ruutu 10 g
25 ruutu 10 g
30 ruutu 110 g

II kerros

20 ruutu 40 g
29 ruutu 1 g
35 ruutu 45 g

IIb kerros

30 ruutu 5 g

III kerros

8 ruutu 300 g
18 ruutu 450 g
27 ruutu 300 g
30 ruutu 25 g
38 ruutu 20 g

IIIb kerros

12 ruutu 60 g

IV kerros

8 ruutu 20 g
17 ruutu 880 g
18 ruutu 375 g
30 ruutu 225 g
35 ruutu 85 g

IVa kerros

26 ruutu 60 g
27 ruutu 550 g

IVb kerros

18 ruutu 10 g

V kerros

3 ruutu 5 g
18 ruutu 210 g

VI kerros

9 ruutu 475 g
17 ruutu 20 g

Ruutu 3, profiilikuoppa 45 g

Rautakuonaa alueelta no. 28 4628,5 g.

KUUSISTON LINNAN KAIVAUKSILTA VUONNA 1987 LÖYTYNEET RAHAT I

- 87050:128 Alue no. 28, ruutu 12, I kerros.
10 markkaa, 1952.
- 87050:133 Alue 28, ruutu 13, I kerros.
1 markka, 1922.
- 87050:179 Alue 28, ruutu 20, I kerros.
1 markka, 1941.
- 87050:264 Alue 28, ruutu 32, I kerros.
1 markka, 1929.
- 87050:306 Alue 28, ruutu 39, I kerros. x=110, y=57, z=677.
Klippinki, Kristian II 1620-21 tai Kustaa Vaasa 1521-23.
- 87050:344 Alue 28, ruutu 20, II kerros.
?. Mahd. Erik Pommerilaisen kuparisterlinki, 1422
Tanska.
- 87050:386 Alue 28, ruutu 28, II kerros, x=117, y=169, z=713.
Pieni tunnistamaton ei ruotsalainen raha.
- 87050:452 Alue 28, ruutu 3, IIIa kerros, x93, y117, z689.
Brakteaatti, jossa kruunattu A sileän kehän sisässä,
Västerås tai Turku 1364-1500.
- 87050:466 Alue 28, ruutu 8, III kerros.
Brakteaatti, jossa kruunattu pää sileän kehän sisässä,
n. 1360-1520, tämä mahd. 1500-luvun alusta (Lagerqvist:
XXXII:6a).
- 87050:500 Alue 28, ruutu 17, III kerros.
Brakteaatti, jossa kruunattu A sileän kehän sisässä,
Västerås tai Turku 1364-1500.
- 87050:509 Alue 28, ruutu 18, III kerros.
Brakteaatti, jossa kruunattu S sileän kehän sisässä,
Tukholma (tai Söderköping) 1364-1500.
- 87050:537 Alue 28, ruutu 27, III kerros, x104, y17,5, z491.
Brakteaatti, jossa kruunattu A sileän kehän sisässä,
Västerås tai Turku 1364-1500.
- 87050:553 Alue 28, ruutu 29, III kerros, x79, y64, z681.
Brakteaatti jossa ilmeisesti kruunattu pää sileän
kehän sisässä, n. 1360-1520.
- 87050:563 Alue 28, ruutu 35, III kerros.
Brakteaatti, jossa kruunattu A sileän kehän sisässä,
Västerås tai Turku 1364-1500.
- 87050:564 Alue 28, ruutu 35, III kerros.
Brakteaatti, jossa ilmeisesti kruunattu A sileän
kehän sisässä, Västerås tai Turku 1364-1500.

KUUSISTON LINNAN KAIVAUKSILTA VUONNA 1987 LÖYTYNEET RAHAT II

- 87050:686 Alue 28, ruutu 27, IVa kerros, x40, y15, z490.
Brakteaatti, jossa kruunattu pää sileän kehän sisässä,
n. 1360-1520, tämä ehkä n. 1520 (Lagerqvist XXXII:62).
- 87050:713 Alue 28, ruutu 35, IV kerros, x189, y132, z526.
Brakteaatti, jossa luultavasti kruunattu pää sileän
kehän sisässä, n. 1360-1520.
- 87050:731 Alue 28, ruutu 35, IVa kerros, x85, y98, z503.
Brakteaatti, jossa kruunattu pää sileän kehän sisässä,
n. 1360-1520, tämä muistuttaa Lagerqvistin XXXII:5a,
jolloin se olisi 1400-luvun lopulta.
- 87050:732 Alue 28, ruutu 35, IVa kerros, x196, y182, z501.
1/2 äyrityinen, jossa toisella puolella kruunu, toi-
sella S ja tähdet molemmin puolin, ilmeisesti Sten
Sture vanhemman ajalta, painopaikka Tukholma vuoden
1478 jälkeen (Lagerqvist s 131 10b).
- 87050:774 Alue 28, ruutu 3, V kerros, x100, y111, z655.
Brakteaatti, jossa kruunattu pää sileän kehän sisässä,
n. 1360-1520.